

ПРОГРАМИ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ, ДОДАТНОГ РАДА, ЧАСА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНА И СЕКЦИЈА

ПЕТИ РАЗРЕД

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ	
Циљ: Упознавање ученика са различитим темама везаним за живот у школи и ван ње.	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: ШКОЛА И СЛОБОДНО ВРЕМЕ	
Развијање радних навика и осећаја за правилну расподелу слободног времена. Разматрање различитих проблема и метода учења.	Наставна тема школа и слободно време реализоваће се у току школске године кроз 12 часова. Избор одељењског руководства извршиће се путем гласања ученика. Први часови биће посвећени прилагођавању ученика предметној настави. Остали садржаји реализоваће се путем разговора, дискусије. Ученици ће активно учествовати у разговорима на ову тему, а биће подстакнути питањима о оценама, предметима и о томе како планирају и распоређују време за одмор и учење. На крају класификационих периода анализираће се успех ученика у редовној настави и ваннаставним активностима.
ТЕМА 2: ПРАВИЛА ПОНАШАЊА	
Упознавање ученика са правилима понашања у школи и ван ње	Четири часа биће посвећена правилима понашања ученика у школи и ван ње. Ученици ће наводити правила које је потребно поштовати у школи и ван ње и значај поштовања истих правила. Истицањем примера лошег понашања, које и сами ученици наводе, а тичу се живота у школи и ван ње најбоље сугеришемо ученицима да се правила понашања морају поштовати свуда и на сваком месту. Ова тема се односи и на правила понашања на екскурзији и другим јавним местима. Читањем правилника о понашању ученика, ученици ће се подсетити осталих правила понашања.
ТЕМА 3: СОЦИЈАЛНИ ОДНОСИ	

Развијање ставова о хуманим односима међу људима и изграђивање става о потреби толеранције и међусобног уважавања. Стицање вештине да се заузме сопствено место у одређеном социјалном окружењу и да појединац буде значајан део одређене групе.	У оквиру 11 часова обрадиће се садржаји везане за социјалне односе. Помоћу тематских радионица и дискусија ученици ће се подсетити значаја толеранције, међусобног поверења. Кроз дискусију се ученици наводе да искрено говоре о начину на који се друже, критеријумима према којима бирају друга/ другарицу и на тај начин и сами долазе до закључка о искрености пријатељстава и њиховој улози и значају у групи. У анонимним анкетама ученици дају најискреније одговоре и кроз каснији разговор о њиховим одговорима ученици долазе до сазнања о исправности својих мишљења и ставова. Школски педагог, на унапред договореном часу, ће одговарати ученицима на њихова унапред припремљена питања у вези са њиховим проблемима које имају у школи и ван ње.
ТЕМА 4: ЗДРАВСТВЕНО И ЕКОЛОШКО ВАСПИТАЊЕ	
Развијање свести о сопственом здрављу и здрављу других људи. Развијање хигијенских навика. Развијање еколошке свести.	У оквиру пет часова разговараће се о значају здравственог и еколошког васпитања. Ученицима ће се указати на значај правилне исхране, бављења спортом и одржавања личне хигијене. Кроз дијалог ученици ће из различитих искустава из окружења направити разлику између добрих и лоших животних навика и како оне утичу на њихово здравље. Помоћу информативних текстова на тему здравља и екологије, предавања здравствених радника из Дома здравља Велика Плана ученици ће се упознати са заразним болестима, правилној исхрани, мерама прве помоћи, значају очувања животне средине,... Ученици ће правити плакате на којима ће поставити информативне материјале о поменутих темама.
ТЕМА 5: ПРАЗНИЦИ	
Обележавање важних датума	Обележавању значајних датума и празника биће посвећено четири часа. Ученици ће на тим часовима путем часописа, прича и другог текстуалног материјала бити подсећани на значај предстојећих празника. Ученици ће се путем разговора упућивати на учешће у културним активностима које ће се организовати поводом

	предстојећих празника.
--	------------------------

СРПСКИ ЈЕЗИК - ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ: Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави матерњег језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Допунски рад организује се током целе наставне године, односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунским радом ван редовне наставе. Током даље редовне наставе такве ученике не треба испуштати из вида, односно - диференцирањем редовне наставе - омогућити ученицима да градиво савладају на редовним часовима.

Задаци

Начин остваривања

ТЕМА 1: Врста и служба реченичних чланова

Ученик треба да:

- препозна врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи
- одређује реченичне чланове у типичним (школским) примерима
- правилно употребљава падеже у реченици
- примени правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима

Ученици обично имају проблем са разликовањем врсте и службе речи. На примеру човека као врсте и његове службе у различитим ситуацијама објаснићу ученицима разлику између врсте и службе речи. Како би ученици савладали нејасне падежне облике, задаћу им именице које ће они мењати кроз падеже. Да би применили правописну норму, присетићемо се најчешћих грешака које су направили при писању. Како се грешке не би понављале или евентуално смањиле, радићемо на примерима у којима се тражи употреба великог слова, писање гласа Ј и одричне речце НЕ.

Поменути задаци које ученици треба да остваре уз наставникову помоћ најпре се односе на континуирано и темељно увежбавање, усменим и писменим путем, уз стални надзор наставника.

ТЕМА 2: Књижевнотеоријски појмови

- разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и

Како би ученици разликовали типове књижевног стваралаштва, даћу им да упореде две песме, једну народну, другу ауторску, с напоменом да

ауторска књижевност) • разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму • препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац) • препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: наратија, дескрипција, дијалог и монолог • препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја)	обрате пажњу на ауторе песама. Овако ће научити да разликују и основне књижевне родове. Тражићу од ученика да погледају неки одломак из приповетке и да је упореде са песмом. Тако ће доћи до закључка да се књижевна дела према облику или форми деле на поезију и прозу. Како би препознали постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту, објаснићу им да се у књижевним делима не говори на исти начин као у свакодневном животу, већ да постоје стилска средства којима се улепшава књижевно дело. Ученици ће уз моју помоћ увежбавати примере стилских фигура на конкретним примерима. На већ анализираним текстовима („Прва бразда” Милована Глишића и „Десетица” Ивана Цанкара) ученици ће уочити разлику у форми приповедања (монолог, дијалог, описивање (дескрипција), приповедање (наратија), приповедање у првом лицу (ја форма), приповедање у трећем лицу, хронолошко приповедање, ретроспективно приповедање).
---	---

СРПСКИ ЈЕЗИК, - ДОДАТНИ РАД	
Циљ: циљ додатног рада из српског језика је развијање стваралачких навика, проширивање сазнања из језика и књижевности, функционално повезивање садржаја из књижевности са историјским и филмским делима на узрасном нивоу заинтересованих ученика.	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: Реч и реченица	
• Да примењује научено градиво о врстама речи • Да научи да користи истраживачки дух при састављању реченица и текстова	Наставник мотивише ученике заинтересоване за садржаје које не могу остварити на часовима наставе тако што подстиче самосталност приликом избора текстова за анализу реченице, организује слагалице или их ученици сами организују, групним радом развијају тимски рад.
ТЕМА 2: Лирика и епика	
• Да научи да врши избор лирских и епских дела којих	На додатној настави ученици су слободни да истражују и бирају дела из књижевности, уз савете наставника ради склада литературе и узраста

нема у програму и да чита и тумачи изабрана дела Да препознаје и тумачи особине лирске и епске поезије	ученика. Ученици наглас читају, рецитују и анализирају песме народне или уметничке књижевности, развијајући говорне способности.
ТЕМА 3: Анализа и употреба песничких мотива	
- Да зна и тумачи стилске фигуре - Да научи појам песничке слике - Да самостално одваја целине и именује песничке слике	Писменим анализама ученици увежбавају одвајање битних чињеница од небитних, издвајају стихове или цитате, целинама дају имена и тако увежбавају анализу и развијају критичко мишљење.

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК - ДОПУНСКА НАСТАВА	
Циљ: Циљ допунске наставе је стицање знања и надокнађивање пропушеног са часова редовне наставе, што ће ученицима омогућити да се писаним и усменим путем на елементарном нивоу изражавају на страном језику.	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: PEOPLE AND PLACES	
Ученици писменим и усменим путем дају информације о себи, својој породици и месту у коме живе. Усвајају нов вокабулар, употребу редних бројева, грађење и употребу простог садашњег времена. Они усавршавају исказивање допадања, односно недопадања, разумеју постављена питања и дају одговоре на њих.	Ученици, користећи фразе I like/I don't like, изражавају своје мишљење о разним врстама хране, бојама, комадима гадеробе... Просто садашње време увежбавају кроз израду рапоредата свог типичног дана, када говоре и пишу своје свакодневне активности..
ТЕМА 2: WORK AND PLAY	
Ученици усвајају грађење и употребу садашњег	Ученици увежбавају грађење садашњег трајног времена кроз описивање

трајног времена, писменим и усменим путем исказују радњу која се дешава у тренутку говора.	активности људи са слика у књизи и радној свесци. Такође, наставник даје једном ученику задатак да пантомим покаже одређену активност, а остали ученици треба да погоде шта он-она ради (He is sleeping/jumping/reading/singing...)
ТЕМА 3: COMPARING PEOPLE, ANIMALS AND PLACES	
Ученици надограђују вокабулар увођењем нових речи везаних за спољашњи изглед, личност, чланове породице, годиште, величину, животиње. Усвајају правила и употребу компарације једносложних, вишесложних и неправилних придева, вежбају изговор и употребу у одговарајућим реченицама и текстовима.	Поређење придева ученици увежбавају кроз међусобно поређење са друговима, приликом чега треба да наведу по једну особину коју имају у већој и у мањој мери од друга (нпр. Nikola is taller than me. I am older than Ivana. She is the most interesting girl in our class.) Описне придеве увежбавају кроз описивање различитих типова људи са слика, или описивањем опште познатих личности из јавног живота.
ТЕМА 4: RULES	
Усвајање модалног глагола за исказивање обавезе за остварење одређене радње. Увиђање и увежбавање разлике између бројивих и небројивих именица и множине именица.	Модалне глаголе ученици увежбавају тако што наводе које обавезе имају у школи и код куће (I must come to school at 7 o'clock/ I must make my bed.) На исти начин исказују и забране које морају поштовати (We mustn't talk in class/ mustn't play loud music.) Множину именица и разлику међу небројивим и небројивим именицама вежбају тако што морају да искажу количину предмета из учионице или своје школске торбе.
ТЕМА 5: LIFE IN THE PAST	
Ученици усвајају грађење и употребу простог прошлог времена, исказивање прошле радње и употребу правилних и неправилних глагола.	Ученици увежбавају прошло време неправилних глагола кроз израду панча са листом неправилних глагола за учионицу. Прошло време правилних глагола увежбавају кроз описивање сопствених активности током јучерашњег дана и претходне недеље.
ТЕМА 6: PAST STORIES	
Ученици усвајају начин препричавања догађаја из прошлости, усавршавају употребу правилних и неправилних глагола у простом прошлом времену и постављање питања помоћу упитних речи и давање	Ученици описују догађаје из прошлости уз помоћ задатака у радној свесци и илустрација. У форми квиза, добијају одговоре за које морају да напишу питања. Проширују листу неправилних глагола са новостеченим глаголима.

одговора на исте, као и устаљене изразе за препричавање прошле радње.	
ТЕМА 7: LOOKING AT THE FUTURE	
Ученици усвајају исказивање планова и намера за остварење радње у будућности, употребу инфинитива и наглашавања придева. Усвајају нов вокабулар везан за изразе исказивања планова у будућности, слободне активности, направе и изуме, изразе везане за путовања и одморе.	Ученици увежбавају употребу будућег времена тако што исказују своје и намере и планове за летњи распуст. Такође, дају предвиђања како ће свет изгледати за 50 или 100 година. На основу илустрација, праве кратке приче везане за ликове са илустрација о томе како ће њихови животи изгледати.

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО - ДОПУНСКА НАСТАВА	
Циљ: пружање индивидуалне помоћи ученику који спорије и са тешкоћом усвајају наставно градиво на редовној настави, мотивисање ученика за улагање додатног напора, развијање самосталности ученика у раду, развијање радних навика.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: ИКТ	
- уочи примену информатике и рачунарства у одређеним сегментима живота и рада људи, - правилно користи ИКТ уређаје, - препознаје основне врсте и компоненте ИКТ уређаја, - разликује хадвер од софтвера на нивоу препознавања, - врши најосновнија прилагођавања радног окружења (промена позадине, избор језика, јачина звука), - креира једноставније дигиталне слике, - правилно уноси краћи текст у програм за обраду текста, - препознаје алате за снимање аудио и видео записа, - снима једноставније и краће видео записе,	Применом илустрација и видео записа ученицима ће се приближити примена информатике и рачунарства у свакодневном животу и раду. Ученицима ће бити омогућено да додатно вежбају коришћење ИКТ уређаја. При вежбању коришћења ИКТ уређаја ученици ће увежбавати примену алата у програмима за цртање, унос и обраду текста, као и креирање презентације. На мобилним дигиталним уређајима вежбаће снимање аудио и видео записа. Инсистираће се на правилном чувању креираних датотека, а на примерима креираних датотека уочиће разлику између њих.

- креира презентацију додавањем слика и текста, - препознаје основне врсте датотека, - чува креирану датотеку.	
ТЕМА 2: ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	
- препознаје значај правилног одлагања дигиталног отпада, - разликује безбедно од небезбедног понашања на интернету, - реагује исправно када дођу у контакт са непримереним садржајем или са непознатим особама путем интернета, - проналази податке на Интернету, - познаје правила за заштиту личних података и приватности на интернету, - препознаје негативне последице неправилног коришћења дигиталне технологије и Интернета.	Уз промену илустрација и видео записа ученици ће се упознати са проблемима који могу настати због неправилног одлагања дигиталног отпада. Акценат ће бити на разговору о безбедности у дигиталном свету и начину реаговања у небезбедним онлајн ситуацијама. Кроз разне едукативне сајтове упознаће се са различитим последицама неправилног коришћења дигиталних уређаја и Интернета на своје здравље, као и о превентивним мерама за њихово спречавање.
ТЕМА 3: РАЧУНАРСТВО	
- наводи редослед корака у решавању једноставних проблемских задатака, - креира једноставне алгоритме, - врши избор објеката и позорнице, - додељује једноставније наредбе објектима, - креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу.	Демонстрирањем готових анимација и рачунарских игара код ученика ће се развијати мотивација за програмирање. Применом едукативних програмских игрица, као што је портал www.code.org, ученици ће се упознати са корацима у решавању једноставних проблемских задатака и појаснити појам алгоритма. У оквиру програмскиг окружења Scratch ученици ће вежбати блоковско програмирање. Акценат ће бити на једноставнијим примерима из свакодневног живота, изговор, кретање, ротитање...
ТЕМА 4: ПРОЈЕКТНИ ЗАДАЦИ	
Ученик ће бити у стању да: – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка,	Ученицима ће бити пружена додатна помоћ око креирања пројектног задатка упућивањем у кораке израде њиховог задатка, раду са изабраним софтвером и начином евалуације свог рада.

- креира, уређује и структурира дигиталне садржаје
- вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.

МАТЕМАТИКА - ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ: Допунска настава се реализује за ученике који у току редовне наставе имају потешкоћа у учењу и не могу да усвоје минималне програмске садржаје. Циљ допунске наставе је да се ученици који не могу да савладају градиво на часовима редовне наставе, мотивишу за рад и учење математике, да развију математичку конверзацију и стекну основу са којом би могли да прате садржаје који су предвиђени наставним планом и програмом за пети разред

Задаци

Начин остваривања

ТЕМА 1: ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ

- Ученик разликује парне од непарних бројева
- Зна шта је остатак при дељењу
- Зна када су бројеви дељиви са 2, 3 и 9
- Користи дељивост бројева са 5 и декадном јединицом
- Разликује просте од сложених бројева
- Израчунава НЗС и НЗД
- правилно записује елементе скупа ученик представља елементе скупа Веновим дијаграмом
- ученик представља елементе скупа Веновим дијаграмом
- зна да одреди унију и пресек два скупа
- користи све четири рачунске операције у скупу природних бројева

На часовима допунске наставе ученици ће решавати једноставније задатке примењујући скуповне операције пресек и унија. Инсистираће се на дијалогу са ученицима, али и на индивидуалном раду. Наставник ће појаснити садржаје које ученици нису најбоље разумели на часовима редовне наставе. Обнављаће се аритметичке операције са природним бројевима у једноставнијим задацима како би ученици стекли сигурност у раду приликом решавања задатака. Наглашаваће се предност рачунских операција множења и дељења у односу на сабирање и одузимање.

У примерима бројева до 100, ученицима ће бити објашњено шта је остатак при дељењу. Разликовањем парних од непарних бројева биће објашњена дељивост бројева са 2. Приликом дељивости бројева са 3 и 9 ученици ће решавати задатке најпре уз подршку наставника сабирањем цифара датог броја, а затим сами долазити до закључка.

Инсистираће се на усвајању правила дељивости са 5 и декадном

- решава једноставније бројевне изразе	јединицом. У једноставнијим задацима ученици ће одређивати НЗС и НЗД уз подршку наставника када је то потребно.
ТЕМА 2: ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	
- зна да наведе основне геометријске појмове, да их нацрта и правилно обележи - уочава на слици дуж, полуправу, тачку и праву и зна да их запише - конструише круг коме су дати полупречник и центар - правилно обележава круг и његове делове - уме да наброји праве и дужи које су дате на слици - уме централном симетријом да преслика тачку - разуме појам вектора и усмерених дужи	Илустрацијом на табли и у свесци ученицима ће се приближити основи геометријски појмови. Инсистираће се на правилном обележавању геометријских појмова. Навођењем примера из свакодневног живота, ученицима ће се приближити неки делови овог садржаја. При конструкцији круга наставник ће сваком ученику појаснити правилно коришћење шестара и узимање мере полупречника. Ученицима ће бити објашњен појам усмерених дужи и пресликавање тачке централном симетријом
ТЕМА 3: УГАО	
- Правилно врта и обележава углове - Познаје основне врсте углова - Препознаје врсту угла на слици - Сабира углове надовезивањем - Сабира и одузима углове рачунски када су им мере дате степенима - Зна карактеристике унакрсних углова - Израчунава комплементне и суплементне углове ако су мере изражене степенима	У овој целини акценат ће бити стављен на ученике који се не сналазе довољно добро у простору, односно који не умеју да читају са слике и препознају углове. Управо ће се инсистирати на коришћењу слике за правилно обележавање углова, као и за уочавање унакрсних, комплементних и суплементних углова. Помоћу примера из окружења ученицима ће се појаснити појам правога и опруженог угла. Ученици ће радити задатке у којима ће геометријски и рачунски сабирати углове
ТЕМА 4: РАЗЛОМЦИ	
- зна правилно да запише разломак и децимални број - уме да прочири и скрати разломак - претвара мешовит број у разломак и неправилан разломак у мешовити број - представља позитивне рационалне бројеве на	На часовима допунске наставе у оквиру ове теме биће појашњени они појмови које ученици нису савладали на часовима редовне наставе. Пажљиво одабраним задацима ученици ће савладати једну по једну операцију, при чему ће им наставник давати упутства и надгледати њихов рад. Биће им појашњено представљање разломака на бројевној

бројевној полуправи - пореди разломке ако су има једнаки бројиоци или имениоци - сабира и одузима једноставније разломке и децималне бројеве - зна да помножи разломке - зна шта је реципрочна вредност разломка и користи је приликом дељења - множи разломке у децималном запису и дели их природним бројем, а уз подршку наставника и децималним бројем - израчунава вредност једноставнијег бројевног израза - решава једноставније једначине и неједначине са разломцима	полуправи. Инсистираће се на правилном проширивању разломака приликом сабирања разломака са неједнаким имениоцима, односно на правилном скраћивању разломака код множења. У једноставнијим бројевним изразима истицаће се значај редоследа рачунских операција које се јављају у изразу. Решаваће се једноставнији примери једнаћина и неједначина како би ученици могли да разумеју садржаје који се ослањају на примени једначина.
ТЕМА 5: ОСНА СИМЕТРИЈА	
Ученик препознаје осносиметричне фигуре и зна да им нацрта осе симетрије Конструира симетралу дужи Конструира симетралу угла Зна да подели угао и дуж на два и четири дела	Кроз различите илустрације ученици ће схватити појам осне симетрије. Осносиметричним фигурама ученици ће одређивати број оса симетрија које те фигуре имају и исте ће им цртати. Конструисаће симетрале угла и дужи правилно ористећи прибор за геометрију.

ИСТОРИЈА– ДОДАТНИ РАД

Циљ: Циљ је да ученици уз додатну наставу који показују веће интересовање за историју своја знања прошире, продубе и стекну могућност да самостално критички оцењују и дискутују о садржајима који су везани за појам прошлост, појам историја, временске одреднице, хронологија и временске одреднице, разумевање основних одлика праисторије и старог века, настанак и постанак првих

држава и цивилизација, писама и култура, затим стицање знања о личностима које су обележиле епоху старог века.	
ИСХОДИ	Начин остваривања
1. Тема : ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	
По завршеној теми области ученик ће бити у стању да: Стицање и проширивање знања о хронологији и временским одредницама, упознавање појма и значења прошлости и каква је веза са друштвеном науком историјом. Затим ученици се упознају са поделом историјских извора и проширују знања о улози и значају историјских извора за проучавање догађаја из прошлости.	За ову тему предвиђено је 2 часа додатне наставе. - На овим часовима наставник путем дијалога разговара и проширује стечена знања из хронологије и временских одредница. - Наводи примере где ученици понављају и утврђују своја знања везана за век, миленијум и деценију. - Користе ленте са обележеним годинама и погађају важне историјске периоде, на ленти бележе године водећи рачуна да разликују догађаје из старе и нове ере. - Праве разлику између историјских извора и коментаришу улогу и значај извора за проучавање историјских појава, процеса и догађаја. - Наводе примере историјских извора где се чувају, повезују прошлост са садашњошћу и наводе које изворе имају у својој околини или окружењу.
2. Тема: ПРАИСТОРИЈА	
По завршеној теми области ученик ће бити у стању да: Проширивање већ стечених знања о основним одликама праисторије. Појава првих људи, њихов живот и занимања, формирање првих заједница, проналасци, прва налазишта на централном Балкану.	За ову тему предвиђено је 3 часа додатне наставе. - На овим часовима наставник заједно са ученицима дискутује о појави првих људи и уз помоћ историјске карте показују пут њиховог кретања и ширења из Северне Африке ка Европи. - Уз помоћ ленте времена заједно обележавају временску појаву првих људи и процес кретања у каснијим периодима - Ученици упоређују начин живота праисторијских људи, њихову културу и занимања са животом и културом данашњих људи. Доносе заједничке закључке и записују их. - Добијају задатак да преко интернета истраже живот и занимања праисторијских људи и да у направе 3 групе са исходима до којих су дошли. - Прављење од глине оружја, оруђа, посуђа и накита у виду радионица
3. Тема: СТАРИ ИСТОК	

По завршеној теми области ученик ће бити у стању да: Задатак је да се ученици упознају и да прошире своја већ стечена знања из историје Старог истока. Настанак првих држава и њихових цивилизација уз употребу историјског атласа или карте, затим упознавање са особеностима тих држава њиховом културом, религијом и уређењима држава.	За ову тему предвиђено је 4 часа. - На тим часовима ученици заједно са наставником бавиће се проучевањем занимљивих садржаја везаних за најинтересантније државе Старог Истока. - Читање занимљивих текстова о личностима тога доба (Менес, Тутанхамон, Рамзес, Хамураби, Саргон) - Прављење неких предмета из дате теме на пример (пирамида, зигурит, фараон) од глине или пластелина, или писање неког занимљивог текста о некој личности или догађају које ученици сами изаберу или им у избору помаже наставник - Упоредивање религије Старог Истока са религијама и временом у коме ми живимо, и на тај начин ученици самостално и критички долазе сами до закључака и упоређују религије у прошлости и садашњости. - На исти начин може се упоредити и настанак првих писама и направити паралела између настанка првих писама и књижевних дела некада и сада. - На тај начин изграђује се критички дух ученика. - Такође ученицима се даје на вољу да сами проналазе и објашњавају непознате појмове - Прављење презентација о значајним личностима тога доба
4. Тема: АНТИЧКА ГРЧКА	

По завршеној теми области ученик ће бити у стању да: роширујемо знања о настанку првих грчких полиса, њиховом уређењу, организацији, подели друштва стварању политичких органа. Нарочито велика пажња се придаје митовима и митским јунацима. Ширење и јачање Атине и Спарте, и који су ратови довели до слабљења једне и јачања друге државе или полиса. Сличности и разлике између хеленистичке културе, религије и уређивачке и освајачке политике тога доба, који је довео до слабљења Грчке и јачања Македоније.	За ову тему предвиђено је 12 часова додатне наставе на којима ће се : - Заједничком активношћу ученика и наставника водити полемику око настанка и развоја првих грчких држава - Користити атлас или историјску карту и показивати обележја грчких градова (место, грађевине, остатке) - ученици добијају задатке да преко интернета на различите теме обраде појединости Грчке културе и цивилизације - Објашњавање непознатих или мање познатих појмова (демократија, спартанско васпитање) - Читање непознатих текстова и њихово коментарисање - Проучавање слика и повезивање са историјском личношћу, појавом или процесом - Упоредивање Грчких полиса и македонске државе у погледу уређења и начина живота некада и сада. Ученици имају задатак да сами дођу до закључка које су сличности и разлике - Ученици уз употребу додатне литературе или преко интернета истражују хронолошке оквире деловања Александра Македонског
5. Тема: АНТИЧКИ РИМ	
По завршеној теми области ученик ће бити у стању да: На основу стечаних знања проширујемо видике истраживачког рада о настанку Рима, његовом уређењу, подели друштва, особеностима и појави историјских личности које су обележиле одређени историјски период Рима. Уздизању римског Царства и његовом паду, појави хришћана њиховим прогонима, доношењу Миланског едикта и појави варвара који су угрозили	За ову тему планирано је 15 часова додатне наставе. - Овим путем ученици индивидуално поред предавања самостално износе своја искуства о неким занимљивим личностима, догађајима и биткама које су често била тема, а ученицима послужила као инспирација да квалитетније стекну више знања о Римској држави. Ученици пошто често посећују интернет често говоре о игрицама које су везане за Рим (Обеликси Астерикс, Цезарови ратови, Ханибал на путу освајања) http://www.historyforkids.org/ - Затим преко појединих сајтова могу се одгледати многи филмови који су тема Римске државе и ратова (Спартански устанак, Клеопатра, Ханибалова освајања). Овим путем ученици износе своја искуства и закључке које међусобно упоређују са временом у коме живе.

Римско Царство.	- Читање разноврсних текстова конкретно о некој историјској личности (Ханибал, Цезар, Октавијан, Константин Велики) и изношење заједничких закључака, као и - Писање семинарских радова где ученици оцењују вредност појединих личности из историје Старог Рима и њихов допринос у јачању или слабљењу државе. Овим путем ученици добијају могућност да упоређују (уређење, наоружање) некада и сада и тиме повезују прошлост и садашњост.
-----------------	---

БИОЛОГИЈА - ДОДАТНИ РАД	
Циљ: Циљ додатне наставе из биологије је да ученици који показују веће интересовање за биологију, а редовне наставне садржаје савлађују са лакоћом, прошире и продубе своје знање..	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема: Евидентирање ученика и упознавање са садржајима рада	
Омогућити ученицима да се добровољно укључе у додатни рад из биологије. Подстаћи интересовање ученика за биологију, продубљивање и проширивање знања.	На првом часу додатног рада, обавиће се евидентирање ученика у дневницима ваннаставних активности и упознавање са планом рада. Самостално се пријављују они ученици који су заинтересовани за учешће у додатном раду из биологије, упознају се са планом рада и предлажу садржаје, врсту и облике рада. Сходно томе, уколико има неких предлога и сугестија, предложени план се коригује.

2. Тема:Лабораторија и лабораторијски прибор	
Упознавање ученика са лабораторијским прибором и опремом, начинима руковања и мерама предострожности при лабораторијском раду. Развијање инересовања ученика за експериментални рад. Развијање прецизности и самосталности у раду. Развијање тимског духа.	У оквиру ове теме ученици ће упознати различит прибор, инструменте и хемикалије које се користе у биолошким експериментима. Моћи ће да испробају различите методе истраживања (мерење, загревање, мешање супстанци, коришћење лупе,...). Организоваће се и креативне радионице за израду модела од различитих материјала, што може користити за потребе ученичке задруге или дечијег кампа. Научиће и основна правила понашања у лабораторији и мере предострожности при раду.
3. Тема:Основни животни процеси	
Развијање инересовања ученика за детаљније упознавање живог света. Развијање прецизности и самосталности у раду. Проширивање и продубљивање знања о улогама биљних, животињских и људских органа у основним животним процесима. Практична примена стечених знања о вегетативном размножавању биљака. Повезивање знања са свакодневним животом. Развијање способности критичког мишљења и закључивања. Оспособљавање ученика за лабораторијски рад.	У оквиру ове теме ученици ће детаљније упознати облик и грађу ћелије, бактерија, праживотиња и гљива. Ученици ће правити моделе ћелије, вируса и бактерија од пластелина, битне елементе грађе биљних органа, а затим их цртати и обележавати. Ученици ће испитивати везу између облика листова и услова у којима биљке живе, издвајати хлорофил из листова, пратити клијање пасуља и развиће жаба, размножавати биљке вегетативно, доказивати дисање код живих бића, правити моделе плућа, бубрега, крвотока,... Радиће у групи или у пару. Потребан прибор и материјал за рад ће обезбедити наставник, али и ученици у складу са својим могућностима и договору са наставником. Поједини огледи могу се реализовати на Школском фестивалу науке или употребити за радионице у оквиру Дечијег кампа.
4. Тема: Биљке и животиње нашег краја	

Детаљније упознавање разноврсности биљака и животиња, нарочито врста заступљених у нашем крају. Упознавање карактеристика различитих станишта. Развијање свести о значају биљака и животиња за човека и природу. Упознавање са проблемом угрожености врста и мерама заштите. Оспособљавање ученика за теренски рад. Развијање систематичности и стрпљења у раду.	Ова тема ће се реализовати применом мултимедијалне методе-ученицима ће бити приказан видео материјал о разноврсности и распрострањењу биљака и животиња. Такође, радом на терену упознаће најчешће биљне и животињске врсте заступљене у нашем крају. Ученицима ће бити понуђена литература о биљкама и животињама ради лакше детерминације врста. Самостално ће направити албум са фотографијама, паное или писане радове о биљкама и животињама нашег краја. Правиће хранилице за птице и хотел за инсекте, као и вештачка станишта за животиње. Сви поменути облици истраживања у природи могу се реализовати и кроз рад Дечијег кампа, Ученичке задруге или активности у оквиру једносменског рада школе. У оквиру ове теме биће организован излет до Јавног акваријума у Крагујевцу или Београду.
5. Тема: Човек и здравље	
Продубити и проширити стечена знања о здрављу. Развијање способности критичког мишљења и закључивања. Развијање свести о значају очувања сопственог али и здравља других људи.	У оквиру ове теме ученици ће се детаљније упознати са појмом здравог и нездравог стила живота, кроз проналажење, читање и дискутовање текстова. Биће им понуђени различити извори информација из којих ће они пронаћи битне чињенице о здравој храни, проблемима које изазивају адитиви у храни, пушење, загађење животне средине, као и о мерама заштите од истих. На основу текстова које су пронашли, ученици ће правити презентације или паное и сл. Организоваће се чајанка од лековитог биља из Школског врта, као и изложба поводом Светског дана здравља. Сви поменути облици рада могу се реализовати и кроз рад Дечијег кампа, Ученичке задруге или активности у оквиру једносменског рада школе.

Напомена: План додатног рада из биологије обухватиће и евентуалне контакте, сарадњу и посете различитим организацијама/установама/стручњацима ван школе. Активности радионичарског типа биће укључене у рад Ученичке задруге и Дечијег кампа.

Број часова по темама биће у складу са 40 часовним задужењем наставника.

МАТЕМАТИКА – ДОДАТНИ РАД

Додатни рад из математике организује се за ученике који желе да прошире и продубе своје знање из математике стечено на часовима редовне наставе. Циљеви додатног рада из математике су:

- развијање интересовања ученика за математику и мотивисање ученика да се баве математиком
- развијање математичког мишљења и уочавање употребе математике у свакодневном животу
- стицање шире образовне основе потребне за лакше разумевање и усвајање других садржаја природних и друштвених наука
- подстицање на самостално бављење математиком
- подстицање ученика да развију стваралачке способности

Задаци

Начин остваривања

Тема 1: Скупови, дијаграми и њихова примена

- Решавање сложенијих задатака са више скуповних операција - Уочавање законитости скуповних операција уз помоћ Веновог дијаграма - решавање проблемских задатака коришћењем дијаграма и скуповних операција	Ослањајући се на знање стечено на часовима редовне наставе из области скупова, наставник настоји да кроз сложеније задатке развије код ученика способност да уочи скуповне операције на датим Венових дијаграма. Такође, ученици ће решавати одабране задатке са више скуповних операција и примењивати скупоу решавању проблемских задатака.

Тема 2: Дељивост бројева

- Уочавање правила дељивости сложеним бројем (дељивост бројевима 12, 15, 18...) - Дељивост збира и производа бројева - Примена НЗД и НЗС у решавању сложенијих задатака	Применом основних правила дељивости ученици ће решавати задатке у којима треба проверити да ли је дати број дељив бројевима 12, 15, 18, 36.. Коришћењем особине дељивости збира и производа бројева ученици ће решавати задатке из Математичког листа и са

	математичких такмичења. Применом НЗД и НЗС ученици ће проналазити решења неких проблемских задатака.
Тема 3: Права, кружница и угао	
- Опажање геометријских модела из реалног света - Представљање геометријских појмова и њихово уочавање на слици - Решавање конструктивних задатака - Израчунавање величине непознатог угла	Кроз различите задатке ученици ће уочавати, цртати и конструисати геометријске појмове и моделе. Одређиваће број дужи, права које су одређене датим тачкама, односно теменима неке геометријске фигуре. Применом законитости суплементних, комплементних углова, односно унакрсних углова и углова са паралелним крацима, ученици ће израчунавати величину непознатог угла.
Тема 4: Задаци логичко-комбинаторне природе	
- Равијање нумерације - Коришћење релација и графова у процесу долажења до решења - Примена комбинаторике у решавању задатака - Коришћење логичког закључивања и просторног сналажења у решавању проблема - Решавање задатака који су описани речима	Ученици ће се посредно упознати са елементима комбинаторике решавањем задатака из геометрије набрајањем дужи одређених датим тачкама и ређањем бројева који су дељиви датим бројем, а састављени унапред познатим цифрама. У решавању текстуалних задатака наставник ће ученике усмеравати тако да дођу до логичког закључка.
Тема 5: Разломци – одабрани задаци	
- Коришћење аритметичких операција сабирања, одузимања, множења и дељења у скупу позитивних рационалних бројева - Решавање сложенијих бројевних израза са више рачунских операција - Поређење разломака када су дати у истом или различитом запису - Решавање једначина и неједначина у вези са разломцима	Ученици ће радити сложеније задатке у вези са разломцима од оних које раде на часовима редовне наставе. Решавање се задаци из математичког листа и са математичких такмичења из ове области у циљу проширивања знања и развијања сигурности приликом решавања сложенијих задатака. Примењиваће се разломци у процентном рачуну и приликом одређивања мере. Ученици ће решавати једначине и неједначине са више рачунских операција и представљати решења на бројевној полуправој.
Тема 6: Изометријске трансформације	

- Препознавање оносиметричних фигура и цртање оса симетрије - Конструкција оносиметричних фигура - Примена симетрале угла и симетрале дужи у решавању конструктивних задатака	Уочавањем оносиметричних фигура на слици ученици ће развојати способност да лакше схвате геометријске фигуре које су дате и законитости које важе за те фигуре. Ученици ће самостално конструисати оносиметричне фигуре. Пратећи упутства наставника ученици ће конструисати симетрале угла и дужи приликом одређивања тачака које су подједнако удаљене од тих дужи, односно њихових крајњих тачака.
---	---

ГЕОГРАФИЈА – ДОДАТНИ РАД	
Циљ: Циљ наставе и учења географије је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље. Ширење и продубљивање знања раније стечених на редовној настави.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: Човек и географија	
повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом; на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека; разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи;	На првом часу наставник уводи ученике у наставни предмет, односно, упознаје ученике са значајем географије, објашњавајући терминологију географских дисциплина, које се не обрађују у редовној настави. На овом часу је потребно помоћи ученицима да повежу постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком. Заједно са ученицима навести примере и разлоге зашто се изучава географија. Објаснити кратак историјски развој географије. Графички на табли приказати поделу географије на њене дисциплине. Развијање индивидуалних могућности ученика, њихових интересовања, способности, као и развијање самопоуздања ученика и њихове унутрашње мотивације.
ТЕМА 2: Васиона и Земља	
разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља;	Програмску област Васиона чине најосновнија математичко-географска и астрономска знања о васиони, Сунчевом систему, облику и величини

објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене;	Земље, њеном положају у васиони и о небеским телима Сунчевог система. Кроз ову наставну област потребно је информисати ученике о основним карактеристикама осталих небеских тела, са фактографским подацима о планетама: величина, удаљеност од Земље и слично. Препоручује се наставнику, ако има могућности, да са ученицима посети Планетаријум и Народну опсерваторију у Београду и да за време ведрих ноћи у локалној средини покаже ученицима видљива сазвежђа и оријентацију помоћу звезде Северњаче. Наставник користи слике, књиге, ученици израђују модел Сунчевог система и користе фактографске податке одређених небеских тела са интернета. Развијање индивидуалних могућности ученика, њихових интересовања, способности, као и развијање самопоуздања ученика и њихове унутрашње мотивације.
ТЕМА 3: Планета Земља	
помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана; примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач; разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева; разликује деловање	Трећа програмска област Планета Земља чине садржаји физичке географије и разврстани су у шест тема. Посебан значај имају исходи који се односе на облик и величину Земље и распоред континената и океана. За достизање исхода предвиђених овом темом најбоље је користити демонстративно-илустративне методе и методе експеримента уз употребу модела Земље глобуса и географске карте. Имајући у виду оријентацију програма предмета и његов фокус на развијање функционалних знања ученика, географска карта и њено коришћење током процеса учења и подучавања је обавезна. Упознавање ученика са картом и са основним појмовима картографске писмености према наставном програму започиње у првом циклусу основног образовања и васпитања и представља основу развијања функционалних знања. Зато треба радити на даљем унапређивању сналажења на карти током петог разреда, што представља основу за касније изучавање картографског градива у шестом разреду. За ученике овог узраста

унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; наведе спољашње силе (ветар, вода) Земље; помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); разликује хипоцентар и епицентар и наведе трусне зоне у свету и у Србији; наведе поступке које ће предузети за време земљотреса; опише процес вулканске ерупције и њене последице; помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење; помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; разликује ерозивне и акумулативне процесе; наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови); опише структуру атмосфере; наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); разликује појам времена од појма клима; наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ; користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје	посебно може бити тешко разумевање Земљине ротације, револуције и последица ових кретања. Због тога је потребно посебну пажњу посветити обради и утврђивању ових садржаја. Наставнику се препоручује примена очигледних наставних средстава (глобус, батеријска лампа, телуријум, видео записи, анимације...) и демонстративно-илустративне методе и методе експеримента како би се могао постићи висок степен разумевања и достизања предвиђених исхода. То ће бити предуслов за касније усвајање низа других појмова који су у вези са сменом обданице и ноћи, сменом годишњих доба, формирањем климатских појасева, односно свих појмова који су у вези са временом и климом и уопште, појавама и процесима у атмосфери, као и у хидросфери и биосфери. При обради наставних садржаја Револуција Земље и Топлотни појасеви треба објаснити термине, као што су екватор, Гринич, северни и јужни повратник и северни и јужни поларник. Не треба улазити у терминологију географске ширине, дужине и часовних зона, јер ће то бити предмет изучавања у шестом разреду. Наставна област Планета Земља има посебан значај јер у оквиру ње ученици упознају објекте, појаве и процесе, гранске и међугранске везе, као и посебне физичко-географске законитости. Акценат треба ставити на достизање исхода који се односе на функционално знање ученика (како се понашати у случају земљотреса, екстремних температура, атмосферских непогода, бујица и поплава...) и треба навести примере позитивног и негативног деловања човека на природу. Природна средина је у суштини сплет тесно повезаних и међусобно условљених компонената које представљају јединствену целину. Имајући у виду нарушавање равнотеже у природној средини, потребно је указивати на превенцију и на заштиту природе. Потребно је код ученика развијати одговорност о очувању биљних и животињских врста и рационалном коришћењу природних ресурса као услову опстанка на Земљи. Један од
---	--

активности у складу са њима; наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја); уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; наведе и опише својства морске воде; помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); разликује типове језерских басена према начину постанка; наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања; помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; наведе примере за заштиту живог света на Земљи.	значајних исхода петог разреда је да се од ученика очекује да опише одговорност коју човек има према планети Земљи, планети коју настањујемо. Препорука је да се приликом планираног излета ученици упознају са објектима геонаслеђа и развију правилне ставове о његовом значају и очувању. Поједини препоручени садржаји могу бити тешки и апстрактни ученицима, па се зато препоручује задржавање на основним појмовима, појавама и процесима уз обилато коришћење дидактичког материјала и разноврсних метода рада. Једна од основних вештина која се препоручује је правилно географско посматрање и уочавање природних објеката, појава и процеса у локалној средини чиме се подстиче природна радозналост деце, самостално истраживање и њихова правилна интерпретација. Садржаји физичке географије дају могућност стицања знања, вештина и навика коришћењем статистичког материјала који је систематизован у табелама, као и руковањем различитим мерним инструментима, регистрањем и обрадом података које они показују. Предлаже се, уколико за то има могућности да за обраду података ученици користе ИКТ. На овај начин повезују се и интерпретирају квантитативни показатељи и утврђују узрочно-последичне везе и односи. У оквиру ове теме сви физичко-географски објекти, појаве и процеси не могу се потпуно обрадити, што и није циљ овог наставног програма. Наставник користи слике, књиге, ученици израђују модел вулкана и користе фактографске податке одређених географских појмова са интернета. Користе се у настави и презентације на компјутеру. Развијање индивидуалних могућности ученика, њихових интересовања, способности, као и развијање самопоуздања ученика и њихове унутрашње мотивације.
Напомена (пројектна настава) Израда модела Сунчевог система у оквиру наставне теме Вациона и Земља (1 час) и модела вулкана у оквиру наставне теме Планета Земља (1 час).	

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ	
Циљ: Основни циљ овог изборног предмета је да се код ученика развије функционална писменост из области животне средине и усвоје и примене концепти одрживог развоја	
Задаци	Начин остваривања
1. Положај и улога човека у природи	
➤ развијање значаја образовања за животну средину ➤ развијање здравог односа према себи и другима ➤ умеће да се на основу стечених знања изаберу квалитетни и здрави стилови живота	На првом часу обавиће се упознавање ученика са предметом и са планом рада. Садржаји у оквиру ове теме, поред основног теоријског приступа имаће и активни приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката или спровођењу еколошких акција. Теоријски део ће се углавном ослањати на пројекат <i>Зелени пакет</i> (Green Pack) који је прихваћен у образовном систему основних школа четрнаест земаља Европе. Зелени пакет има 25 тема везаних за животну средину и одрживи развој, подељених у пет поглавља (што одговара садржају програма <i>Чувари природе</i>, од петог до осмог разреда које је прописало Министарство просвете). Сваку од тема прати CD-ROM, приручник за наставнике, радни листићи за ученике, видео записи и игре дилеме (тј. анализе случајева везаних за животну средину). За ову тему користиће се материјал из поглавља- Компоненте животне средине и Претње животној средини
2. Природна богатства (ресурси) и одрживо коришћење	
➤ примењивање рационалног коришћења природних ресурса ➤ развијање вредности, ставова, вештина и понашања у складу са одрживим развојем	За ову тему користиће се материјал из Зеленог пакета из поглавља- Људске активности и њихов утицај на животну средину и Глобални изазов. О обновљивим и необновљивим изворима енергије научиће уз помоћ ПП презентације, а могуће је организовати час корелације са наставником технике и технологије. У оквиру теме биће организована радионица за израду макета ветрењача, соларних панела, воденица. Ученици ће имати и пројектни задатак да истраже

	начине штедње енергије у сопственим домаћинствима.
3. Извори и последице загађивања животне средине	
➤ препознавање извора загађивања и уочавања последица ➤ стицање способности за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема везаних за животну средину ➤ развијање радозналости, активног учешћа и одговорности	Садржаји који су обухваћени овом темом реализоваће се помоћу кратких филмова о глобалним променама на Земљи и коришћењем материјала из Зеленог пакета из поглавља- глобални изазови . Ученици ће имати пројектни задатак да испитају повезаност боје коже и очију, као и летњих навика ученика са штетним деловањем УВ зрака. Такође, биће организована креативна радионица рециклаже.
4. Биодиверзитет – биолошка разноврсност	
➤ подизање нивоа свести о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета.	О појму и значају биодиверзитета ученици ће се упознати кроз ПП презентације и уз помоћ материјала из Зеленог пакета из поглавља- Компоненте животне средине . Са угроженим врстама Србије упознаће се самосталним коришћењем интернет извора или научно популарне литературе из школске библиотеке.
Напомена : Могуће је организовати предавања стручњака или посете институцијама у окружењу. У зависности од временских услова и тренутних потреба нека истраживања ће се реализовати кроз теренску наставу. Продукти креативних радионица биће искоришћени за школске изложбе или ученичку задругу.	

ХОР И ОРКЕСТАР	
Циљ: Општи циљ наставе изборног предмета <i>хор и оркестар</i> је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа. Задатак изборног предмета <i>хор и оркестар</i> је да развије музичке способности и жељу за активним музицирањем (свирањем и певањем), да подстакне креативне способности ученика и смисао за колективно музицирање.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	
- Развијање слуха и ритма, ширење гласовних могућности, учвршћивање интонације. - Развијање осећања припадности колективу, развијање естетских	За ову тему предвиђена су 22 часа, 14 обраде и 8 утврђивања. Мој задатак биће упознавање и идентификација музичке способности сваког ученика, упознавање ученике са планом и

осећања, комуникацију са другим члановима хора. - Развијање интересовања за активно бављење музиком којим се подстичу стваралачке способности, когнитивни развој ученика и доприноси естетском и етичком развоју њихове личности; - Неговање способности извођења музике - Развијати осетљивости за музичке вредности упознавањем музичке традиције и културе свога и других народа певањем песама домаћих и страних композитора	програмом предмета, да редовно указујем на значај правилне хигијене гласа, водим рачуна о положају тела ученика при певању и да оцинем гласовне могућности разреда пре одабира песама за певање. Ученици ће певати по слуху и из нота различите песме и каноне; на орфовом инструментаријуму свирати песме по слуху и из нотног текста, певати солмизацијом, изводити вежбе за певачко дисање, вежбе артикулације, распеватисе уз инструменталну пратњу и без ње и певати каденце.
ТЕМА 2: СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	
- Стицање искуства у слушном разликовању звучних боја (људски гласови, музички инструменти). - Навикавање ученика на пажљиво слушање музике Подстицање изражавања ученика о слушаном делу - Упознавање музичког дела уметничког и народног стваралаштва.	За ову тему предвиђена су 6 часова обраде, на којима ћу подстицати ученике на изражавање мишљења о слушаном делу, усмеравати пажњу ученика на аналитичко слушање музике стимулсањем активног праћења примера, подстицати различите видове изражавања ученика у вези са слушањем музике и музичким доживљајем. Ученици ће пажљиво слушати и препознавати композиције и препознавати изражајне елементе.
ТЕМА 3: СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ	
- Развијање интересовања за активно бављење музиком којим се подстичу стваралачке способности, когнитивни развој ученика и доприноси естетском и етичком развоју њихове личности; - Оспособљавање ученика за стваралачке музичке активности којима се доприноси развоју креативног мишљења;	За ову тему предвиђено је 8 часова, и то 5 обраде и 3 утврђивања. Покушаћемо да креирамо покрете уз музику коју ученици певају или слушају, стално ћу подстицати ученике на што изражајније певање и свирање научених песама, импровизоваћу дечије мелодије на властити стих или на стих који су предложили ученици. Ученици ће активно свирати на инструментима, изражајно певати и свирати појединачно и у

групама. Биће ангажовани у извођењу, слушању, истраживању и стварању музике. Ученици ће компоновати мелодије на задани текст или на текст предложен од њих самих.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК – ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ: Допунска настава је предвиђена за ученике које спорије и са тешкоћом усвајају наставно градиво током школске године. Редовним похађањем допунске наставе ученици ће надокнадити неусвојено градиво уз помоћ наставника и тиме савладати основне појмове на немачком језику.

ТЕМА 1: Kennen lernen

Задаци

-Ученике треба увести у најосновнији вид комуникације,односно научити их поздрављању и представљању
-Правилно употребљава личне заменице и глагол бити помоћу ког се и представља

Начин остваривања

-Преписивањем одређених делова лекције, ученик вежба правилно писање на немачком језику и уз помоћ наставника чешћим понављањем увежбава сам изговор и представљање на немачком језику. И на тај начин усваја основна правила читања и писања.

ТЕМА 2: Meine Klasse

-Усвајање бројева до 100
- Грађење и употреба презента

Кроз вежбе слушања и учесталим понављањем ученици увежбају бројеве усмено уз помоћ наставника.

ТЕМА 3: Tiere

-Усвајање назива појединих домаћих и дивљих животиња
-Усвајање упитних речи и предлога

Коришћењем картица у смислу меморијских игрица,затим понављањем речи, ученици у потпуно опуштеној атмосфери игре усвајају називе животиња. Кроз мини-дијалоге ученици увежбавају питања и одговоре на задату тему,тако да ученици усвајају нове упитне речи и предлоге.

ТЕМА 4: Mein Schultag

-Школски прибор
-Дани у недељи

Кроз разне игрице именујемо школски прибор и дане у недељи, учесталим вежбама слушања ученици понављају називе и преписивањем

	увежбавају правилно писање на задату тему.
ТЕМА 5: Hobbys	
-Наводи различите врсте хобија -Модални глагол моћи, умети, знати	Кроз разне игрице ученик именује слободне активности, правилно мења модални глагол по лицима, поставља питања и даје одговоре на иста у различитим дијалозима.
ТЕМА 6: Meine Familie	
-Именује чланове уже и шире породице	Ученици једни другима постављају питања, одговарају ко су, одакле су, представљају своју ужу и ширу фамилију,...Опет се састављањем раздвојених папирића кроз игру утврђују свеже научене целине.
ТЕМА 7: Was kostet das	
-Именује основне намирнице на немачком језику -Именује боје	Коришћењем различитих боја за именице различитог рода, ученици лакше савладавају појам рода и називе основних намирница. Понављају називе, постављају међусобно питања и дају одговоре у дијалозима.

ШЕСТИ РАЗРЕД

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ	
ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ	
Циљ: Упознавање ученика са различитим темама везаним за живот у школи и ван ње.	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема: ПРАЗНИЦИ	
Упознавање ученика са важним датумима, верским и државним празницима Подстицање ученика да преко различитих секција учествују у школским приредбама и развијање њихове креативности	Наставна тема празници у току школске године реализоваће се кроз 4 часа. На часовима одељењског старешине ученици ће се у оквиру ове теме упознати са поводима за обележавање Дечје недеље, Ускрса, Дана школе и за прославу светог Саве. Разговором, питањима ученика, навођењем долазимо до суштине, а то је значај празника, на који начин се они обележавају и о учешћу ученика на школским приредбама у оквиру њихових интересовања или талената.
2. Тема: КУЋНИ РЕД	
Упознавање ученика са правилима понашања у школи и ван ње. Развијање свести о важности поштовања правила	Наставна тема кућни ред у току школске године реализоваће се кроз 6 часова. Истицањем примера лошег понашања, које и сами ученици наводе, а тичу се живота у школи и ван ње најбоље сугеришемо ученицима да се правила понашања морају поштовати свуда и на сваком месту. Говоримо и о последицама непоштовања кућног реда које може довести до прављења материјалне штете или горе - повређивања. Ова тема се односи и на правила понашања на екскурзији.
3. Тема: ШКОЛА И УЧЕЊЕ	

Подстицање ученика да увиде значај школе и учења, правилног распоређивања времена за учење и одмор Развијање радних навика, самокритичности и љубави према стицању знања	Наставна тема школа и учење у току школске године реализоваће се кроз 12 часова. Ученици ће активно учествовати у разговорима на ову тему, а биће подстакнути питањима о оценама, предметима и о томе како планирају и распоређују време за одмор и учење. Саветима и разговором доћи ће до закључка да је неопходно да редовно завршавају своје обавезе, да прате и бележе градиво на часу и да сами процене свој рад и резултате. На часовима допунске и додатне наставе такође могу да допуне знање или схвате оно што на редовним часовима нису постигли. Циљ ових разговора је континуирано праћење рада и успеха ученика у коме важну улогу има сарадња са родитељима, тачније њихов подстицај за рад код куће.
4. Тема: ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	
Развијање свести о сопственом здрављу и здрављу других људи Информисање ученика о штетности пушења, болести зависности Упознавање ученика са начином преношења HIV-вируса и мерама заштите Развијање хигијенских навика.	Наставна тема здравствено васпитање у току школске године реализоваће се кроз 5 часова. На часовима одељењског старешине ученицима ће се указати на штетност пушења, болести зависности. Кроз дијалог ученици ће различитих искустава из окружења направити разлику између добрих и лоших животних навика и како оне утичу на њихово здравље. Посебна пажња ће се усмерити на штетност пушења, употреба алкохола и наркотика. Поводом Дана борбе против AIDS-а, ученицима ће бити указано на начине како се HIV вирус преноси и на мере заштите од ове болести. Водиће се разговор о проблемима сазревања са којима се ученици сусрећу у пубертету и о разликама међу половима.

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ	
Циљ: Основни циљ овог изборног предмета је развијање пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет	
Задаци	Начин остваривања
1. Одрживост, животна средина и утицај човека	
➤ примењивање образовања за заштиту и одрживост животне средине ➤ развијање умећа ученика да на основу стечених знања примењују и рационално користе природне ресурсе	На првом часу обавиће се упознавање ученика са предметом и са планом рада. Садржаји у оквиру ове теме, поред основног теоријског приступа имаће и активни приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката или спровођењу еколошких акција. Теоријски део ће се углавном ослањати на пројекат <i>Зелени пакет</i> (Green Pack) који је прихваћен у образовном систему основних школа четрнаест земаља Европе. Зелени пакет има 25 тема везаних за животну средину и одрживи развој, подељених у пет поглавља (што одговара садржају програма <i>Чувари природе</i>, од петог до осмог разреда које је прописало Министарство просвете). Сваку од тема прати CD-ROM, приручник за наставнике, радни листићи за ученике, видео записи и игре дилеме (тј. анализе случајева везаних за животну средину). За ову тему користиће се материјал из поглавља- Претње животној средини. У оквиру теме ученици ће имати задатак да спроведу анкету међу суграђанима о рационалном коришћењу природних ресурса, анализирају је, изложе резултате и закључке.
2. Одговоран однос према одрживости животне средине	
➤ препознавање извора загађивања и уочавања последица ➤ развијање способности за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема везаних за животну средину ➤ развијање радозналости, и личне иницијативе за	За ову тему користиће се материјал из Зеленог пакета из поглавља- Људске активности и њихов утицај на животну средину. Теоријски део садржаја који су обухваћени овом темом реализоваће се попоћу кратких филмова о глобалним променама на Земљи, а ученици ће имати и часове који се реализују ван учионице кроз

активно учешће и одговорности према животној средини	истраживања на терену. Такође, ученици ће имати и креативну радионицу рециклаже, чији се продукти могу искористити за потребе ђачке задруге или дечијег кампа.
3. Одговоран однос према здрављу	
➤ развијање способности ученика да на основу стечених знања препознају и изаберу квалитетан и здрав стил живота ➤ развијање здравог односа према себи и другима	За ову тему користиће се материјал из Зеленог пакета из поглавља- Вредности , а биће организовани и мали пројекти или акције на тему здравих стилова живота. Обележиће се битни датуми везани за здравље. Организоваће се и дебата на тему брзе хране.
4. Одговоран однос према животињама	
➤ подизање нивоа свести о личном ангажовању у заштити и очувању животиња.	Садржаји у оквиру ове теме, поред основног теоријског приступа имаће и активни приступ где ће ученици израђивати паное са правима животиња, личне карте својих љубимаца, стрипове, пароле и сл. Могућа је сарадња са стручњацима (ветеринар, ловац, продавац кућних љубимаца,...) или посета одгајивачница или азила за псе. Организоваће се и акција прикупљања донација за псе у азилу у Великој Плани.
5. Одговоран однос према разноврсности живог света	
➤ подизање нивоа свести о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета.	О појму и значају биодиверзитета ученици ће се упознати кроз ПП презентације и уз помоћ материјала из Зеленог пакета из поглавља- Компоненте животне средине . Са угроженим врстама Србије упознаће се самосталним коришћењем интернет извора или научно популарне литературе из школске библиотеке. Обележиће се Дан планете Земље и Светски дан животне средине.
Напомена : Могуће је организовати предавања стручњака или посете институцијама у окружењу. У зависности од временских услова и тренутних потреба нека истраживања ће се реализовати кроз теренску наставу. Продукти креативних радионица биће искоришћени за школске изложбе или ученичку задругу.	

ИСТОРИЈА – ДОДАТНИ РАД 2019/2020.год.	
Циљ: проширивање и продубљивање знања о средњем веку и основних одлика феудализма, проширивање знања о личностима које су обележиле средњи век, стварање и ширење знања о религијама, развој културних достигнућа упознавање са развојем и успоном средњовековне српске државе, продор и освајања Турака Османлија, географска открића, научно техничка средства која су унапредила преиндустријску епоху, развој хуманизма и ренесансе, појава апсолутистичких монархија и освајачка политика Турака од 16-18. Века као и положај хришћанског становништва под Турцима, и оспособљавање ученика за самосталан рад	
Исходи	Начин остваривања
6. Тема: Основи проучавања прошлости	
- Да ученици схвате појам и значење „средњи век“ - Да направе разлику између друштвених односа у старом и средњем веку - Да ученици обнове знања о историјским изворима који су значајни за проучавање историје средњег века	За ову наставну тему предвиђено је 4 часова додатне наставе: - На часовима ученици и наставник воде разговор о средњем веку и временском трајању тог периода - Уз помоћ ленте времена ученици обележавају период средњег века и важне догађаје у трајању од 1 миленијум - Ученици самостално закључују и упоређују друштвено уређење у старом и средњем веку. На тај начин повезују стара стечена знања из старог века и нова знања везана за средњи век. Праве дијагоналну између начина живота (роб-кмет). - Сами долазе до закључака или уз помоћ сугестија наставника који се историјски извори могу користити за проучавање важних догађаја из историје средњег века.
7. Тема: Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку	
- Да се ученици знају да објасне шта је Велика сеоба народа - Који су разлози довели до пада Западног Римског Царства - Које се нове државе стварају на некадашњем Римском	За ову наставну тему предвиђено је 7 часова додатне наставе: - Ученици на основу претходних знања из претходне године говоре о Великој сеоби народа узроцима и последицама који су довели до пада Западног Римског Царства

Царству - У чему је улога и значај Византије у средњем веку - Улога и значај религије у животу средњовековног становништва - Упоредијење у црквеним правилима између хришћана и муслимана - Стварање српске средњовековне државе у раном средњем веку (династија Властимировића, Војислављевића и Вукановића)	- Уз помоћ карте и атласа прате пут кретања Хуна и осталих варварских народа - Ученици сами упоређују снагу и моћ Римске државе и Византије која је имала велику улогу у средњем веку у погледу(религије, културе, писмености) - Наводе државе које су створене и имају задатак да упореде које данас државе постоје на тим просторима - Ученици имају задатак да истраже и напишу нешто занимљиво о историјским личностима (Карло Велики, Атила, Мухамед) и да сами закључе какав је њихов допринос у историји средњег века - Ученици самостално упоређују организацију хришћанске и муслиманске цркве и сами откривају да ли има сличности и разлика (Целодневни боравак) - Ученици самостално пишу есеје о личностима које су обрађиване на часовима. Овим путем долази до изражаја њихов критички дух и изношење мишљења (
8. Тема:Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку	
- Ученик кроз часове додатног рада прошириће своја знања везана за: - Стварање нових државних уређења (некада и данас) - Средњовековне државе и њихово учешће у крсташким ратовима - Стварање и уздизање српске државе у доба Немањића (титуле, црквени развој, односи са суседима, привредни развој, законодавство) - Свакодневни живот и културни развој (кроз подизање задужбина и ширење писмености житија и закони) - Истакнуте личности српске историје и западноевропских	- За ову наставну тему предвиђено је 14 часова - Ученици и наставник заједничким путем долазе до сазнања путем историјске карте како је ишао процес стварања и ширења српске државе у доба Немањића - Ученици имају задатак да самостално истраже каква је била развојна политика успона и развоја српске државе за време Немањића, дајући ученицима право да самостално истражују и закључују какви су били политичари и поједини владари - Ученици упоређују улогу и значај крсташких ратова, како су поједине државе котиране у тим ратовима.

владара (Фридрих Барбароса, Свети Сава, Стефан Првовенчани.....)	- Ученици имају задатак да појединци преко литературе истраже улогу и значај појединих личности кроз политику, културу, ратове - Ученици имају задатак да кроз презентације визуелно показују и излажу како су дошли до одређених сазнања.... - Цртање историјских карата и родослова Немањића.....Ова наставна тема може да се прошире садржаји и да рад ученика дође до изражаја кроз Школски фестивал узимајући тему српске земље у доба Немањића или да кроз рад Ученичке задруге ученици могу да осликавају мотиве срењег века (манастири, хералдика, оружје, да упоређују рецепте о храни некада и данас)...
9. Тема: Европа, свет и српске земље у раном новом веку (Прединдустријско доба)	
- Ученици овим путем стичу знања везана за : -Хронолошке оквири, развој научно-техничких средстава која су неопходна за географска открића -Развој штампе, настанак и развој трговачких градова(венеција, Антверпен, Амстердам) -Упознавање са географским новоосвојеним просторима, развој хуманизма и ренесансе -Појава и значај апсолутистичких монархија, реформације и противреформације који доводе до верских ратова и сукоба са Католичком црквом -Упознавање са Турском реформом војске, освајачким ратовима и животом хришћана под Турском влашћу -Писање есеја о личностима које су обележиле тај период (Јохан Гутенберг, Кристифор Колумбо, Сулејман Величанствени, Никола Коперник, Мехмед паша Соколовић....)	За ову наставну тему предвиђено је 11 часова: - Ученици уз помоћ наставника износе закључке и упоређују какве су разлике и сличности у уређењима измађу Енглеске , Француске и Немачке (они на тај начин упоређују и начин живота некада и сада, и долазе до закључка да ли днас има сличних политичких органа и који су у оквирима појединих држава) -Истражују градски средњовековни живот становника уз помоћ литературе и интернета праве презентацију са обиљем занимљивостима и сликама које могу ученику да послуже да стекну ближу слику развоја градова - Ученици имају задатак да сами истраже најбитнија научно-течничка средства и да закључе какву улогу имају у свакодневном животу некада и сада. За додатну наставу предвиђено је 36 часова на годишњем нивоу.

МАТЕМАТИКА - ДОПУНСКА НАСТАВА	
Циљ: Циљ је да ученици утврде градиво обрађено на редовним часовима и да надокнаде евентуалне пропусте. Биће обновљени садржаји који су представљали највеће потешкоће на редовној настави. Ученици треба да се оспособе за решавање задатака на основном и средњем нивоу из обрађених тема како би успешно решавали пороблеме из свакодневног живота и успешно пратили наставу у наредним разредима.	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема :Цели бројеви	
Задатак је да ученици увежбају рачунске операције над целим бројевима и да буду самосталнији приликом решавања једноставнијих бројевних израза. Потребно је да се утврди решавање једначина и неједначина. Такође, ученици морју увежбати како се цели бројеви упоређују и представљају на бројевној правој.	Да би ученици лакше усвојили рачунске операције над целим бројевима наставник ће ово градиво приближити ученицима примерима из свакодневног живота (пораст и снижење температуре, дуговање новца итд.) Користећи раније научена правила за решавање једначина наставник ће упутити ученике у решавање једначина са целим бројевима.
2. Тема: Троугао	
Задатак је да се утврде особине и врсте троуглова и да ученици првилно користе ове особине у задацима. Ученици треба да утврде како се одређује мера непознатог угла троугла. Потребно је да се ученици осамостале приликом конаструкције углова и троугла и схвате појам подударности.	Наставник ће помоћу илустрација у уџбенику и на табли омогућити ученицима да лакше уоче односе између углова и страница у троуглу. Наставник ће помагати приликом израчунавања непознатог угла троугла. Кроз честа усмена пропитивања обнављаће се теоријски део ове области потребан за решавање задатака.
3. Тема: Четвороугао	
Задатак је да се утврде особине и врсте четвороуглова и да ученици првилно користе ове особине у задацима. Ученици треба да утврде како се одређује мера непознатог угла четвороугла.	Ученици ће обнављати садржаје који им нису били довољно јасни на часовима редовне наставе. Кроз илустрације и једноставнијим задацима ученици ће научити

Потребно је да се ученици осамостале приликом конаструкције четвороуглова. Обновиће се вектори и научити поступци њиховог сабирања и одузимања.	да разликују основне врсте четвороуглова и да израчунају меру непознатог угла четвороугла. Научиће поступак сабирања два вектора и одузимања користећи појам супротног вектора.
4. Тема: Рационални бројеви	
Циљ је утврдити на који начин се рационални бројеви сабирају, одузимају, множе и деле. Ученици треба да се у што већој мери осамостале за решавање бројевних израза, једначина и неједначина. Ученици треба да знају правилно упоређивати рационалне бројеве. Ученици ће научити да представљају и читају тачке у координатном систему, да разликују врсте пропорционалности и читају податке из табела или графика, односно да их представљају дијаграмом или табеларно.	Наставник ће помагати ученицима приликом извршавања рачунских операција над рационалним бројевима тако што ће ученике подсећати на градиво из разломака обрађено у претходном разреду. Бројевна права користиће ученицима приликом упоређивања целих бројева. Једначине ће лакше савладати када се подсети једначина везаних за целе бројеве. Једноставнијим примерима и илустрацијама помоћи ће се ученицима да схвате улогу координатног система, представљање зависних величина и разумеју појам пропорционалности.
5. Тема: Површина четвороугла и троугла	
Задатак је да ученици обнове на који начин се одређују површине обрађених троуглова и четвороуглова и да се осамостале приликом израчунавања истих. Такође, задатак је да се кроз примере научи како се налази потребна страница или висина троугла, односно четвороугла и затим да се одреди површина.	Ученици ће кроз илустрације лакше сагледати које елементе троугла и четвороугла имају у задатку и затим ће одредити, уз помоћ наставника, потребне висине, странице и површине троугла и четвороугла. Површине ће одређивати на више начина у ситуацијама где је то могуће. Користиће се примери из живота како би се градиво приближило ученицима.

МАТЕМАТИКА – ДОДАТНИ РАД

Циљ: Ученици који су успешно савладали градиво предвиђено редовном наставом имаће прилике да прошире своје знање на часовима

додатне наставе. Циљ је да се ученици оспособе за решавање сложених задатака где се обједињују знања из више математичких области. Такође, циљ је да се кроз проблемске задатке развије и логичко мишљење код ученика. Ученици би на додатној настави били оспособљени да самостално решавају сложеније математичке проблеме.	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема :Цели бројеви	
Задатак је да ученици правилно користе појам негативног броја и да прошире знање везано за целе бројеве решавајући сложеније једначине и неједначине. Циљ је да ученици умеју да одреде скупове целих бројева који задовољавају одређене релације и једнакости.	Наставник ће знање о целим бројевима код ученика употпунити помоћу сложенијих једнакости и неједнакости са апсолутним вредношћу. Повезиваће се знање о целим бројевима са појмом дељивости бројева. Посебна пажња биће посвећена упоређивању целих бројева коришћењем бројевне праве. За додатну литературу користиће се математички лист.
2. Тема: Дирихлеов принцип	
Задатак ове теме је да се ученици упознају са задацима код којих се у поступку решавања користи математички доказ. Циљ је да се код ученика развије логичко размишљање како би решавали проблеме из свакодневног живота.	Ученици ће помоћу једноставнијих примера које ће наставник навести на часу стећи представу о задацима који се решавају помоћу Дирихлеовог принципа. Користећи математички лист и другу додатну литературу ученици ће радити сложеније примере из ове теме. Наставник ће помагати ученицима приликом извођења доказа.
3. Тема: Троугао и четвороугао	
Ученици ће на овим часовима учити како се одређује непознати угао или страница троугла у сложенијим ситуацијама. Задатак је и да се упознају са појмом геометријског доказа приликом доказивања подударности троуглова. Такође, ученици ће користити особине свих обрађених четвороуглова у сложенијим ситуацијама. Ученици ће решавати сложеније задатке са векторима.	Користећи обрађене особине троугла и четвороугла ученици ће решавати сложене геометријске проблеме. Користећи геометријски прибор решаваће сложене конструктивне задатке. Највише пажње биће усмерено ка подударности троуглова. Наставник ће помагати ученицима приликом одређивања који став подударности треба применити и приликом доказивања истог.
4. Тема:Рационални бројеви	
Задатак је да ученици примене знање о рационалним бројевима у сложеним ситуацијама и да правилно решавају сложене једначине	Ученици ће знање везано за рационалне бројеве проширити кроз примере из збирке задатака и математичког листа. Инсистираће

и неједначине. Посебна пажња биће посвећена сложеним текстуалним задацима. Од ученика ће се очекивати да владају координатним системом и решавају сложеније задатке са зависним величинама.	се на примерима у којима се на основу текстуалног задатка поставља бројевни израз или једначина а затим се, користећи својства рационалних бројева, решава задатак. Такође, користиће се задаци са апсолутном вредношћу.
5. Тема: Површина четвороугла и троугла	
Задатак теме је да се ученици оспособе да самостално одређују површину датог троугла и четвороугла у ситуацијама када потребни подаци нису непосредно дати у задатку. Потребно је да правилно уочавају и користе односе углова и страница у троуглу.	Користећи особине једнакокраког, једнакостраничног или правоуглог троугла ученици ће одређивати непознате странице или висине троугла а затим и њихову површину. Ученици ће користити особине четвороуглова како би одредили непознату дијагоналу или страницу четвороугла. Будући да је за решавање задатака веома значајно нацртати правилно слику наставник ће помагати ученицима у илустрацији датих проблема. Као додатна литература биће коришћен математички лист.

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО - ДОПУНСКА НАСТАВА	
Циљ: пружање индивидуалне помоћи ученику који спорије и са тешкоћом усвајају наставно градиво на редовној настави, мотивисање ученика за улагање додатног напора, развијање самосталности ученика у раду, развијање радних навика.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: ИКТ	
- препознаје основне компоненте рачунара, - креира и брише фасцилу, преименује је и чува документа у оквиру ње, - креира табелу према датом примеру, - уноси податке у табелу, - примењује основна форматирања над текстом (промена фонта, величине слова, боје),	Поновити градиво из петог разреда о врстама дигиталних уређаја и намени софтвера. Помоћу слика, и видео записа упознати ученике са основним компонентама и улогама стоних и преносивих рачунара (матична плоча, хард диск, меморија). Вежбаће креирање фасцикле, брисање, промену имена, чување докумената. имати могућност да сарађују током креирања заједничких докумената.

- уме да примени основна форматирања над сликом (исецање, ротирање, промена величине), - разликује добро креирану презентацију, - креира презентацију додавањем текстуалних и нетекстуалних елемената на слајд.	У програму за обраду текста вежбаће креирање једноставнијих табела, попут табеле за распоред часова, као и основна форматирања над датим текстом. Обраду слике радиће на примерима које је сам креирао/ла а који представљају примере из свакодневног живота. Прошириће умеће креирања презентације додавањем нетекстуалних елемената на слајдове.
ТЕМА 2: ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	
- својим речима објашњава појам Интернет, - наведе два основна Интернет сервиса, - уме да пошаље и отвори електронску пошту, - уме да проналази податке помоћу претраживача Интернета, - преузима материјал са Интернета поштујући ауторска права, - уме да објасни својим речима појам ауторско право, - наводи пример дигиталног насиља, - наводи основна правила за безбедно понашање и представљање на мрежи.	Кроз разговор са ученицима поновићу правила коришћења ИКТ уређаја на сигуран и одговоран начин, а затим поновити појмове везане за мрежна окружења. Вежбаће коришћење основних интернет сервиса попут електронске поште и сервиса за претраживање интернета. Појаснићу појам ауторска права кроз разне илустрације и примере. Посебна пажња биће посвећена врстама дигиталног насиља и заштите од њега.
ТЕМА 3: РАЧУНАРСТВО	
- наводи основна правила писања наредби у програму Python - наводи правила за дефинисање имена променљивих, - користи основне рачунске операције у израчунавањима, - разликује целобројно од реалног дељења, - препознаје наредбе контроле тока, - допуњује програм за примену наредбе гранања на једноставном примеру, - допуњује орограм за примену наредбе понављања на једноставном примеру.	Са ученицима обновити знање везано за програмирање стеченог у петом разреду. На једноставном примеру направити паралелу између блоковског и текстуалног програмирања. Поновити и на примеру демонстрирати основна правила записивања наредби у текстуалном програмском језику. Поновити правила за дефинисање имена променљивих и навести пример за свако правило. Тражити од ученика да направе табелу са коректним и погрешно дефинисаним именима променљивих. На једноставним примерима из математике вежбати примену основних рачунских операција у програмирању. На примерима из свакодневног живота указати на разлику између целобројног и реалног дељења.

	Користити сајт Петља како би ученици увежбали примену наредби контроле тока на једноставним примерима.
ТЕМА 4: ПРОЈЕКТНИ ЗАДАЦИ	
Ученик ће бити у стању да: – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка, – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	Ученицима ће бити пружена додатна помоћ око креирања пројектног задатка упућивањем у кораке израде њиховог задатка, раду са изабраним софтвером и начином евалуације свог рада.

БИОЛОГИЈА – ДОДАТНИ РАД	
Циљ: Циљ додатне наставе из биологије је да ученици који показују веће интересовање за биологију, а редовне наставне садржаје савлађују са лакоћом, прошире и продубе своје знање..	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема: Евидентирање ученика и упознавање са садржајима рада	
Омогућити ученицима да се добровољно укључе у додатни рад из биологије. Подстаћи интересовање ученика за биологију, продубљивање и проширивање знања.	На првом часу додатног рада, обавиће се евидентирање ученика у дневницима ваннаставних активности и упознавање са планом рада. Самостално се пријављују они ученици који су заинтересовани за учешће у додатном раду из биологије, упознају се са планом рада и предлажу садржаје, врсту и облике рада. Сходно томе, уколико има неких предлога и сугестија, предложени план се коригује.
2. Тема: Микроскопирање	

Увежбавање руковања микроскопом и прављења једноставних микроскопских препарата. Развијање интересовања ученика за детаљније упознавање живог света. Развијање прецизности и самосталности у раду.	У оквиру ове теме ученици ће детаљније упознати облик и грађу ћелије, маховина, бактерија, праживотиња и гљива помоћу трајних или привремених микроскопских препарата. Биће им понуђени трајни препарати пресека корена, стабла и листа. Привремене препарате ће ученици сами правити, посматрати и уочавати битне елементе грађе биљних органа, а затим их цртати и обележавати. Организоваће се и креативне радионице за израду модела од различитих материјала, што може користити за потребе Ученичке задруге или Дечијег кампа.
3. Тема:Основни животни процеси	
Проширивање и продубљивање знања о улогама биљних, животињских и људских органа у основним животним процесима. Повезивање знања са свакодневним животом. Развијање способности критичког мишљења и закључивања. Оспособљавање ученика за лабораторијски рад.	Ова тема ће се реализовати применом мултимедијалне методе-ученицима ће бити приказан видео материјал о грађи, животним процесима биљака, животиња и човека. Ученици ће посматрати проводне снопиће на листовима и корену шаргарепе, испитивати процес дисања и размножавања код квасца, посматрати росу на листовима и дисање код акваријумских риба, одређивати састав издахнутог ваздуха, правити моделе зуба и других органа,.... Радиће у групи или у пару. Потребан прибор и материјал за рад ће обезбедити наставник, али и ученици у складу са својим могућностима и договору са наставником. Поједини огледи могу се реализовати на Школском фестивалу науке или употребити за радионице у оквиру Дечијег кампа.
4. Тема:Живот у екосистему	
Детаљније упознавање основних еколошких појмова и процеса. Развијање свести о проблемима угрожавања и значају заштите животне средине. Оспособљавање ученика за теренски рад.	Ученици ће, радом на терену, упознати најчешће биљне и животињске врсте заступљене у нашем крају, као и њихове адаптације на услове средине, пратиће фенолошке промене код биљака у школском дворишту, испитиваће утицај загађења на

Развијање систематичности и стрпљења у раду. Развијање жеље за спровођење акција за заштиту животне средине.	жива бића,... Сви поменути облици истраживања у природи могу се реализовати и кроз рад Дечијег кампа, Ученичке задруге или активности у оквиру једносменског рада школе. Различите процесе и односе у природи откриваће помоћу биолошких мозгалица. Занимљивости о екосистемима других континената биће им приказане кроз презентације и кратке филмове. Биће организована дебата о антропогеном утицају на живи свет. Ученицима ће бити понуђена литература ради лакше припреме за дебату. Самостално ће направити плакат за акцију заштите околине или поводом обележавања важних еколошких датума.
5. Тема: Човек и здравље	
Продубити и проширити стечена знања о здрављу. Развијање способности критичког мишљења и закључивања. Развијање свести о значају очувања сопственог али и здравља других људи.	У оквиру ове теме ученици ће се детаљније упознати са различитим болестима, начинима заразе и мерама превенције, кроз проналажење, читање и дискутовање текстова. Биће им понуђени различити извори информација из којих ће они пронаћи битне чињенице о научницима који су допринели лечењу људи и о најчешћим обољењима изазваним бактеријама. На основу текстова које су пронашли, ученици ће правити презентације или писати семинарске радове. Организоваће се радионица о истинама и заблудама о болестима зависности. Сви поменути облици рада могу се реализовати и кроз рад Дечијег кампа, Ученичке задруге или активности у оквиру једносменског рада школе.
Напомена: План додатног рада из биологије обухватиће и евентуалне контакте, сарадњу и посете различитим организацијама/установама/стручњацима ван школе. Активности радионичарског типа биће укључене у рад Ученичке задруге и Дечијег кампа. Број часова по темама биће у складу са 40 часовним задужењем наставника.	

ФИЗИКА – ДОДАТНИ РАД	
Циљ: Циљ додатне наставе из физике је да ученици који показују веће интересовање за физику, кроз нове садржаје који се надовезују на програм редовне наставе прошире своја знања. Поред понуђених садржаја, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање.	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: КРЕТАЊЕ	
-Решавање проблеме у вези са израчунавањем брзине праволинијског кретања -Решавање проблеме у вези израчунавањем пута и средње брзине -Таблично и графички приказивање пређеног пута и брзине у зависности од времена -Решавање проблеме везаних за релативну брзину праволинијског кретања	Применом стечених знања кроз појединачну и групну интеракцију, ученици решавају задатке уз помоћ наставника са ранијих такмичења, посматрају видеозаписе или симулације различитих врста кретања у свакодневном животу.
ТЕМА 2: СИЛА	
-Решавање проблеме везаних за зависност силе од истезања опруге -Одређивање резултујуће силе -Разумвање да је тежина тела сила, да тежина једног тела није стална и зависи од одређених услова	Експериментално помоћу динамометра одређују тежину једног тела у ваздуху, води и још неким течностима. Коришћењем интернета пишу реферат о тежини тела и бестежинском стању, решавају квалитативне и квантитативне задатке.
ТЕМА 3: МЕРЕЊЕ	
- Измерити дужину лењиром са нонијусом и микрометарским завртњем -Одредити површину неправилних облика -Користити умношке мерних јединица (нано, пико, фемто, ато, гига, тера, пета, екса)	Посета некој машинској радионици у којој ће ученици мерити димензије предмета помоћу лењира са нонијусом и микрометарским завртњем. На основу скице и димензија ученици одређују поврину неких парцела које имају неправилан облик. Претварају мерне јединице веће у мање и обрнуто мање у веће користећи умношке које нису срели у редовној настави. Израда панорама са умношцима мерних јединица.

ТЕМА 4: МАСА И ГУСТИНА	
- Израчунавати тежину тела -Одредити густину чврстих тела -Одредити густину раствора.	Коришћењем интернета ученици долазе до података колика је јачина гравитационог поља на разним планетама, на основу тога израчунавају колика би била тежина неког тела када би се нашло на различитим планетама, табеларно приказују резултате и представљају их графички и у виду паноа. Одређивањем запремине и мерењем масе тела одређују његову густину и на табели густине утврђују од ког је тело материјала. Одређују густину раствора мерењем масе и запремине течности које чине раствор. Посматрају видеозаписе или симулације.
ТЕМА 5: ПРИТИСАК	
-Разумети како се атмосферски притисак мења са надморском висином -Применити закона спојених судова -Решавати проблеме у вези хидростатичког притиска и притиска чврстих тела -Препознати примену Паскаловог закона	Ученици одлазе у природу, пењући се уз брдо мере помоћу барометра вредност атмосферског притиска и долазе до закључка како се вредност атмосферског притиска мења са надморском висином. Ученици праве спојене судове, пожељна је посета градском водоводу или неком другом месту где би се ученици упознали са практичном применом закона спојених судова. Решавају квалитативне и квантитативне задатке у вези притиска. Посматрају видеозаписе и симулације које се односе на притисак и Паскалов закон. Користи се хидраулична дизалица на којој се може видети практична примена Паскаловог закона.
Напомена: План додатног рада из физике обухватиће и евентуалне контакте, сарадњу и посете различитим организацијама, установама и стручњацима ван школе. Ученици који похађају припремну наставу биће ангажовани око организације и припреме Фестивала науке у школи.	

ФИЗИКА - ДОПУНСКА НАСТАВА
Циљ: Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм Физике у шестом разреду.

Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: КРЕТАЊЕ	
-Разликовати путању и пређени пут -Знати шта је референтно тело -Знати како се деле кретања према путањи и брзини -Израчунавати средњу брзину	Праћењем и посматрањем, слушањем и постављањем питања, дискусијом и интерактивним квизовима.
ТЕМА 2: СИЛА	
-Научити да су деформација и промена брзине тела последице узајамног деловања два тела која узајамно делују -Разликовати еластичне и пластичне деформације -Оспособити ученика за мерење силе и тежине уз помоћ динамометра	Слушањем, посматрањем, запажањем, коришћењем материјала, алата и лабораторијског прибора. Наставник демонстрира, сугерише и детаљно објашњава. При демонстрацији еластичних и пластичних деформација користити разне материјале (гума, жица, пластика, пластелин..).
ТЕМА 3: МЕРЕЊЕ	
-Оспособити ученике да рачунају површину и запремину геометријски правилних тела -Развити прецизност и самосталност у раду -Ученици мере помоћу мерила и мерних инструмената које најчешће срећемо у свакодневном животу	Слушањем, посматрањем, запажањем, коришћењем материјала, алата и лабораторијског прибора. Наставник демонстрира, сугерише и детаљно објашњава.
ТЕМА 4: МАСА И ГУСТИНА	
- Правити разлику између масе и тежине -Упоредити густине тела на основу пливања и тоњења	Мерењем масе и тежине једног истог тела и уочавањем разлике између те две физичке величине. Интерактивним квизовима и мултимедијалним презентацијама. Практичним радом са течностима различитих густина.
ТЕМА 5: ПРИТИСАК	
-Ученик разуме од чега зависи хидростатички притисак -Ученик разуме од чега зависи а од чега не зависи притисак чврстих тела	Демонстрацијом показати како притисак чврстих тела зависи од тежине и додирне површине. Разговором, дискусијом и презентацијом показати од чега зависи а од чега не зависи хидростатички притисак.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК- ДОПУНСКА НАСТАВА	
Циљ: Допунска настава је предвиђена за ученике које спорије и са тешкоћом усвајају наставно градиво током школске године. Редовним похађањем допунске наставе ученици ће надокнадити неусвојено градиво уз помоћ наставника и тиме савладати основне појмове на немачком језику.	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема : Mein Zuhause	
-Називи просторија и намештаја у кући -Усвајање модалних глагола	Учење и увежбавање нових модалних глагола преписивањем и сталним понављањем. Називи просторија и намештаја у кући ученици увежбавају уз помоћ картица са цртежима предмета.
2. Тема: Das schmeckt gut	
-Називи основних намирница -Промена глагола јести	Утврђивање и увежбавање модалних глагола усменим и писменим понављањем. Називе намирница утврђујемо помоћу вежбе са картицама на којој су дати основни подаци, а деца треба да саставе реченице.
3. Тема: Meine Freizeit	
-Називи хобија -Годишња доба и месеци	Ученици вежбају дијалогски питања и одговоре у вези са неком слободном активношћу којом се баве или хобијем.
4. Тема: Das sieht gut aus	
-Делови тела -Делови одеће	Ученици вежбају дијалогски питања и одговоре у вези са здрављем, гардеробом. Састављањем папирића са деловима реченице, они увежбавају више граматичких делова одједном
5. Тема: Partys	
-Грађење перфекта -Грађење претерита	Ученици уче ново време, перфекат и увежбавају перфекат само неке основне правилне глаголе.

6. Тема Meine Stadt	
-Предлози	Користимо слике разних градова и тиме ученици увежбавају употребу различитих предлога
7. Тема: Ferien	
-Перфекат неких неправилних глагола	Учесталим усменим и писменим понављањем ученици увежбају перфекат као једно сложено време и примењују одређене глаголе у разним једноставнијим примерима .

СРПСКИ ЈЕЗИК - ДОДАТНИ РАД	
Циљ: циљ додатног рада из српског језика је развијање стваралачких навика, проширивање сазнања из језика и књижевности, функционално повезивање садржаја из књижевности са историјским и филмским делима на узрасном нивоу заинтересованих ученика.	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: Прости и сложени глаголски облици - значај и употреба	
Зна глаголске облике и користи научено у свакодневним приликама, у формалном и неформалном говору	Ученици на часовима додатног рада на непрограмски делима из књижевности увежбавају значење и употребу глаголских облика; самостално процењују стилску вредност и употребу глагола читајући и тумачећи текст, нпр.: употреба имперфекта или гномског презента у приповедању.
ТЕМА 2: Проучавање локалног говора – бележење локализама и позајмљеница и утврђивање њиховог порекла	
- Непосредно активирање ученика; - Оспособљавање за самообразовање	Ученици у свом животном окружењу прикупљају језичку грађу, разврставају је уз помоћ наставника и самостално класификују локализме, позајмљенице и архаизме. Заинтересовани ученици нађене примере упоређују са примерима из домаћих филмова, налазе сличности и доносе закључке о богатству народног говора. Наставник организује

	гледање инсерата из филмова (нпр.: "Петријин венац", "Зона Замфирова", "Поп Ћира и поп Спира" и сл.)
ТЕМА 3: Анализа прозног дела домаће лектуре (фабула, композиција, ликови, теме и идеје...)	
- Оспособљавање за самообразовање; - Подстицање стваралачког рада	Писменим анализама ученици увежбавају одвајање битних чињеница од небитних, издвајају стихове или цитате, одређују фабулу, композицију дела и тумаче ликове. Наставним наводи ученике на анализу постављајући питања и указујући на најбитније елементе фабуле и композиције дела. Наставник даје конкретне примере текстова који нису програмски, а које ученици могу тумачити у складу са својим интересовањима. Тумачења су најпре усмена, а писмена анализа била би уобличавање ученичког размишљања и подстицање стваралачког рада.

СРПСКИ ЈЕЗИК - ДОПУНСКА НАСТАВА	
Циљ: Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави матерњег језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Допунски рад организује се током целе наставне године, односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунским радом ван редовне наставе. Током даље редовне наставе такве ученике не треба испуштати из вида, односно - диференцирањем редовне наставе - омогућити ученицима да градиво савладају на редовним часовима.	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: Гласовне промене	
Ученик треба да: - зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама - препознаје гласовне промене	Објаснићу ученицима како настаје глас и причаћу им о говорним органима уз показивање слике из Граматике на којој су представљени говорни органи (њихов положај и изглед). Објаснићу ученицима шта је слог и на примерима ће уз моју помоћ делити речи на слоге. Како би ученици применили књижевнојезичку норму у вези са гласовним

	променама и препознали их потребно је континуирано и темељно увежбавање истих.
ТЕМА 2: Глаголски облици	
• правилно употребљава глаголске облике	Са ученицима ћу поновити градиво петог разреда везано за глаголске облике. Прво ћу на табли записати имена глаголских облика о којима смо говорили у петом разреду, а потом исписати кратке и једноставне реченице у којима ће ученици уз моју помоћ пронаћи и подвући глаголске облике. Подсетићу их како се добијају инфинитивна и презентска основа и који су лични, а који нелични глаголски облици. Поред сваког глаголског облика записаћу на табли само основне карактеристике (грађење, наставке) уз навођење бројних примера. Објаснићу им често нејасна и тешка за памћење имена глаголских облика (на пример, да не мешају радни глаголски придев са глаголским прилогом садашњим, први се назива придев јер има особине придева, други прилог јер има особине прилога). Како би ученици савладали и препознали у тексту глаголске облике, потребно је континуирано и темељно увежбавање истих.
ТЕМА 3: Народна и уметничка књижевност	
• разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност) • разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму • препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац)	Подсетићемо се типова књижевног стваралаштва, стилских фигура, форми приповедања, које су ученици учили у 5. разреду. Ученици ће уз моју помоћ увежбавати примере стилских фигура, како научених (епитет, поређење, персонификација, ономатопеја), тако и нових (хипербола, словенска антитеза, контраст), на познатим текстовима. Савладано градиво из фонетике послужиће им при подели епске или

• препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог и монолог • препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја, словенска антитеза, хипербола, контраст)	лирске песме на слоге (осмерац, десетерац).
---	---

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК-ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ: : Циљ допунске наставе је стицање знања и надокнађивање пропуштеног са часова редовне наставе, што ће ученицима омогућити да се писаним и усменим путем на елементарном нивоу изражавају на енглеском језику

Задаци	Начин остваривања
1. Тема: ME AND MY WORLD	
Обнављање употребе простог садашњег времена Поређење простих и сложених придева	Ученици обнављају просто садашње време кроз говорне и писане вежбе у којима описују свој типичан дан и активности током њега. За поређење придева, ученици сами дају примере, нпр. <i>I am older than my brother.</i>
2. Тема: PLAYING GAMES AND SPORTS	
Упознавање ученика са грађењем и употребом прошлог трајног времена. Указивање на разлику између простог прошлог и прошлог трајног времена и увежбавање њихове употребе	Ученици усвајају грађење прошлог трајног времена кроз аналогију са садашњим трајним временом. Даље вежбање врше кроз рад са партнером, где треба да сазнају шта је њихов друг из клупе радио у тачно одређено време у прошлости, и да му дају одговор на исто питање.
3. Тема: EXPERIENCES AND NEWS	
Увођење и употреба новог времена – Present Perfect Tense и новог	Ученици савладавају нови граматички облик (прошли партицип)

облика - прошлог партиципа Описивање сопствених искустава	тако што групно израђују комплетну листу неправилних глагола. Вежбају грађење новог времена тако што одговарају на питања о сопственим искуствима (нпр. <i>Have you ever been to Germany/ seen a ghost/ flown in a balloon?</i>)
4. Тема: DANCING, ACTING, SINGING	
Увођење и употреба простог будућег времена Предвиђање будућих догађаја	Ученици обнављају грађење будућег времена кроз одговарање на питања како замишљају свој живот следећег месеца/за годину дана/за 10 година. Такође, дају предвиђања везана за технолошки напредак друштва и ствари које тек треба да се догоде (нпр. <i>People will live on the Moon.</i>)
5. Тема: GOOD ADVICE	
Увођење нове граматичке категорије - првог кондиционала Изражавање могућности	Ученици увежбавају први кондиционал тако што повезују делове реченица у комплетне реченице. Вежбање чини занимљивијим то што је могуће више одговора, па реченице могу бити озбиљне, али и комичне. Потом, ученици се подстичу да сам смишљају адекватне примере употребе првог кондиционала.
6. Тема: HOUSE AND HOME	
Изражавање будућности фразом GOING TO Увођење нове граматичке категорије - пасива	Ученици се подсећају грађења будућег времена, а потом исту радњу у будућности исказују помоћу будућег времена и фразе GOING TO. Пасив се увежбава кроз читање и попуњавање празнина у причи о начину настанка поједних врста хране (нпр. чоколаде). Ученици затим дају сопствене примере, користећи правилне и неправилне глаголе.
7. Тема: TRAVELLING	
Увођење новог вокабулара везаног за путовања и одморе. Давање упутстава и сналажење у простору Давање дозвола и изрицање забрана.	Ученици ће се највише бавити оријентацијом у простору, пошто је то тема са највећом практичном применљивошћу. Помоћу мапе града, мораће да објасне како доћи до одређеног места на мапи. Такође, исто то ће радити за места из њихове непосредне околине, користећи одговарајуће предлоге, као и просторне оријентире.

БИОЛОГИЈА – ДОДАТНИ РАД	
Циљ: Циљ додатне наставе из биологије је да ученици који показују веће интересовање за биологију, а редовне наставне садржаје савлађују са лакоћом, прошире и продубе своје знање.	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема : Евидентирање ученика и упознавање са садржајима рада	
Омогућити ученицима да се добровољно укључе у додатни рад из биологије. Подстаћи интересовање ученика за биологију, продубљивање и проширивање знања.	На првом часу додатног рада, обавиће се евидентирање ученика у дневницима ваннаставних активности и упознавање са планом рада. Самостално се пријављују они ученици који су заинтересовани за учешће у додатном раду из биологије, упознају се са планом рада и предлажу садржаје, врсту и облике рада. Сходно томе, уколико има неких предлога и сугестија, предложени план се коригује.
2. Тема: Микроскопирање трајних и свежих препарата	
Употпунити стечено знање на конкретним примерима из непосредне околине. Развијати вештина које нису заступљене на редовној настави- планско посматрање, израда микроскопских препарата, припрема култура праживотиња, дисекција и гајење животиња у лабораторији... Оспособити ученике за лабораторијски и теренски рад. Побудити интересовање и радозналост ученика. Развијати свест о повезаности школског знања са животним ситуацијама Омогућити примену стеченог знања.	Током лабораторијског рада ученици ће бити подељени на групе где ће свака група имати одређене експерименталне задатке. Ученици праве схеме експеримента за проучавање, постављају и прате експеримент, цртају, записују, дискутују и закључују на основу добијених резултата.

Развијати тимски рад.	
3. Тема: Занимљивости о бескичмењацима	
Продубити и проширити стечена знања о бескичмењацима. Упознати ученике са конкретним врстама из непосредне околине. Упознати ученике са врстама које живе ван наших простора. Оспособити ученике за самосталан одабир доступних информација. Побудити интересовање и радозналост ученика. Развијање креативности и естетских вредности. Развијати личност и понашање у складу са усвојеним и увежбаним знањима и вештинама.	Ова тема реализоваће се кроз приказивање видео материјала о различитим бескичмењацима са акцентом на конкретним примерима из непосредне околине. Такође, ученицима ће бити понуђена различита литература и текстови у вези са датом темом, као и интернет извори за проналажење додатних информација. Ученици ће радити на текстовима, дискутовати, закључивати, пронаћи додатне информације о датој теми (могућа израда презентација или израда панорама).
4. Тема: Занимљивости о кичмењацима	
Продубити и проширити стечена знања о кичмењацима.. Упознати ученике са конкретним врстама из непосредне околине. Упознати ученике са врстама које живе ван наших простора. Оспособити ученике за самосталан одабир доступних информација. Побудити интересовање и радозналост ученика. Развијање креативности и естетских вредности. Развијати личност и понашање у складу са усвојеним и увежбаним знањима и вештинама.	Ова тема реализоваће се кроз приказивање видео материјала о различитим кичмењацима са акцентом на конкретним примерима из непосредне околине. Такође, ученицима ће бити понуђена различита литература и текстови у вези са датом темом, као и интернет извори за проналажење додатних информација. Ученици ће радити на текстовима, дискутовати, закључивати, пронаћи додатне информације о датој теми (могућа израда презентација или израда панорама, семинарских радова,...).
5. Тема: Органска еволуција	
Продубити и проширити стечена знања о еволуцији. Упознати се са животом и радом Чарлса Дарвина и других еволуциониста. Развијати критичко мишљење и закључивање.	У оквиру ове теме ученици ће се упознати са општим механизмима еволуције, кроз проналажење, читање и дискутовање текстова или посматрање видео материјала. Биће им понуђени различити извори информација из којих ће они пронаћи битне чињенице.

Напомена: У оквиру додатне наставе организују се и стручни излети ван школе, тј. свуда где ученици могу да непосредно прате природне појаве и процесе. Такође, могу се организовати посете специјализованим установама - природњачки музеј, зоо-врт, ботаничка башта, здравствене и ветеринарске установе, ... Број часова по темама биће у складу са 40 часовним задужењима наставника.	

СЕДМИ РАЗРЕД

ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ СЕДМИ РАЗРЕД	
Циљ: Упознавање ученика са различитим темама везаним за живот у школи и ван ње.	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: Кућни ред	
Упознавање ученика са правилима понашања у школи и ван ње. Развијање свести о важности поштовања правила.	Број часова за тему : 3 Истицањем примера лошег понашања, које и сами ученици наводе, а тичу се живота у школи и ван ње најбоље сугеришемо ученицима да се правила понашања морају поштовати свуда и на сваком месту. Говоримо и о последицама непоштовања кућног реда које може довести до прављења материјалне штете или горе - повређивања. Ова тема се односи и на правила понашања на екскурзији.
ТЕМА 2: Социјални односи	
Развијање социјалне свести код ученика, стицање осећаја за жеље и потребе особа у сопственом окружењу кроз међусобно уважавање и толеранцију. Прихватање, разумевање и комуникација са особама различитих схватања, социјалних статуса и начина живота. Стицање вештине да се заузме сопствено место у одређеном социјалном окружењу и да појединац буде значајан део одређене групе.	Број часова за тему:14 Кроз дискусију се ученици наводе да искрено говоре о начину на који се друже, критеријумима према којима бирају друга/ другарицу и на тај начин и сами долазе до закључка о искрености пријатељстава и њиховој улози и значају у групи. У анонимним анкетама ученици дају најискреније одговоре и кроз каснији разговор о њиховим одговорима ученици долазе до сазнања о исправности својих мишљења и развијају свест о стварним потребама особа у њиховом непосредном окружењу. Ученици подељени у више група од којих свака представља различити нпр.социјални статус креирају одређене ситуације и сналазе се у њима и проживљавајући исте постају свеснији и толерантнији према околини.(9)
ТЕМА:3	Школа и учење

Подстицање ученика да увиде значај школе и учења, правилног распоређивања времена за учење и одмор. Развијање радних навика, самокритичности и љубави према стицању знања	Број часова за тему : 9 часова Ученици ће активно учествовати у разговорима на ову тему, а биће подстакнути питањима о оценама, предметима и о томе како планирају и распоређују време за одмор и учење. Саветима и разговором доћи ће до закључка да је неопходно да редовно завршавају своје обавезе, да прате и бележе градиво на часу и да сами процене свој рад и резултате. На часовима допунске и додатне наставе такође могу да допуне знање или схвате оно што на редовним часовима нису постигли. Циљ ових разговора је континуирано праћење рада и успеха ученика у коме важну улогу има сарадња са родитељима, тачније њихов подстицај за рад код куће.
ТЕМА 4: Здравствено васпитање	
Развијање свести о сопственом здрављу и здрављу других људи. Информисање ученика о штетности пушења, болести зависности. Упознавање ученика са начином преношења HIV- вируса и мерама заштите. Развијање хигијенских навика.	Ова тема ће се реализовати кроз 4 часа. На часовима одељењског старешине ученицима ће се указати на штетност пушења, болести зависности. Кроз дијалог ученици ће различитих искустава из окружења направити разлику између добрих и лоших животних навика и како оне утичу на њихово здравље. Посебна пажња ће се усмерити на штетност пушења, употреба алкохола и наркотика. Поводом Дана борбе против AIDS-а, ученицима ће бити указано на начине како се HIV вирус преноси и на мере заштите од ове болести. Водиће се разговор о проблемима сазревања са којима се ученици сусрећу у пубертету и о разликама међу половима.
ТЕМА 5: Празници	
Упознавање ученика са важним датумима, верским и државним празницима, подстицање ученика да преко различитих секција учествују у школским приредбама и развијање њихове креативности .	Број часова за ову тему: 6 часова На часовима одељењског старешине ученици ће се у оквиру ове теме упознати са поводима за обележавање Дечје недеље, Ускрса, Дана школе и за прославу светог Саве. Разговором, питањима ученика , навођењем долазимо до суштине, а то је

значај празника, на који начин се они обележавају и о учешћу ученика на школским приредбама у оквиру њихових интересовања или талената.

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљ: Циљ наставе изборног предмета чувари природе јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, усвајање и примена концепта одрживог развоја и остваривање образовања о квалитету живота.

Исходи

Начин остваривања

ТЕМА 1: Положај и улога човека у природи

По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:

- развија образовање за заштиту животне средине
- има развијену свест о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине и природе
- има здрав однос према себи, и оним што га окружује
- на основу стечених знања изабере квалитетне и здраве стилове живота
- користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата
- табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;
- разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени

Ова наставна тема реализоваће се кроз 15 часова- 6 часова обраде, 7 часова утврђивања, 2 часа за мале пројекте.

Наведени садржаји програма поред основног теоријског приступа имаће и активан приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката сходно условима, могућностима и времену.

На часовима ће се радити на усмеравању интересовања и креативности ученика у покушају да самостално објасне узроке и последице човековог дејства на животну средину.

Ново градиво се објашњава и повезује са старим, уз издвајање главних појмова (одрживи развој, еколошка култура).

Примењиваће се рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја.

Достизање исхода оствариће се и кроз израду панора, модела, предмета и кроз мала истраживања. Начин приказа резултата може бити задат или по слободном избору.

Биће обезбеђен час за презентовање резултата истраживања, да ученици сами процене квалитет и добију повратну информацију од наставника

Степен усвојености градива биће утврђен кроз ангажовање ученика на часу, улагање труда у дискусији на задату тему, доношење потребног материјала за час, кроз њихове самосталне истраживачке радове и кроз реализацију и презентацију

	урађених пројектних задатака. Ученици ће бити укључени у вредновање рада група и самопроцену, како би оцена остварености постигнућа била што објективнија.
ТЕМА 2: Природна богатства и одрживо коришћење	
По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: -поседује вредности, ставове и вештине и понашање у складу са одрживим развојем -примењује рационално коришћење природних ресурса -поседује радозналост и одговорност - уочава, формулише, анализира и решава проблем -користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени	Ова наставна тема реализоваће се кроз 8 часова - 4 часа обраде, 3 часа утврђивања и 1 мали пројекат. Обрада нових садржаја реализоваће се коришћењем слика, енциклопедија, научних часописа, видео материјала и интернета. Ново градиво се објашњава и повезује са старим, уз издвајање главних појмова (еколошко право, еколошки отисак). Достизање исхода оствариће се и кроз различите вежбе и практичне активности, посматрање, бележење, анализирање, дискутовање, закључуивње , прикупљање података, обрађивање истих, израда презентација. Начин приказа резултата може бити задат или по слободном избору. Биће обезбеђен час за презентовање резултата истраживања, да ученици сами процене квалитет и добију повратну информацију од наставника Степен усвојености градива биће утврђен кроз ангажовање ученика на часу, улагање труда у дискусији на задату тему, доношење потребног материјала за час, кроз њихове самосталне истраживачке радове и кроз реализацију и презентацију урађених пројектних задатака. Ученици ће бити укључени у вредновање рада група и самопроцену, како би оцена остварености постигнућа била што објективнија.
ТЕМА 3: Извори и последице загађивања животне средине	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: -препозна изворе загађивања и уочи последице	Ова наставна тема реализоваће се кроз 8 часова- 5 часова обраде, 2 часа утврђивања и 1 вежба.

истих -поседује образовање за заштиту животне средине -уочава, формулише, анализира и решава проблем -користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени	Садржаји ове теме доприносе надограђивању претходно стечених знања у петом и шестом разреду. Исходи предвиђени за ову тему ће се остваривати коришћењем слика, шема и цртежа, коришћењем мултимедијалних презентација и разговором о ономе што ученици већ знају о загађивању животне средине. Примењиваће се табеларно и графичко приказивање неколико различитих примера, са обавезним извођењем закључака. Кроз вежбу Компостирање ће се код ученика развити свест о личном ангажовању у смањењу загађења, као и способност посматрања, уочавања, закључивања, генерализације и свега онога што је непоходно приликом истраживања. Садржаји који се не могу обрадити кроз горе описане методе, обрадиће се коришћењем кратких филмова са youtube канала. За процену степена остварености стандарда у овој теми користиће се наставни листићи са питањима, мозгалицама, укрштеницама и проблемским задацима.
ТЕМА 4: Биодиверзитет, биолошка разноврсност	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: -поседују развијену свест о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине,природе и биодиверзитета. - препозна значај разноврсности живог света - предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима; -користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где	Ова наставна тема реализоваће се кроз 11 часова- 3 часа обраде, 1 часа утврђивања, и 1 час за мали пројекат. Ученици имају извесна предзнања о биодиверзитету и његовом угрожавању, јер се ово градиво надовезује на градиво из шестог разреда, као и одређена знања о угроженим врстама Србије. Исходи предвиђени за ову тему ће се остваривати коришћењем интернет извора, енциклопедија, научних часописа, слика, шема и цртежа, мултимедијалних презентација и разговором о ономе што ученици већ знају из ранијих разреда и других предмета. Обрада садржаја и реализација пројекта може да буде праћена радионичарским, односно групним радом. Кроз такав начин рада ће се код ученика развити способност посматрања, уочавања, закључивања, генерализације и свега онога што је непоходно приликом истраживања. Сумирањем резултата свих парова/група

та знања може да примени	ученици стичу целовиту слику о значају биодиверзитета и проблемима угрожавања врста. Начин приказа резултата може бити задат или по слободном избору. Биће обезбеђен час за презентовање резултата истраживања, да ученици сами процене квалитет и добију повратну информацију од наставника Степен усвојености градива биће утврђен кроз ангажовање ученика на часу, кроз њихове самосталне истраживачке радове и кроз реализацију и презентацију урађених задатака. Ученици ће бити укључени у вредновање рада група, појединаца и самопроцену, како би оцена остварености постигнућа била што објективнија.
Напомена- Циљ изборног предмета се остварује кроз низ међупредметних корелација (са биологијом, географијом, ликовном културом, информатиком, техником и технологијом. Изводиће се што чешће ван учионице у природном окружењу (школском дворишту или на неком другом терену), где ће ђаци самостално или у групама проучавати, прикупљати податке, осмишљавати и реализовати пројекте, а затим на часовима представљати резултате уз употребу ИТ или различитих ликовних техника. У току реализације програма планирна је сарадња са локалним институцијама, јавним установама, другим школама и удружењима. У зависности од потреба ученика и међупредметне корелације могуће је ротирати наставне јединице током године.	

СРПСКИ ЈЕЗИК - ДОДАТНИ РАД	
Циљ: циљ додатног рада из српског језика је развијање критичког мишљења, проширивање сазнања из језика и књижевности, функционално повезивање садржаја из књижевности са историјским, позоришним и филмским делима на узрасном нивоу заинтересованих ученика.	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: Конгруенција, инверзија, актив и пасив.	
- Зна појам конгруенције и доследно га примењује - Поштује правописна правила која важе приликом инверзивног изражавања - Разуме употребу актива и пасива	Користећи се многим примерима из литературе по слободном избору, ученици доносе закључке о конгруенцији и примењују правила по принципу очигледности. На великом броју примера путем читања или слушања аудио записа, ученици треба да увежбају инверзивно изражавање, а истовремено да утврде и правописну норму која прати

	инверзију. За оваква вежбања ученици треба да дају што више предлога сами.
ТЕМА 2: Старословенски језик и развој савременог српског језика.	
Упознавање историјског развоја српског књижевног језика	План додатног рада остварује се путем непосредног активирања ученика и њиховог оспособљавања за самостално коришћење различитих извора сазнања путем интернета, израде семинарских радова и есеја. Ученици сами бирају теме које их интересују, а оне често могу бити у корелацији са историјом и неким другим уметностима. Користећи различите изворе и медије ученици праве презентације на пример на тему Косовског боја и на истом раду анализирају структуру реченице, фонетске карактеристике и изводе закључке о историјском развоју српског језика.
ТЕМА 3: Анализа савременог књижевног дела по слободном избору	
- Оспособљавање за самообразовање; - Подстицање стваралачког рада	Писменим анализама ученици увежбавају одвајање битних чињеница од небитних, издвајају стихове или цитате, одређују фабулу, композицију дела и тумаче ликове. Наставним наводи ученике на анализу постављајући питања и указујући на најбитније елементе фабуле и композиције дела. Наставник даје конкретне примере текстова који нису програмски, а које ученици могу тумачити у складу са својим интересовањима. Тумачења су најпре усмена, а писмена анализа била би уобличавање ученичког размишљања и подстицање стваралачког рада.

СРПСКИ ЈЕЗИК - ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ: Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави матерњег језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Допунски рад организује се током целе наставне године,

односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунским радом ван редовне наставе. Током даље редовне наставе такве ученике не треба испуштати из вида, односно - диференцирањем редовне наставе - омогућити ученицима да градиво савладају на редовним часовима.	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: Језик Словена	
Ученик треба да: • разликује појмове књижевног и народног језика • зна основне податке о развоју књижевног језика код Срба (од почетака до данас)	Упознају ученике са основним одликама језика Словена у прапостојбини. Подсетићу их околности које су условиле појаву Словена на Балканском полуострву. Говорићу ученицима о првим словенским писмима и књижевним текстовима.
ТЕМА 2: Врста и служба реченичних чланова	
Ученик треба да: • препозна врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи • препозна синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу) • одређује реченичне чланове у типичним (школским) примерима • правилно употребљава падеже у реченици • примени правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима	На табли ћу написати две исте реченице и подвући ћу различите реченичне чланове. Ученици ће доћи до закључка да је синтагма скуп речи од којих је само једна реч главна. Према њој се одређује врста синтагме. Објаснићу им разлику између предикатске и комуникативне реченице (колико предиката толико предикатских реченица, док комуникативна реченица почиње великим словом и завршава се тачком, упитником или узвичником). Како би ученици савладали основна значења падежних облика, на табли ћу исписати реченице са именицама које су у истом падежу а имају другачије значење. На часовима допунске наставе са ученицима ћу увежбавати и градиво из 5.(променљиве и непроменљиве речи, служба реченичних чланова) и 6. разреда (глаголски облици), који се обнављају у 7. разреду. Да би применили правописну норму, присетићемо се најчешћих грешака које су направили при писању. Како се грешке не би понављале или евентуално смањиле, радићемо на примерима у којима се тражи употреба великог слова, писање гласа Ј и одричне речце НЕ. Поменути задаци које ученици треба да остваре уз наставникову помоћ

	најпре се односе на континуирано и темељно увежбавање, усменим и писменим путем, уз стални надзор наставника.
ТЕМА 3: Народна и уметничка књижевност	
Задаци	Начин остваривања
• разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност) • разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму • препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац) • препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог и монолог • препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја, словенска антитеза, хипербола, контраст, метафора, градација, алегорија)	Подсетићемо се типова књижевног стваралаштва, стилских фигура, форми приповедања, версификације које су ученици учили у 5. и 6. разреду. Ученици ће уз моју помоћ увежбавати примере стилских фигура, (епитет, поређење, персонификација, ономатопеја, хипербола, словенска антитеза, контраст, метафора, градација, алегорија), на познатим текстовима.

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК - ДОПУНСКА НАСТАВА	
Циљ: Циљ допунске наставе је стицање знања и надокнађивање пропуштеног са часова редовне наставе, што ће ученицима омогућити да се писаним и усменим путем на елементарном нивоу изражавају на енглеском језику	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: Country life/ City life	

- Обнављање глагола (правилних и неправилних) - Увежбавање облика и основне примене садашњег простог времена - Увежбавање облика и основне примене садашњег трајног времена - Увежбавање примене израза <i>going to</i> за исказивање намеравање будуће радње - Увежбавање облика и основне примене прошлог простог времена - Увежбавање облика и основне примене прошлог трајног времена	Обнављањем градива усвојеног током претходне школске године ученици се припремају за даљи рад. Прво се кроз једноставне вежбе и обнављање примера реченица обрађених на часу редовне наставе обнавља и утврђује градиво о садашњим временима, а затим и о простом прошлом и простом трајном времену. При том се кроз више једноставних реченица у којима је лако уочити граматичку структуру уједно обнавља и вокабулар, и увежбава читање, писање и изговор.
ТЕМА 2: Changes	
- Читање и разумевање текстова обрађених на часовима редовне наставе - Описивање нечега што се дешавало као уобичајено у прошлости употребом облика <i>used to</i> - Увежбавање облика и основне примене садашњег перфекта - Уочавање прилошких одредби карактеристичних за ово глаголско време - Поређење примене прошлог простог времена и садашњег перфекта	Ученици увежбавају читање текстова обрађиваних на часовима редовне наставе, увежбавају усвојени вокабулар и покушавају да што самосталније ураде превод. Кроз једноставне примере и читање и превођење на часу урађених вежбања уочавају и увежбавају облике и примену садашњег перфекта и простог прошлог времена. Употребом облика <i>used to</i> покушавају да опишу неку радњу коју су по навици обављали у неком прошлом периоду. Константно проверавам да ли разумеју значење реченица и једноставних текстова кроз које провежбавају граматичке структуре.
ТЕМА 3: Technology	
- Читање и разумевање текстова обрађених на часовима редовне наставе - Обнављање и увежбавање првог кондиционала - Други кондиционал - Увежбавање употребе модала <i>may/might</i>	Вишеструким понављањем увежбавање изговор, писање, читање и превод основног вокабулара. На примерима једноставних реченица обновиће први тип условних реченица, који је обрађиван у претходном разреду, и усвајаће други кондиционал. Ученици увежбавају први и други кондиционал тако што повезују делове реченица у комплетне реченице.

	Обнављањем на часу редовне наставе пређених вежбања утврђиваће градиво. Модалне глаголе обновиће такође кроз превод реченица рађених на часу, и кроз покушај њиховог препознавања у текстовома лекција.
ТЕМА 4: How to do things	
- Читање и разумевање текстова обрађених на часовима редовне наставе - Прилози за начин – увежбавање - Увежбавање облика и основне примене пасива (садашње време) - Увежбавање облика и основне примене пасива (прошло време)	Ученици увежбавају читање текстова обрађиваних на часовима редовне наставе, увежбавају усвојени вокабулар и покушавају да што самосталније ура де превод. Кроз једноставне примере и читање и превођење на часу урађених вежбања уочавају и увежбавају облике и примену пасива садашњег и прошлог времена. Увежбавају превод, читање, изговор и писање прилога за начин, а њихову примену увежбавају на примеру реченица једноставне структуре које преводе са енглеског на српски језик, утврђујући истовремено и вокабулар.
ТЕМА 5: Child power	
- Читање и разумевање текстова обрађених на часовима редовне наставе - Увежбавање облика и основне примене прошлог перфекта - Увежбавање примене модала <i>could, had to</i>, као и структура <i>wish+past simple, so/such</i> - Увежбавање нових речи и израза који се односе на занимања	Ученици увежбавају читање текстова обрађиваних на часовима редовне наставе, увежбавају усвојени вокабулар и покушавају да што самосталније ура де превод. Кроз једноставне примере и читање и превођење на часу урађених вежбања уочавају и увежбавају облике и примену прошлог перфекта. Превођењем са енглеског на српски језик реченица у којима су употребљени модални глаголи <i>could, had to</i> , као и структура <i>wish+past simple, so/such</i> увежбавају ово градиво истовремено увежбавајући примену вокабулара.
ТЕМА 6: Mistakes and problems	
- Читање и разумевање текстова обрађених на часовима редовне наставе - Увежбавање превођења и разумевања реченица које се из директног пребацују у индиректни говор - Вежбање писања, спеловања и читања	Ученици увежбавају читање и превођење једноставних текстова који су обрађени на часовима редовне наставе. Раде једноставне вежбе за утврђивање правописа и диктат речи. Утврђују градиво о неуправном говору, коме је у овој теми посвећено највише простора, кроз спајање раздвојених делова реченица, поновно читање већ урађених вежби,

	слушање тонског записа и увежбавање читања и писања реченица у којима је примењен неуправни говор.
ТЕМА 7: Around the world	
- Превођење познатих текстова - Уочавање облика и увежбавање примене герунда и инфинитива - Односне заменице - Увежбавање нових речи и израза који се односе на распуст и активности током одмора -	Вежбаће читање, превод и разумевање прочитаног. На једноставним примерима и помоћу обнављања већ урађених вежби ученици ће утврђивати градиво о герунду и инфинитиву, као и о односним заменицама. Увежбавање примену нових речи и израза помоћу илустрација и флеш картица, као и кроз једноставне реченице у којима се иста реч појављује у различитим контекстима.
Напомена: Часови допунске наставе одржавају се једном недељно.	

МАТЕМАТИКА - ДУПУНСКА НАСТАВА	
Циљ: Допунска настава се организује за ученике који из одређених разлога у редовној настави из математике не могу да савладају градиво предвиђено наставним планом и програмом. Циљ је да се ученицима помогне да усвоје неопходна знања која су им потребна да би наставили да прате градиво у редовној настави.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: Реални бројеви	
По завршетку теме ученик ће бити у стању да: - зна да квадрира и коренује природне бројеве (потпуне квадрате) - изводи основне рачунске операције у скупу реалних бројева	Ученицима ће бити објашњен Скуп реалних бројева помоћу Веновог дијаграма и тиме овај скуп бројева повезати са свим бројевима које су до тад учили. Ученицима задавати једноставне примере за одређивање квадрата и квадратног корена. Квадратни корен природног броја одређивати помоћу таблице дате у уџбенику. Поступак цртања графика једноставнијих примера функција $y=kx$, ученицима ће бити објашњен на

- црта график функције $y=kx$	примерима из реалног живота.
ТЕМА 2: Питагорина теорема	
По завршетку теме ученик ће бити у стању да: - зна да искаже Питагорину теорему и уме да је примени на правоугли троугао, правоугаоник и квадрат	Ученици ће се упознати са историјским значајем теореме и њене битне улоге у одређивању непознате странице код правоуглог троугла. Захтеваће се од ученика да сваки задатак прикажу скицом и да на тој скици да уоче правоугли троугао.
ТЕМА 3: Цели и рационални алгебарски изрази	
По завршетку теме ученик ће бити у стању да: - рачуна степен датог броја, зна основне операције са степенима - ученик уме да сабира, одузима и множи мономе	Основне операције са степенима исте основе биће објашњене поступним радом на једноставнијим примерима. Основне рачунске операције са мономима радиће се тако што ће се слични мономи у полиному подвлачити истом бојом, па тек их онда сабирати.
ТЕМА 4: Многоугао	
По завршетку теме ученик ће бити у стању да: - влада појмом многоугао и уме да обележи његове елементе - зна да одређује број дијагонала и збир углова у многоуглу - зна да конструише тежиште и ортоцентар троугла - конструише, одређује обим и површину многоугла	Ученику на основу примера једнакостраничног троугла, квадрата, биће објашњен појам правилног многоугла. На основу модела од картона правилног многоугла, мерењем одређивати његов обим. Површину многоугла одређивати користећи се знањем из претходног разреда. Цртањем дијагонала на модели многоугла, одређивати укупан број дијагонала. На датим троугловима објасниће се појам тежишне дужи и ученици ће цртати на припремљеним троугловима ортоцентар и тежиште.
ТЕМА 5: Круг	
По завршетку теме ученик ће бити у стању да: - влада појмовима: круг, кружна линија (уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника) - ротира једноставнију фигуру за меру датог угла угла	На основу модела круга, мерењем ће се одређивати његов обим, а затим ће научити вредност броја π и његово коришћење у формулама за одређивање обима и површине круга. На тај начин ученици ће знати да одреде обим и површину круга када је дат полупречник круга. Инсистираће се да ученици схвате поступак ротације у једноставнијим примерима.

ТЕМА 6: Обрада података	
По завршетку теме ученик ће бити у стању да: - користи средњу вредност и медијану у решавању задатака - влада техникама израде пројектног задатка	Ученицима ће се пружати помоћ приликом израде пројектног задатка, давањем упутстава и сугестијама. Током израде пројектног рада ученици ће научити користе табеле, графиконе, средњу вредност и медијану приликом обраде статистичких података.

ФИЗИКА – ДОПУНСКА НАСТАВА 7 РАЗРЕД	
Циљ: Помоћ при савлађивању наставног плана и програма за неопходан минимум. Организује се за ученике који спорије усвајају знање или су били одсутни са часова и за оне ученике који желе да утврде своје знање.	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: Сила и кретање	
-Убрзање и препознавање убрзаног кретања - Ученик зна да сила, маса и убрзање описују Други Њутнов закон и решава једноставне рачунске задатке -Препознавање равномерно променљивог праволинијског кретања и решавање најједноставнијих задатке	-Наставник наводи примере из свакодневног живота, за демонстарционе огледе користи предмете из окружења који су приступачни већини ученика. -Наставник дискутује са ученицима, задаје, контролише, припрема потребан дидактички материјал -Ученици решавају једноставне рачунске задатке, изводе закључке, бележе резултате, дискутују -Наставна средства: уџбеник, радна свеска, слике, динамометар, стрма раван, куглице, видео симулације -Облик рада: индивидуални, фронтални -Метод рада: дијалогско-монолошки, демонстративно-илустративни
ТЕМА 2: Кретање тела под дејством силе теже. Силе трења	
-Ученик у свакодневном животу препознаје слободан пад, хитац навише и хитац наниже и зна основне карактеристике ових кретања	-Наставник наводи примере из свакодневног живота, за демонстарционе огледе користи предмете из окружења који су приступачни већини ученика.

-Утицај силе трења и силе отпора средине на кретање тела	-Наставник дискутује са ученицима, задаје, контролише, припрема потребан дидактички материјал -Ученици решавају једноставне рачунске задатке, изводе закључке, бележе резултате, дискутују -Наставна средства: уџбеник, радна свеска, слике, динамометар, предмети у облику ваљка и у облику квадрата, подлоге од различитих материјала, кликер, течности различитих густина и видео симулације -Облик рада: индивидуални, фронтални -Метод рада: дијалогско-монолошки, демонстративно-илустративни
ТЕМА 3: Равнотежа тела	
-Ученик зна када је тело у равнотежи -Препознавање полуге и њена примена -Сила потиска и њене основне особине -Пливање и тоњење тела	-Наставник наводи примере из свакодневног живота, за демонстрационе огледе користи предмете из окружења који су приступачни већини ученика. -Наставник дискутује са ученицима, задаје, контролише, припрема потребан дидактички материјал -Ученици решавају једноставне рачунске задатке, изводе закључке, бележе резултате, дискутују -Наставна средства: уџбеник, радна свеска, слике, динамометар, посуда са водом, разни предмети који функционишу као једнострани и двострани полуга (маказе, отварач, хефталица....) и видео симулације -Облик рада: индивидуални, фронтални -Метод рада: дијалогско-монолошки, демонстративно-илустративни
ТЕМА 4: Механички рад и енергија. Снага	
-Препознавање када тело врши механички рад и од чега зависи извршени рад -Препознавање када тело поседује кинетичку а када потенцијалну енергију и од чега зависи која енергија -Решавање најједноставнијих задатака који се односе на	-Наставник наводи примере из свакодневног живота, за демонстрационе огледе користи предмете из окружења који су приступачни већини ученика. -Наставник дискутује са ученицима, задаје, контролише, припрема потребан дидактички материјал

механички рад и енергију	-Ученици решавају једноставне рачунске задатке, изводе закључке, бележе резултате, дискутују -Наставна средства: уџбеник, радна свеска, слике и видео симулације -Облик рада: индивидуални, фронтални -Метод рада: дијалошко-монолошки, демонстративно-илустративни
ТЕМА 5: Топлотне појаве	
-Промена запремине тела у зависности од промене температуре -Топлотна равнотежа -Препознавање мерних јединица за температуру, одрђивање вредности најмањег подеока на термометру и читавање измерене температуре	-Наставник наводи примере из свакодневног живота, за демонстарционе огледе користи предмете из окружења који су приступачни већини ученика. -Наставник дискутује са ученицима, задаје, контролише, припрема потребан дидактички материјал -Ученици решавају једноставне рачунске задатке, изводе закључке, бележе резултате, дискутују -Наставна средства: уџбеник, радна свеска, слике, извор топлоте, различити материјали, термометар и видео симулације -Облик рада: индивидуални, фронтални -Метод рада: дијалошко-монолошки, демонстративно-илустративни
Напомена: Број часова по темама биће у складу са 40 часовним задужењем наставника.	

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО - ДОПУНСКА НАСТАВА	
Циљ: пружање индивидуалне помоћи ученику који спорије и са тешкоћом усвајају наставно градиво на редовној настави, мотивисање ученика за улагање додатног напора, развијање самосталности ученика у раду, развијање радних навика.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: ИКТ	
Ученик ће бити у стању да:	На примериима готових визуелних презентација ученици ће уочавати

– уочи елементе визуелне презентације – логички структурира садржај, – додељује стилове насловима, – посматрањем уочи разлику између векторске и растерске графике, – креира једноставну растерску слику у изабраном програму, – креира једноставну векторску слику у изабраном програму, – креира једноставну гиф анимацију.	елементе визуелне презентације, дискутовати о карактеристикама добро уређених и лоше уређених презентација. На садржајима, који представљају примере из свакодневног живота, вежбаће логичко структурирање и додељивање стилова насловима. Приказивањем примера слика векторске и растерске графике визуелно ће уочавати разлике између њих и издвајати њихове особености. Додатно ће вежбати коришћење софтвера за векторску и растерску графику. Код креирања растерске графике инсистираће се на вежбању моторике руке, а код креирања векторске графике на коришћењу основних геометријских облика. Вежбаће креирање дводимензионалне анимације коришћењем готових елемената и цртањем нових елемената.
ТЕМА 2: ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	
Ученик ће бити у стању да: – разликује адресу веб сајта од адресе рачунара, – објасни начин коришћења веб сајта (прелазак на нове веб странице), – прима и шаље електронску пошту, – обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности, – препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити.	Показивањем примера веб адреса и IP адреса уочиће пре свега визуелну разлику између њих, а онда и улогу сваке адресе. Коришћењем различитих веб сајтова вежбаће прелаз на нове странице и на тај начин уочити улогу хипервеза. Вежбаће коришћење електронске поште, примање и слање поште. Подсетићу ученике на правила нетикеције у писаној електронској комуникацији (на пример да не треба писати све великим словима, да не треба прослеђивати примљену поруку без дозволе аутора, да треба водити рачуна о величини и броју прилога које шаљемо и сл.). Поновићу важност заштите личних података и контаката, питања безбедности, начинима заштите од нежељене поште и уобичајених поступака које треба применити у те сврхе.
ТЕМА 3: РАЧУНАРСТВО	
Ученик ће бити у стању да: – нацрта линију различите дужине и боје, – нацрта кружницу и круг различите величине и боје,	Наставник ће демонстрирати поступак исцртавања основних геометријских у програму PyGame облика, а онда ће ученици вежбати њихово исцртавање. На примерима сајта Петља вежбаће исцртавање

– нацрта квадрат и правоугаоник различите величине и боје, – нацрта елипсу различите величине и боје, – нацрта једноставан цртеж комбиновање основних геометријских облика.	готових облика комбиновањем наведених облика. Инсистираће се на разумевању намене функција и њихових атрибута а не на њиховом меморисању.
ТЕМА 4: ПРОЈЕКТНИ ЗАДАЦИ	
Ученик ће бити у стању да: – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка, – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	Ученицима ће бити пружена додатна помоћ око креирања пројектног задатка упућивањем у кораке израде њиховог задатка, раду са изабраним софтвером и начином евалуације свог рада.

ИСТОРИЈА – ДОДАТНИ РАД у 7.разреду	
Исходи	Начин остваривања
Тема 1. : ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	
ИСХОДИ: По завршеној теми области ученик ће бити у стању да: - Стекне и прошири знања о хронологији и временским појавама од 1780-1918 год., -Схватање појма и значења прошлости, и каква је веза са друштвеном науком историјом некада и сада -Затим ученици се упознају са	За ову тему предвиђено је 2 часа додатне наставе. - На овим часовима наставник путем дијалога разговара и проширује стечена знања из хронологије и временских одредница. - Наводи примере где ученици понављају и утврђују своја знања везана за епохе које су учили у претходним годинама учења предмета. - Користе ленте са обележеним годинама и погађају важне историјске периоде, на ленти бележе године водећи рачуна да разликују догађаје из средњег и новог века - Праве разлику између историјских извора и коментаришу улогу и значај извора за проучавање историјских појава, процеса и догађаја.

историјским изворима и проширују знања о улози и значају историјских извора који су важни за већ наведен период	- Наводе примере историјских извора где се чувају, повезују прошлост са садашњошћу и наводе које изворе имају у својој околини или окружењу.
Тема 2: ДОБА РЕВОЛУЦИЈА	
По завршеној теми области ученик ће бити у стању да: -Проширивање већ стечених знања о основним одликама револуција кроз европске оквира (Енглеска, Низоземска, Америчка, Француска). - Промене које долазе као последица револуција за радничку класу, доношење закона и декларација, -Стварање нових модерних држава Италије и Немачке као нових колонијалних сила - узроци Источне кризе и опадања Турске моћи на Балкану, - промене у привреди, друштву и култури у другој половини 19. века.	За ову тему предвиђено је 10 часова додатне наставе. - На овим часовима наставник заједно са ученицима дискутује о појави индустријске револуције - Уз помоћ ленте времена заједно обележавају временску појаву револуција у Европи и свету, и који су резултати револуционарних промена. - Ученици упоређују начин политичког живота радничке класе у Француској, Немачкој, Италији и САД-у. Доносе заједничке закључке и записују их. - Добијају задатак да преко интернета истраже живот занимљивих личности(Џорџ Вашингтон, Наполеон Бонапарта, Ото фон Бизмарк, Ђузеппе, Гарибалди и други које ученици по жељи излбееру) - Ученици добијају задатак да самостално одрадеППТ на ттему по свом избору користећи научне сајтове и литературу из школске библиотеке.
Тема3. :СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД ОД ДРУГЕ ПОЛОВИНЕ 18. ДО КРАЈА 19. ВЕКА	
По завршеној теми области ученик ће бити у стању да: - Задатак је да се ученици упознају и да прошире своја већ стечена знања из историје Новог века из 19 века, а односи се на српски народ под страном влашћу у 18 и 19. веку, изградња српске државе кроз Устаничке покрете	За ову тему предвиђено је 12 часова. - На тим часовима ученици заједно са наставником бавиће се проучавањем занимљивих садржаја везаних за најинтересантније државе Старог Истока. - Читање занимљивих текстова о личностима тога доба (Менес, Тутанхамон, Рамзес, Хамураби, Саргон) - Прављење неких предмета из дате теме на пример (застава из Првог српског устанка, кубура) од глине или пластелина, или писање неког занимљивог текста о некој личности или догађају које ученици сами изабери или им у избору помаже

-политику српских владара Обреновића и Карађорђевића који су у заједничкој борби изграђивали самосталну и независну државу у 19. веку.Уређивачку политику Црне Горе и срби под утицајем Хабзбуршке монархије ун 19. веку.	наставник - Упоредивање револуција Француске и Анерике са временом у коме ми живимо, и на тај начин ученици самостално и критички долазе сами до закључака и упоређују револуције у прошлости и садашњости. - На исти начин може се упоредити и настанак првих Устава и закона и направити паралела између данашњих Законских аката и упоредити их некада и сада. - На тај начин изграђује се критички дух ученика. - Такође ученицима се даје на вољу да сами проналазе и објашњавају непознате појмове (Хатишериф, Берат, вожд, Уставобранитељ, Источно питање, Чукур чесма9 - Прављење презентација о значајним личностима тога доба
Тема 4: ЕВРОПА, СВЕТ,СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ 20. ВЕКА	
По завршеној теми области ученик ће бити у стању да: Проширујемо знања о историјским догађајима 20. века који се односи на међународне односе и кризе почетком 20 века (Мароканска криза, настанак војних савеза Централне силе и Антанта, анексиона криза, Либијски рат, развој науке и технике Србија и Мајски преврат и политичке промене које су довеле до стварања нових политичких партија,, Балкански ратови и стварање војних савеза, и балкан и свет пред Први светски рат, узрок и повод.	За ову тему предвиђено је 12 часова додатне наставе на којима ће се : - Заједничком активношћу ученка и наставника водити полемику око настанка и развоја нових колонијалних сила - Користити атлас или историјску карту и показивати обележја ратних догађаја почетком 20 века (ратови Балкански и Први светски рат) - ученици добијају задатке да преко интернета на различите теме обраде теме које их највише интересују и да их прокоментаришу - Објашњавање непознатих или мање познатих појмова (анексиј, мајски преврат, Устав, Цепелин, Бомбашка афера) - Читање непознатих текстова и њихово коментарисање - Проучавање слика и повезивање са историјском личношћу, појавом или процесом - Упоредивање положаја Српскедржаве почетком 20. века и начин живота некада и сада.Ученици имају задатак да сами дођу до закључка које су сличности и разлике - Ученици уз употребу додатне литературе или преко интернета истражују хронолошке оквири положаја Србије почетком 20 века кроз учешће у

	Баалканским ратовима и Првом светском рату - Ученици се баве истраживачким радом занимљивих историјским личностима које сами одаберу. - За додатну наставу је предвиђено 36. часова. Ученицима се даје слобода истраживачког рада (писање есеја, биографија, прављење ППТ, пројектна настава) где долази до изражаја самосталност или групни рад, у коме сваки ученик добија могућност самосталног истраживања и доношења својих схватања и закључака.
--	---

МАТЕМАТИКА - ДОДАТНИ РАД у 7. разреду

Циљ: Циљ додатне наставе математике је да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, да успешно наставља математичко образовање и самообразовање; као и да развија менталне способности, формира научни поглед на свет и свестрани развој личности ученика.

Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: Реални бројеви	
-ученик уме да одреди вредност сложенијег бројевног израза -ученик уме да користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама -ученик користи особине степена и квадратног корена	Ученику се задају сложенији задаци. Упућује се на самостално решавање сложенијих бројевних израза, а наставник само даје смернице у колико ученик има потешкоћа у израчунавњу израза. Од ученика се очекује да самостално одређује квадратни корен сваког заданог броја користећи се само математичким рачунским операцијама, без додатних помагала.
ТЕМА 2: Питагорина теорема	
- ученик уме да примени Питагорину теорему у сложенијим задацима	Ученку се задаје одређивање обима и површине многоугла, где ученик треба да уочи правоугле троуглове и више пута примени Питагорину теорему у задатку. Уколико ученик не увиђа тражене троуглове наставник ће му дати смернице решавања задатка.

ТЕМА 3: Цели и рационални алгебарски изрази	
-ученик зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставнији облик	Ученику се задају сложени алгебарски изрази, где ученик примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома. Ученику се задаје и да трансформише сложене алгебарске изразе свдећи их на најједноставније облике
ТЕМА 4: Дељивост бројева	
- ученик зна сва правила дељивости и уме да примени у решавању сложенијих задатака	Ученику задавати задатке користећи се примерима из живота, где ће ученик примењивати правила дељивости као и правило одређивања НЗС и НЗД
ТЕМА 5: Зависне величине и њихово графичко представљање	
-ученик разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом; зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства	Ученику задавати линеарне функције графички где ће он одређивати њену формулу. Уколико не уме самостално да одреди формулу упућивати га самостално коришћење додатне литературе.
ТЕМА 6: Круг	
-ученик користи централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину кружног лука	Ученику задавати да одреди обим и површину одређених делова круга. Ученик се омогућава да користи збрку задатака са такмичења како би лакше дошао до тачног решења
ТЕМА 7: Елементи комбинаторике	
- Ученик уме да користи комбинаторику у реалним ситуацијама	Ученику се задају задаци где примењује комбинаторику. Ученик се наводи да одреди тражену комбинацију користећи се логичким размишљањем, а не готовом формулом

ФИЗИКА – ДОДАТНА НАСТАВА 7. РАЗРЕД

Циљ: Стицање нових знања, проширивање и повезивање већ наученог градива ван плана и програма, мотивисање ученика који показују интересовање и афинитете ка одрђеним областима и усмеравање ученика према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: Сила и кретање	
-Ученици се оспособљавају за израду компликованијих задатака у вези са механичким кретањем -Галилејево проучавање убрзаног кретања -Пројекат – Мобилни телефон у Галилејевом експерименту -Пројекат - Акцелерометар	-Наставник дискутује са ученицима,показује, даје упутства и смернице,припрема потребан дидактички материјал, помаже и даје техничку подршку при реализацији пројеката. -Ученици слушају, записују, постављају питања, самостално дискутују, уочавају одговарајуће везе, обрађују добијене резултате, анализирају и доносе закључке -Наставна средства: уџбеник, радна свеска, слике, Галилејев жлеб, мобилни телефон, балон за воду, плута -Облик рада: индивидуални, фронтални, практични рад -Метод рада: дијалогско-монолошки, демонстративно-илустративни
ТЕМА 2: Кретање тела под дејством силе теже. Силе трења	
-Решавање сложенијих задатака који се односе на слободан пад, хитац навише, хитац наниже и силу трења -Анализа кретања падобранца при скоку -Пројекат-Одређивање брзине реакције	-Наставник дискутује са ученицима,показује, даје упутства и смернице,припрема потребан дидактички материјал, помаже и даје техничку подршку при реализацији пројеката. -Ученици слушају, записују, постављају питања, самостално дискутују, уочавају одговарајуће везе, обрађују добијене резултате, анализирају и доносе закључке -Наставна средства: уџбеник, радна свеска, метарски штап -Облик рада: индивидуални, фронтални, практични рад -Метод рада: дијалогско-монолошки, демонстративно-илустративни
ТЕМА 3: Равнотежа тела	
-Решавање сложенијих задатака који се односе на равнотежу полуге, силу потиска, пливање и тоњење тела -Равнотежа на стрмој равни -Пројекат – Направи гњурца	-Наставник дискутује са ученицима,показује, даје упутства и смернице,припрема потребан дидактички материјал, помаже и даје техничку подршку при реализацији пројеката. -Ученици слушају, записују, постављају питања, самостално дискутују, уочавају одговарајуће везе, обрађују добијене резултате, анализирају и доносе закључке

	-Наставна средства: уџбеник, радна свеска,пластична боца, пластелин, -Облик рада: индивидуални, фронтални, практични рад -Метод рада: дијалошко-монолошки, демонстративно-илустративни
ТЕМА 4: Механички рад и енергија. Снага	
-Решавање сложенијих задатака који се односе на механички рад, енергију и снагу -Принцип рада простих машина -Пројекат – Шта се најлакше котрља	-Наставник дискутује са ученицима,показује, даје упутства и смернице,припрема потребан дидактички материјал, помаже и даје техничку подршку при реализацији пројеката. -Ученици слушају, записују, постављају питања, самостално дискутују, уочавају одговарајуће везе, обрађују добијене резултате, анализирају и доносе закључке -Наставна средства: уџбеник, радна свеска, две стрме равни, лопте различитих величина -Облик рада: индивидуални, фронтални, практични рад -Метод рада: дијалошко-монолошки, демонстративно-илустративни
ТЕМА 5: Топлотне појаве	
-Решавање сложенијих задатака који се односе на топлотне појаве -Пројекат – Граница пуцања балона -Анализа разних занимљивости које су последица топлотних појава	-Наставник дискутује са ученицима,показује, даје упутства и смернице,припрема потребан дидактички материјал, помаже и даје техничку подршку при реализацији пројеката. -Ученици слушају, записују, постављају питања, самостално дискутују, уочавају одговарајуће везе, обрађују добијене резултате, анализирају и доносе закључке -Наставна средства: уџбеник, радна свеска, свећа, неколико балона различитих величина -Облик рада: индивидуални, фронтални, практични рад -Метод рада: дијалошко-монолошки, демонстративно-илустративни
Напомена: Број часова по темама биће у складу са 40 часовним задужењем наставника.Поред предвиђених пројеката могу се реализовати још неки на предлог ученика, који би били везани за област њиховог интересовања. Реализоване пројекте ученици	

презентују на фестивалу науке у нашој школи.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК - ДОДАТНИ РАД	
Циљ: Циљ додатног рада из немачког језика је проширивање стеченог знања на редовним часовима, што ће ученицима омогућити да се писаним и усменим путем изражавају на напреднијем нивоу.	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: Wie war's in den Ferien?	
- Обнављање глагола (правилних и неправилних) - Увежбавање прошлог времена правилних глагола - Увежбавање прошлог времена неправилних глагола	Ученици обнављају градиво усвојено током претходне школске године. Прво се обнавља и утврђује градиво о презенту правилних и неправилних глагола, а затим даљим вежбањем утврђујемо перфекат. Кроз више једноставних реченица уједно се обнавља и вокабулар, и увежбава читање, писање и изговор.
ТЕМА 2: Meine Pläne	
- Читање и разумевање текстова - Описивање прошлих догађаја употребом облика <i>претерита</i> и перфекта правилних и неправилних глагола - Увежбавање дијалога употребом перфекта	Вежбање читања текстова обрађиваних на часовима редовне наставе, обнављање вокабулара и проширивање новим речима као и превођење уз малу помоћ наставника. Употребом претерита покушавају да опишу неки догађај из ближе прошлости и увежбавање дијалога употребом перфекта..
ТЕМА 3: Freundschaft	
- Ученик треба да опише неку особу-како физички, тако и особине неке особе и изрази своје мишљење о њој. - Исприча нешто о пријатељству	Ученик треба да научи како да опише неку особу са слике или из биског окружења-како физички, тако и особине. Затим треба да користећи научене облике за прошло време исприча нешто о пријатељству, шта за њега пријатељство представља и карактеристике правих пријатеља

ТЕМА 4: Bilder und Töne	
- Читање и разумевање текстова обрађених на часовима редовне наставе - Обављање модалних глагола научених до сада - Употреба модалних глагола смети и требати.	Ученици изражавају своје мишљење шта смеју а шта не и које су њихове обавезе код куће коришћењем модалних глагола смети и требати и уједно обнављањем до сада научених модалних глагола. Ученици увежбавају читање текстова обрађиваних на часовима редовне наставе, обнављају научене речи до сад и проширују их неким новим.
ТЕМА 5: Zusammenleben	
- Читање и разумевање текстова обрађених на часовима редовне наставе - Сложене реченице са везницима - Поређење придева	Ученици увежбавају читање текстова обрађиваних на часовима редовне наставе, сложене реченице са различитим везницима, које и спада у мало компликоване варијанте, вежбамо једноставним и кратким вежбама . Поређење придева користе да објасне ко се у одељењу по чему истиче.
ТЕМА 6: Das gefällt mir	
- Читање и разумевање текстова обрађених на часовима редовне наставе - Деклинација придева	Комуникација ће бити мало више проширена, пажња ће бити посвећена малом броју питања и одговора, код којих ће се само мењати лица, одн. особе кјима се обраћамо и које одговарају.
ТЕМА 7: Mehr über mich	
- Превођење текстова - Промена личне заменице по падежима	Вежбаће читање, превод и разумевање прочитаног. У овој малој целини ћемо користећи интересантне материјале, као што су слике, снимци и друге занимљивости, читати и причати мало више о себи и својим интересовањима, и на тај начин опет мало проширивати лексичко знање.

ФИЗИКА-ДОДАТНИ РАД	
Циљ: Основни циљ додатне наставе је да ученици прошире своја знања из физике које стичу у редовној настави како би се што боље припремили за полагање мале матуре (композитног теста), да квалитативно прошире теме које се обрађују у редовној настави, да прошире и продубе наставне садржаје, а истовремено, додатна настава је и припрема за такмичење.	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: СИЛА И КРЕТАЊЕ	
Ученик треба: - Разуме различите врсте кретања и зна да их опише; - Зна да графички представи зависност брзине од времена код равномерно променљивог кретања - Користи на нивоу примене основне законе механике - Њутнове законе - Зна да изврши динамичко мерење силе - Решава сложеније проблеме везане за равномерно променљиво кретање	Помоћу примера кретања узбрдо и низбрдо ученицима ћу објаснити какво је успорено и убрзано кретање, са графика брзине ћу одређивати убрзање тела и силу која на њега делује и цртати графике тог убрзања и силе. Решаваћу сложеније задатке који се не раде на часовима редовне наставе, углавном задатке са такмичења. За домаћи ученици ће радити такмичарске задатке.
ТЕМА 2: КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ, СИЛЕ ТРЕЊА	
Ученик треба да: – Стекне појам о гравитацији и гравитационом пољу и да разликује силу теже од тежине тела како би могао да разуме појам бестежинског стања – Зна да решава сложеније задатке везане за кретање тела у гравитационом пољу – Зна да решава сложеније задатке везане за силу трења и силу отпора средине	На часовима ћу ученицима усмено излагати неке нове садржаје који нису обухваћени у редовној настави, водићемо разговоре на ту тему и задаваћу им задатке које на редовној настави, због тежине задатака, не можемо да радимо, посебно задатке у којима се тражи цртање графика. За домаћи ћу им давати такмичарске задатке и упућиваћу их на Интернет да тамо и сами пронађу одговарајуће садржаје.
ТЕМА 3: РАВНОТЕЖА ТЕЛА	
Ученик треба:	Методом паралелограма ћу са ученицима слагати и разлагати силе,

- Уме да слаже и разлаже силе - Познаје услов равнотеже сила - Познаје принцип рада и примену простих машина - Зна Архимедов закон и његову примену - Зна да решава сложеније задатке везане за равнотежу тела	посебно ћу обратити пажњу на разлагање тежине тела које се креће низ стрму раван, радићу сложеније задатке везане за примену полуге и за равнотежу тела.
ТЕМА 4: МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА, СНАГА	
Ученик треба да: - разуме везу између енергије и рада - разуме појам снаге - схвати закон одржања енергије у механици - зна да решава сложеније задатке везане за рад, енергију и снагу	Везу рада и енергије ћу ученицима објаснити на примеру подизања тела, чиме се врши рад против силе теже, а истовремено се мења потенцијална енергија тела. Објаснићу ученицима зашто дизел мотори троше мање на сто километара од бензинских мотора и радићу задатке који су сложенији и не раде се на часовима редовне наставе.
ТЕМА 5: ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ	
Ученик треба да: - Зна да постоји веза између унутрашње енергије и кретања молекула тела; - Зна да прави разлику између температуре и топлоте - Зна да одреди и израчуна специфични топлотни капацитет - Зна да решава сложеније задатке везане за количину топлоте	Помоћу термометра ћу са ученицима мерити температуру мешавине топле и хладне воде, давањем вредности специфичних топлотних капацитета различитих супстанци, навешћу ученике да сами закључе зашто се термометри пуне живом, а системи за грејање водом. Радићу сложеније задатке везане за одређивање специфичног топлотног капацитета и количине топлоте.

БИОЛОГИЈА – ДОДАТНИ РАД	
Циљ: Циљ додатне наставе из биологије је да ученици који показују веће интересовање за биологију, а редовне наставне садржаје савлађују са лакоћом, прошире и продубе своје знање..	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема: Евидентирање ученика и упознавање са садржајима рада	
Омогућити ученицима да се добровољно укључе у додатни рад из биологије. Подстаћи интересовање ученика за биологију, продубљивање и проширивање знања.	На првом часу додатног рада, обавиће се евидентирање ученика у дневницима ваннаставних активности и упознавање са планом рада. Самостално се пријављују они ученици који су заинтересовани за учешће у додатном раду из биологије, упознају се са планом рада и предлажу садржаје, врсту и облике рада. Сходно томе, уколико има неких предлога и сугестија, предложени план се коригује.
2. Тема: Порекло човека-мишљења некад и сад	
Проширивање и продубљивање знања о пореклу и прецима човека. Развијање интересовања и радозналости ученика. Оспособљавање ученика за самосталан одабир доступних информација	У оквиру ове теме ученицима ће се предложити и понудити различита литература, текстови и интернет извори у вези датом темом. Ученици ће радити на текстовима, дискутовати, закључивати, проналазити додатне информације о датој теми (могућа израда презентација или израда паноя).
3. Тема: Микроскопирање	
Увежбавање технике микроскопирања. Развијање интересовања ученика за детаљније упознавање грађе различитих врста људских ткива. Развијање прецизности и самосталности у раду.	Ова тема ће се реализовати кроз микроскопирање трајних микроскопских препарата људских ткива. Ученици ће препарате посматрати, учавати облик ћелија, а затим их цртати и обележавати.
4. Тема: Грађа, функције и обољења људских органа	
Детаљније упознавање грађе и деобе ћелије. Детаљније упознавање система органа коже, система органа за кретање, нервног система, система органа за размену гасова,	Приликом реализације ове теме ученицима ће се објашњавати нови појмови који се односе на грађу, функције и обољења људских органа и предлагати различита литература, текстови и интернет извори у вези са датом темом за проналажење додатних информација. Наставник ће грађу

Детаљније упознавање обољења појединих људских органа и начина пружања прве помоћи код повреда коже. Повезивање стеченог знања са свакодневним животом. Развијање хигијенских и радних навика.	појединих органских система ученицима приближити коришћењем ултимедијалних презентација. Ученици ће радити на текстовима, дискутовати, закључивати, проналазити додатне информације о датој теми (могућа сарадња са лекарима-специјалистима као и са наставницима физичког васпитања-значај спорта и исхране за правилан развој органа за кретање). Правиће modele ћелије, скелета, делова нервног система. Хормоне и њихово деловање детаљније ће упознати писањем семинарских радова, грађу срца дисекцијом, а грађу коже узимањем отисака прстију.
5. Тема: Огледи	
Оспособљавање ученика за лабораторијски рад. Развој интересовања и радозналости ученика. Развијање свести о повезаности школског знања са животним ситуацијама	Радам у лабораторији, ученици ће испитивати осетљивост на различите мирисе и укусе, оштрину вида и слуха, интензитет дасања у ратличитим условима, деловање жучи на масти и хидролизу беланчевина и скроба. Ученици ће самостално, према упутству наставника, изоловати сопствену ДНК из слузокоже усне дупље. Наставник ће их упознавати са поступком и циљем извођења огледа, а они ће радом у пару или групи вршити огледе и на основу добијених резултата изводити закључке о датој појави или процесу.
Напомена: План додатног рада из биологије обухватиће и евентуалне контакте, сарадњу и посете различитим организацијама/установама/стручњацима ван школе. Број часова по темама биће у складу са 40 часовним задужењем наставника.	

ХЕМИЈА - ДОДАТНИ РАД	
Циљ: Додатни рад има за циљ да ученици који показују веће интересовање за хемију, а редовне наставне садржаје савлађују са лакоћом, прошире и продубе своје знање.	
Задаци	Начин остваривања

ТЕМА 1: Хемија и њен значај	
Ученик треба да овлада основним операцијама лабораторијске технике и мерама опрезности како би самостално изводио експерименте, као и да разуме како се у хемији долази до сазнања(научни метод)	Кроз демонстрационе огледе ученици посматрају својства супстанци и промене. Извођење огледа: мерења, проверавам безбедно руковање лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама. Припремам радна места и стварам општу климу.
ТЕМА 2: Основни хемијски појмови	
Оспособити ученике да разумеју значењетерминологије. Развијати критичко мишљење и експерименталне вештине као и стварати ситуације у којима ће ученици примењивати знање хемије за тумачење промена у окружењу.	Извођењем демонстрационих огледа са постојећим средствима: испитивање растворљивости,боја и агрегатно стање плавог камена, сагоревање магнезијумове траке, реакције сирћета и соде-бикарбоне, магнетна својства, наводим ученике на логички закључак и табеларни приказ прикупљених података. Задајем задатке који се односе на смеше како би ученици учествовали у прављењу наставних средстава-пано. Одабирам проблем како би ученици планирали оглед о раздвајању састојака смеша: кухињске соли и јода, пигмената зеленог лишћа и боја из фломастера, кроз формулисање претпоставки, бележење резултата и извештавање. Контролишем и проверавам њихов рад уз уважавање и без критика. Организујем групе ученика за било који појам из ове области како би ученици претраживали и користили литературу.
ТЕМА 3: Структура супстанци	
Оспособити ученике да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула, терминологије. Ученици уз стално повезивање појмова са свакодневним животом уче детаљније о честицама које се удружују и условљавају својства супстанци.	Дискутујем са ученицима о хемијским везама, валенци и молекулу и њиховом повезивању са свакодневним животом. Задајем задатке са такмичења у организацији Министарства просвете и Српког хемијског друштва, како би ученици изводили закључак изразом задатака. Контролишем и проверавам њихов рад уз уважавање и стварање опште климе.
ТЕМА 4: Хомогене смеше или раствори	
Ученици уз стално повезивањепојмова са свакодневним животом уче детаљније о појмураствора,растворљивости и	Одабирам проблем да ученици истраже и сазнају како да направе раствор воденог стакла као и растварање соли-„Хемијски врт“. Ученици

квантитативном изражавању. Практична примена и вежбање задатака са такмичења.	припремају извештавај о експерименталном раду. Формулишем питања о разлици у температури мржњења воде и раствора кухињске соли, како би ученици бележили резулате и формулисали објашњења за правилности уочене међу прикупљеним подацима. Задајем задатке са такмичења о процентном садржају у поступку разблаживања раствора и мешања раствора различитог садржаја. Контролишем ради показујем заинтересованост за сваку идеју.
ТЕМА 5: Хемијске реакције и израчунавања на основу хемијских једначина	
Ученици примењују теоријско знање и експериментално искуство за решавање теоријских и експерименталних проблема, развијањем аналитичког мишљења и извођењем једноставних истраживања. Омогућити ученицима да на основу различитих израчунавања разумеју квантитативан аспект хемијских промена и практично га примењују, вежбајући задатке са такмичења у организацији Министарства просвете и Српског хемијског друштва	Износим хипотезе о топлотном ефекту при физичким и хемијским променама супстанци, како би ученици анализирали резултате огледа и њихово повезивање са предходним експерименталним искуством и постојећим теоријским знањем. Дискутујем са ученицима о одређивању Авогадровог броја, како би ученици претраживали Интернет ради прикупљања информација. Одабирам рачунске такмичарске задатке који се односе на количину, масу и број честица у хемијској реакцији. Припремам потребан дидактички материјал, стварам проблемску ситуацију и обезбеђујем подршку.
Напомена: У оквиру 5. теме не постоји могућност извођења вежбе синтезе и анализе.	

ОСМИ РАЗРЕД

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ	
Циљ: Упознавање ученика са различитим темама везаним за живот у школи и ван ње.	
Исходи	Начин остваривања
1. Тема: Школа и слободно време	
Ученици имају развијене радне навике и осећај за правилну расподелу слободног времена. Применом метода учења разматрају и решавају различите проблеме.	Путем гасања ученика, реализоваће се избор одељењског руководства. Остали садржаји реализоваће се путем разговора, дискусије. Израдом плана рада и учења, подстицаће се ученици да својим предлогом и саветом помажу једни другима. Након сваког класификационог периода анализираће се успех и предложити мере за побољшање истог. Наведена тема реализује се кроз осам часова.
2. Тема: Правила понашања	
Ученици знају која су правила понашања у школи и ван ње.	Четири часа биће посвећена правилима понашања ученика у школи и ван ње. Читањем Правилника о понашању ученика, ученици ће се подсетити правила понашања у нашој школи (кућни ред), чиме ће се скренути пажња на поштоање и значај примене истих
3. Тема: Социјални односи	
Ученици имају развијене ставове о хуманим односима међу људима и изграђен став о потреби толеранције и међусобног уважавања.	Организовањем часова дебате на тему:конфликт, тематским радионицама ученици ће схватити значај толеранције, међусобног поверења. Школски педагог, на унапред договореном часу, одговараће ученицима на њихова унапред припремљена питања у вези проблема које имају у школи и ван ње. Садржаји везани за социјалне односе

	реализоваће се кроз девет часова.
4. Тема: Здравствено васпитање	
Ученици имају развијену свест о сопственом здрављу, здрављу других људи и развијене хигијенске навике	Помоћу информативних текстова на тему здравственог васпитања, предавања здравствених радника из Дома здравља Велика Плана ученици ће бити упознати са болестима као што су сида, турбекулоза, полно преносиве болести. Припадници ОУП одржаће предавање о штетности наркоманије. У оквиру паноа ученици ће поставити информативне материјале о штетности пушења, алкохолизма и наркоманије. Значај здравственог васпитања реализоваће се кроз четри часа.
5. Тема: Празници	
Ученици схватају значај обележавања важних датума	На часовима путем часописа, прича и другог текстуалног материјала, ученици ће бити подсећани на значај предстојећих празника. Путем разговора усмераваће се на учешће у културним активностима које ће се организовати поводом предстојећих празника. Обележавању значајних датума и празника биће посвећено четри часа
6. Тема: Професионална оријентација	
Ученици схватају значај припреме и помоћ у избору будућег занимања/средње школе.	Реализовањем индивидуалних разговора школског педагога са ученицима о жељеним занимањима. Реализацијом групних радионица, ради пружања помоћи око избора будућег занимања, уважавајући потребе, способности и склоности ученика. Организовањем посета представника средњих школа, у циљу информисања ученика о образовним профилима које нуде. Планирана тема реализује се кроз пет часова.

Циљ: Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави матерњег језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Допунски рад организује се током целе наставне године, односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунским радом ван редовне наставе. Током даље редовне наставе такве ученике не треба испуштати из вида, односно - диференцирањем редовне наставе - омогућити ученицима да градиво савладају на редовним часовима.	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: Историја српског језика	
Ученик треба да: • разликује појмове књижевног и народног језика • зна основне податке о развоју књижевног језика код Срба (од почетака до данас) • основне податке о дијалектима српског језика	Упознаћу ученике са основним одликама језика Словена у прапостојбини, са језичком породицом (језици који имају заједничког претка), са праиндоевропским језиком (већина европских језика потиче од њега) и са групама словенских језика (источнословенски, западнословенски, јужнословенски). Ученицима ћу такође упознати са дијалектима у српском језику. Као што су језици различити, тако се и у српском књижевном језику разликују дијалекти (говори с посебним особинама). Говорићу им о књижевним и некњижевним дијалектима екавског и ијекавског изговора. Говорићемо о новом појму- нормирању и о томе зашто је битно нормирање кад говоримо о језику (нормирање је неопходно како бисмо имали српски стандардни књижевни језик).
ТЕМА 2: Морфологија и синтакса	
Ученик треба да: • препозна врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи • препозна синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу, зависне и независне реченице) • одређује реченичне чланове у типичним (школским) примерима	Написаћу на табли примере реченица које ће ученици уз моју помоћ анализирати према саставу, а онда ћемо заједно уочити да ли је реч о независним или зависним реченицама. Притом ученици треба и да одреде из ког је дела дата реченица. Поновићемо одлике комуникативних и предикатских реченица и скренућу им пажњу на инверзију (обрнути редослед) и правописном правилу када је зависна испред независне реченице. Поменути задаци које ученици треба да остваре уз наставникову помоћ и стални надзор, најпре се односе на континуирано и темељно

• правилно употребљава падеже у реченици • одређује место и природу акцента у речи • примени правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима	увежбавање, усменим и писменим путем.
ТЕМА 3: Народна и уметничка књижевност	
Задаци	Начин остваривања
• разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност) • разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму • препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац) • препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог и монолог • препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја, словенска антитеза, хипербола, контраст, метафора, градација, алегорија)	Подсетићемо се типова књижевног стваралаштва, стилских фигура, форми приповедања, версификације које су ученици учили у 5. 6. и 7. разреду. Ученици ће уз моју помоћ увежбавати примере стилских фигура, (епитет, поређење, персонификација, ономатопеја, хипербола, словенска антитеза, контраст, метафора, градација, алегорија), на познатим текстовима.

СРПСКИ ЈЕЗИК - ДОДАТНИ РАД

Циљ: циљ додатног рада из српског језика је развијање критичког мишљења, проширивање сазнања из језика и књижевности, функционално повезивање садржаја из књижевности са историјским, позоришним и филмским делима на узрасном нивоу

заинтересованих ученика.	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: Савремени српски књижевни језик	
- уознавање историјског развоја српског књижевног језика; - савладавање главних правила акценатске норме књижевног језика;	Ученици треба да сакупе језичку грађу у што већем обиму и да на том корпусу проучавају порекло речи, граматичких појава, творбених основа или резултата промена у сродним језицима. У том раду наставник даје смернице водећи до тога да ученици изводе закључке о значају Вуковог рада и о његовим претходницима. Читањем или путем презентација, ученици долазе и до закључка о томе како је установљена акценатска норма и шта она представља на територији простирања српског језика.
ТЕМА 2: Стилoгеност речи. Врсте стилова	
- разликовање функционалних стилова - применљивост знања о стиливима у изражавању ученика	Врсте стилова ће ученици најлакше разликовати уколико им се дају конкретни примери примерени врсти текста или прилици у којој се користе. Након неколико слушања, ученици ће имати задатак да сами прикупљају информације или примере који илуструју одређени функционални стил. Пошто је ова тема веома захвална у смислу богатства језичке грађе, онда ће ученици поменути истраживања радити индивидуално, ради боље перцепције и употребе стила.
ТЕМА 3: Целовита анализа филмског и драмског дела (стилске вежбе)	
- разликовање књижевних родова и врста - познавање процеса драматизације - разумевање развоја филмске уметности на бази књижевног дела	Ова тема се надовезује на претходну, али са ограничењем у погледу коришћења стила. Ученици ће већ имати довољно информација о драми и филму, а најбоље примере ће моћи да погледају у школској библиотеци уз наставникова објашњења. Тако је могуће остварити компаративну анализу филма, представе и песама о Косовском боју, упоредити део драме који је дат у читанкама са одговарајућим сценама филма "Ко то тамо пева?" и слично. За сваку прилику посебно употребљен је одговарајући стил, а ученици ће имати задатак да открију који стил је коришћен и због чега у одређеној интерпретацији.

Напомена:

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК ДОПУНСКА НАСТАВА	
Циљ: Обновљати, утврђивати и додатно увежбавати обрађено градиво на редовним часовима	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1: ME, MYSELF AND I	
Увежбавање структуре Past Perfect Tense	Кроз обнављање Past Participle структуре правилних и неправилних глагола и глаголског облика HAD, радимо просту коњугацију правилних (work, watch...), а потом и неправилних глагола (make, take, be...)
ТЕМА 2: HEALTHY AND HAPPY	
Обнављање вокабулара везаног за здравље, спорт и физичку спремност.	Обнављају познат вокабулар везан за спорт кроз именовање спортова – показујем слике спортова, радимо на тачном писању речи и формирању простих реченица користећи обновљену или пак новоусвојену лексику.
ТЕМА 3: OUR PLANET, OUR WORLD	
Први и други кондиционал – вежбање и утврђивање	Обнављамо модалне глаголе will и would, те времена Present Simple и Present Continuous како бисмо комбиновањем ових структура научили формирање и употребу првог и другог кондиционала
ТЕМА 4: THE AMAZING AND MYSTERIOUS	
Утврђивање вокабулара везаног за изразе извињавања и жаљења	Обнављамо структуру и основну лексику жалби и молби. Организујемо својеврсно позориште у учионици, где ученици у паровима пишу жалбе и молбе послодавцима који на крају разматрају те молбе.
ТЕМА 5: TIME WELL SPENT	
Увежбавање грађења множине именица, као и подела на бројиве и небројиве именице	Из шешира/кутије извлачимо папириће са именицама које покушавамо да бројимо и у зависности да ли могу да се броје или не, делимо их у две одвојене групе. Папириће које можемо да бројимо разврставамо у мање групе у зависности од тога да ли множину праве додавањем суфикса -S, -ES, -VES или пак имају сасви другачији облик за множину.

ТЕМА 6: COMMUNICATION	
Увежбавање грађења и коришћења неуправног говора	Ученици праве списак свих људи са којима су причали тог дана, а затим препричавају шта су им рекли, прво на матерњем језику, а онда те исте реченице пребацујемо, тј. преводимо на енглески
ДОДАТНИ РАД – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	
Циљ: проширивање садржаја усвојених на редовној настави, усмено и писмено изражавање на енглеском језику, проширивање лексике и граматике	
ТЕМА 1: ME, MYSELF AND I	
Задаци	Начин остваривања
Детаљна употреба времена Past Perfect Tense (поређење са Past Simple временом)	Цртајући временску праву са сатницом, ученицима говорим о стварима које су се догодиле претходног дана, нпр. I left the school at 6pm. My husband/wife started preparing dinner at 6 and finished at 7. I got home at 7:15 Затим им говорим “When I got home, my husband/wife had finished preparing dinner. итд правећи јасну разлику између Past Simple и Past Perfect времена јасно показујући да оба времена говоре о опрошлости, али да Past Perfect показује ранију, тј. радњу која је у даљој прошлости. У наставку часа, као и на наредним часовима, радимо граматичка вежбања којим се прави јасна разлика између поменитих прошлих времена.
ТЕМА 2: HEALTHY AND HAPPY	
Надограђивање вокабулара везаног за здравље, спорт и физичку спремност.	Пошто су на редовним часовима ученици упознати са формом блога, прво читамо познате и веома популарне спортске блогове на интернету, а потом правимо блог везан за спорт и здравствене савете везане за спорт и физичку спремност.
ТЕМА 3: OUR PLANET, OUR WORLD	
Упознавање ученика са новим граматичким јединицама –	Пошто су ученици на редовним часовима усвојили форму и употребу прва два кондиционала, уводим форму трећег и поредим је са формом

трећи кондиционал	претходна два. Објашњавам да трећи кондиционал говори о хипотетичкој прошлости, о стварима које су могле да се остваре али нису. У наставку часа, као и на наредним часовима, радимо граматичка вежбања којим се прави јасна разлика између поменитих кондиционала.
ТЕМА 4: THE AMAZING AND MYSTERIOUS	
Увођење нове граматичке категорије – пасива (директни и индиректни објекат)	Пошто су ученици на редовним часовима усвојили основну форму и употребу пасива, уводим реченице које у себи имају директни и индиректни објекат. Организујем својеврсно такмичење ко ће први одредити све објекте у реченици и како би реченице изгледале када би почињале речима (или скуповима речи) које су претходно идентификоване као објекти активних реченица. Објашњавам да, за разлику од српског језика, сви објекти активне реченице енглеског језика могу бити субјекти пасивне. У наставку часа, као и на наредним часовима, радимо граматичка вежбања којим се одређују објекти активних реченица и праве могућа решења пасивних конструкција.
ТЕМА 5: TIME WELL SPENT	
Увођење новог вокабулара везаног за кућне послове, предмете из свакодневног живота, кување.	На интернету читамо познате и веома популарне блогове везане за уређивање стамбеног простора и кување, те по узору на њих, користимо новоусвојену лексику уз помоћ које правимо блог са саветима о одржавању стамбеног простора чистим и уредним. За домаћи задатак ученици од својих укућана прикупљају савете везане за кућне послове и занимљиве и лаке рецепте, које на наредним часовима објављују на заједничком блогу.
ТЕМА 6: COMMUNICATION	
Управни и неуправни говор - утврђивање	Пошто су слагање времена и неуправни говор веома сложени појмови за овај узраст, најпознатији савремени лингвисти и стручњаци за енглески језик - Michael Vince, Rodney Huddleston и Geoffrey K. Pullum се слажу да се ове граматичке структуре најбоље усвајају једноставним вежбањем, те уз објашњења са редовних часова радимо граматичка

вежбања која су предвиђена за осму годину учења енглеског језика као страног језика.
--

ИСТОРИЈА 8. Додатни рад

Циљеви : Циљ часова додатне наставе из историје је да ученик, изучавајући у ширем дијапазону историјске догађаје, појаве, процесе и личности, прошири већ стечена основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света. Да на још виши ниво развије вештине критичког мишљења, да буде реализатор, али својим идејама и креатор пројектне наставе, да израђује презентације, предмете и паное и да при том има одговоран однос према себи, својим друговима-сарадницима, професорима, али и сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Исходи

Начин остваривања

ТЕМА 1: Основи проучавања прошлости

По завршеној теми области ученик ће бити у стању да:

- именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје

Планирано 2 часа:

. Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана.

- повезује историјске изворе са установама у којима се чувају - именује савремено доба и наводи граничне догађаје - користи основне историјске појмове - пореди историјске периоде - разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду	Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио-визуелни, усмена сведочанства, дигитални)
ТЕМА 2: Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата	
Ученик: -Користи основне историјске појмове - Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту -Повеже визуелне и текстуалне информације -Изражава своје ставове на аргументован начин - Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима - Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу - Препознаје основне карактеристике идеологија - Пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у савремено доба - Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора - Анализира и процењује ближе хронолошко порекло извора на	Планирано 10 часова Последице Великог рата (демографски и материјални губици, одраз рата у друштвеном и културном животу, Мировна конференција у Паризу – нова карта Европе и света). Револуције у Русији и Европи (узроци, ток и последице). Стварање југословенске државе (југословенска идеја, процес и носиоци уједињења, међународно признање и границе). Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свету (либералне демократије, тоталитарне идеологије економске кризе; култура, наука и уметност, свакодневни живот). Југословенска краљекраљевина (простор, становништво и друштво; конституисање државе, политички живот; међународни положај економске прилике; култура, улога двора; национално и верско питање). Истакнуте личности: Николај II Романов, Владимир Иљич

основу садржаја - Упоредљује, анализира и уочава разлике између ставова - Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету - Наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група - Анализирајући дате примере уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу - Презентује самостално или у групи резултате једноставног истраживања, заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе - Идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту - Уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности - Наведе примере како су идеје о родној верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике	Лењин, Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт Дизни, Чарли Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини, Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар I, Марија, Петар II и Павле Карађорђевић, Никола Пашић, Стјепан Радић, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек, Слободан Јовановић, Милутин Миланковић, Исидора Секулић, Ксенија Атанасијевић, Милена Павловић, Барили, Иван Мештровић
ТЕМА 3: Други светски рат	
Ученик; – доводи у везу узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; – пореди историјске појаве; – изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском на основу датих примера;	Планирано 9 часова: Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 1848/49 – „пролеће народа”, политичке идеје, настанак модерне Италије и Немачке, успон САД и грађански рат, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина, опадање Османског царства). Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска

– сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу -уочава континуитет и дисконтинуитет српске државности – разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; –Презентује самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе користећи ИКТ,; – Повезује визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); -користи основне историјске појмове -Идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта -Препознаје на примерима из савремене историје важност поштовања људских права -Објасни значење појмова геноцид и Холокауст -Образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба -Анализира историјске појаве и догађаје на основу доступног аудио-визуелног материјала -Истражи меморијалне споменике у локалној средини -Уочи одраз историјских појава и догађаја у књижевним и уметничким делима	револуција, људска права и слободе – право гласа, укидање робовласништва, положај деце и жена; култура, наука, образовање, свакодневни живот). Кнежевина и Краљевина Србија и њено окружење (развој државних установа и политичког живота, унутрашња и спољна политика, међународно признање – Берлински конгрес; културна и просветна политика, свакодневни живот; положај Срба под Хабсбуршком и османском влашћу). Истакнуте личности: Ђузепе Гарибалди, Ото фон Бизмарк, Наполеон III, краљица Викторија, Абрахам Линколн, Карл Маркс, браћа Лимијер, Алфред Нобел, кнез Александар Карађорђевић, кнез Михаило, краљ Милан, краљица Наталија и краљ Александар Обреновић, кнез Никола Петровић, Илија Гарашанин, Јован Ристић, Никола Пашић, Стојан Новаковић, патријарх Јосиф Радјачић, Катарина Ивановић, Светозар Милетић, Бењамин Калај, Алекса Шантић
---	---

ТЕМА 4: Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	
Ученик: – доводи у везу узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; – пореди историјске појаве; – изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском на основу датих примера; – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу – разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; – презентује самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе користећи ИКТ; – повезује визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); – препознаје сисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва – идентификуј историјске споменике у локалној средини и учествује у	Планирано 8 часова: Свет после Хладног рата –пад Берлинског зида; слом комунизма у Европи, распад СССР-а, нова политичка карта Европе, стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти и интервенције великих сила, процеси глобализације, Четврта индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија), претња тероризма, миграције, савремени културни покрети. Српски народ на крају XX и на почетку XXI века-криза СФРЈ 80-их година, међунационалне тензије, увођење вишестраначког политичког система, распад СФРЈ, грађански рат и стварање нових држава, интернационализација сукоба и међународне интервенције, економске прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва, разарање културног наслеђа, НАТО агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене 2000.године, република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српски народ у

организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; -уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора -пореди информације приказане на историјској карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима -користи основне историјске појмове -критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама -препозна на примерима из савремене историје важност поштовања људских права -препозна пропаганду, стереотипе Ученик: – доводи у везу узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; – пореди историјске појаве; – изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском на основу датих примера; – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу – разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; – презентује самостално или у групи, резултате елементарног	дијаспори и региону, процес придруживања ЕУ, култура и спорт. Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница
---	--

истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе користећи ИКТ; – повезује визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); -препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва – идентификуј историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; -уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора -поређи информације приказане на историјској карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима -користи основне историјске појмове - наведе примере како су идеје о родној верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;	
ТЕМА 5: Европа, свет и српска држава и народ у савременим процесима	
Ученик: – доводи у везу узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима;	Планирано 4 часа: Свет после Хладног рата –пад Берлинског зида; слом

– пореди историјске појаве; – изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском на основу датих примера; – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу – разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; – презентује самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе користећи ИКТ; – повезује визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); -препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва – идентификују историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; -уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора -пореди информације приказане на историјској карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима -користи основне историјске појмове	комунизма у Европи, распад СССР-а, нова политичка карта Европе, стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти и интервенције великих сила, процеси глобализације, Четврта индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија), претња тероризма, миграције, савремени културни покрети. Српски народ на крају XX и на почетку XXI века-криза СФРЈ 80-их година, међунационалне тензије, увођење вишестраначког политичког система, распад СФРЈ, грађански рат и стварање нових држава, интернационализација сукоба и међународне интервенције, економске прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва, разарање културног наслеђа, НАТО агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене 2000.године, република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српски народ у дијаспори и региону, процес придруживања ЕУ, култура и спорт. Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница
---	---

- наведе примере како су идеје о родној верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;	

ГЕОГРАФИЈА	
Циљ: Ширење и продубљивање знања раније стечених на редовној настави.	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема : Географске основе државе	
Ширење раније стечених знања о државама света уз објашњење основних елемената државе: становништва, територије и система. Ближе одређивање појма територије и разликовање територије од простора. Упознавање ученика са простирањем територије у ваздуху и на води. Одређивање апсолутног и релативног	Активно учешће ученика и наставника кроз разговор о прочитаном тексту из приручника. Дијалог о географским питањима из приручника. Ученици објашњавају географске везе и законитости на релацији територија – становништво – главни град – границе.

географског положаја. Објаснити шта је државна граница и принципе разграничења међу државама. Појам главног града и разликовање европског и неевропског типа главног града. Објашњавање да је централно језгро колевка државне идеје и разликовање европског и неевропског типа централног језгра. Дефинисање услужних, економских, правних, социјалних и безбедносних функција.	
2. Тема: Становништво и држава	
Ширење раније стечених знања о становништву и анализа утицаја популационе величине државе на њен развој и моћ. Одређивање појма пренасељености и животног простора. Ширење раније стечених знања о миграцијама становништва са посебним акцентом на узроке.	Повезивање знања из редовне наставе (основни демографски појмови) са прочитаним текстом из приручника. Дијалог о географским питањима са посебним акцентом на појмове пренасељености и животног простора. Корелација са историјом: узроци и миграције српског народа.
3. Тема: Културни простор и држава	
Одређивање појмова културе и цивилизације, језика и писма као савршеног систем комуникације без кога држава не може постојати. Одређивање појма религије и типова религија и њихових географских карактеристика. Одређивање односа световне и духовне власти у савременом свету. Објашњење имена, грба, заставе и химне и порекло њиховог настанка.	Рад у мањим групама где се свака група бави једном религијом и њеним основним карактеристикама. На основу визуелних наставних средстава (дигиталне фотографије) дијалог о различитим типовима државних симбола (грбови и заставе).
4. Тема: Економски простор и држава	
Географске карактеристике ресурса: простирање, количина и типови. Ширење раније стечених знања о секторима производње, саобраћају, тржишној привреди и међународним економским односима.	Истраживачки рад ученика и писање радова о међузависности на релацији ресурси – привреда (степен развоја) – саобраћај – међународни економски односи.
5. Тема: Уређење државе	
Објашњење појма идеологија и ширење раније стечених знања о политичком систему и демократији. Објашњење специфичног развоја исламских држава. Ширење знања о историјском развоју и	Активно учешће наставника и ученика у дијалогу о демократији, људским правима, државном уређењу и односу цркве и државе.

еволуцији српске државне територије од средњег века до данас. Административна подела држава (Француска, Немачка, Велика Британија, Русија, САД, Кина, Бразил, Аустралија).	
6. Тема: Светски систем	
Ширење раније стечених знања о механизмима који покрећу савремени свет. Објашњење различитих типова односа између држава. Настанак, устројство и начин функционисања ОУН. Историја и развој Европске уније.	Активно учешће ученика и наставника кроз разговор о прочитаном тексту из приручника. Дијалог о географским питањима из приручника. Корелација са историјом – војно-политички савези у прошлости и данас.
7. Тема: XXI век	
Размишљања ученика о изазовима будућности.	Дијалог о савременом свету јер интелектуални дуг географа је да дефинишу свет и наше место у њему!
Напомена: Наставник је саставио Приручник за додатну наставу из географије за ученике VIII разреда. У Приручнику су обрађене све наставне теме и наставне јединице. Иза сваке теме налазе се географска питања о којима се дискутује на часу додатне наставе. Ученици се за сваки час додатне наставе припремају читајући делове приручника по упутству наставника.	

ФИЗИКА - ДОПУНСКИ РАД	
Циљ: Да ученици, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм наставе и учења у осмом разреду. Организује се за ученике који спорије усвајају знање или су били одсутни са часова и за оне ученике који желе да утврде своје знање.	
ТЕМА 1: Осцилаторно и таласно кретање	
Задаци	Начин остваривања
Ученик треба да: - Стекне представу о осцилаторном и таласном кретању - Уме да препозна основне појмове који описују осцилаторно кретање - Упозна основне појмове из области звука	-Наставник наводи примере из свакодневног живота, за демонстрационе огледе користи клатно и опругу. Кроз демонстрационе огледе ученици стичу представу о осцилаторном кретању и појмовима који описују осцилаторно кретање (период осциловања, амплитуда, елонгација, равнотежни положај, фреквенција).

	-Ученици решавају једноставне рачунске задатке, изводе закључке, бележе резултате, дискутују -Наставна средства: уџбеник, радна свеска, слике, клатно, опруга и видео симулације.
ТЕМА 2: Светлосне појаве	
Ученик треба да: - Зна законе праволинијског кретања, одбијања и преламања светлости - Зна да је брзина светлости у вакуму највећа позната брзина у природи - Се упозна са оптичким инструментима (лупа и микроскоп)	-Наставник за демонстарционе огледе користи предмете из окружења који су приступачни већини ученика како би представио појаве у оптици (праволинијско простирање светлости, одбијање и преламање светлости). Након тога упознаје ученике и са применом оптике у свакодневном животу. -Наставник дискутује са ученицима, задаје, контролише, припрема потребан дидактички материјал -Ученици решавају једноставне рачунске задатке, изводе закључке, бележе резултате, дискутују -Наставна средства: уџбеник, радна свеска, слике, извори светлости, равна и сферна огледала, лупа, микроскоп, и видео симулације
ТЕМА 3: Електрично поље	
Ученик треба да: - Упозна појаве наелектрисања тела и њихово узајамно деловање - Зна да постоје две врсте наелектрисања - Препозна смер деловања електростатичке силе - Упозна појам електричног поља и рада у пољу - Упозна количину наелектрисања и напон и њихове мерне јединице	-Наставник наводи примере из свакодневног живота, за демонстарционе огледе користи предмете из окружења који су приступачни већини ученика како би представио појаве које се односе на електрично поље. - Ученици решавају једноставне рачунске задатке, изводе закључке, бележе резултате, дискутују -Наставна средства: уџбеник, радна свеска, балон, стаклени и пластични штап, крзно, свилена крпа, електроскоп и видео симулације
ТЕМА 4: Електрична струја	

Ученик треба да: - Препозна да струја тече само кроз проводне материјале - Разликује електричне проводнике и изолаторе - Зна основне елементе електронског кола - Користи следеће физичке величине: јачину струје, електрични отпор и напон - Схвати снагу електричне струје и електричну енергију, као и да зна њихове мерне јединице - Зна како гласе Омов и Џулов закон	- Ученици се упознају са електричном струјом, изворима једносмерне струје, проводницима и изолаторима кроз демонстрационе огледе. - Наставник дискутује са ученицима, задаје, контролише, припрема потребан дидактички материјал - Ученици решавају једноставне рачунске задатке, изводе закључке, бележе резултате, дискутују - Наставна средства: уџбеник, радна свеска, слике, батерије, струјно коло, проводници, изолатори и видео симулације
ТЕМА 5: Магнетно поље	
Ученик треба: - Препозна смер деловања магнетне силе - Стекне појам о магнетном пољу и о деловању магнетног поља на проводник са струјом	- Кроз демонстрационе огледе ученици се упознају са магнетним пољем сталних магнета, магнетним пољем проводника са струјом и магнетном силом. - Наставник дискутује са ученицима, задаје, контролише, припрема потребан дидактички материјал - Ученици изводе закључке и дискутују - Наставна средства: уџбеник, радна свеска, слике, магнети и видео симулације
ТЕМА 6: Елементи атомске и нуклеарне физике	
Ученик треба да: - Упозна једноставан модел структуре атома (електрони, протони, неутрони) - Стекне појам о нуклеарним силама, радиоактивности и нуклеарној енергији	- Кроз корелацију са хемијом ученици се подсећају структуре атома, а затим се упознају са нуклеарним силама, радиоактивним зрачењем, фисијом, фузијом, значајем нуклеарне енергије у савременом свету и заштитом од зрачења - Ученици изводе закључке и дискутују - Наставна средства: уџбеник, радна свеска, слике и видео симулације

ФИЗИКА-ДОДАТНИ РАД	
Циљ: Основни циљ додатне наставе је да ученици прошире своја знања из физике која стичу у редовној настави, да квалитативно прошире теме које се обрађују у редовној настави, да прошире и продубе наставне садржаје, а истовремено додатна настава је и припрема за такмичење.	
ТЕМА 1: Осцилаторно и таласно кретање	
Задаци	Начин остваривања
Ученик треба да: - Схвати практичну примену Доплеровог ефекта у акустици - Разуме појам резонанције	На часовима ће ученици усмено излагати неке нове садржаје који нису обухваћени у редовној настави, као што је Доплеров ефекат у акустици, водићу разговоре на ту тему и задаваћу задатке који се не раде на часовима редовне наставе, јер се ова појава на њима не обрађује. Појам резонанције објаснићу помоћу примера везаних за музичке инструменте, као што су гитара и виолина.
ТЕМА 2: Светлосне појаве	
Ученик треба да: - Схвати основне законе оптике и њихове последице - Разуме појаву помрачења Сунца и Месеца - Зна особине видљиве светлости и њен значај за живи свет - Зна да решава сложеније задатке из ове области - Зна да користи лупу и микроскоп	Искористићу знања која су ученици стекли на часовима редовне наставе да бих објаснио принцип рада лупе и микроскопа, а уз сарадњу са наставником биологије научићу ученике да користе лупу и микроскоп и да под микроскопом посматрају различите препарате. Радићу задатке који су везани са једначином сочива и увећањем сочива и то далеко сложеније него на часовима редовне наставе.
ТЕМА 3: Електрично поље	
Ученик треба да: - Схвати основне законе електростатике - Зна да решава сложеније задатке из ове области	На основу дефиниције јачине електричног поља ученицима ћу дефинисати однос вектора електричне силе и вектора јачине електричног поља и радићу задатке који подразумевају слагање две или више сила и

	налажење резултате тих сила, а све користећи знања која су ученици стекли у вези са слагањем и разлагањем сила.
ТЕМА 4: Електрична струја	
Ученик треба да: - Уме да користи мултиметар - Зна да решава сложеније задатке везане за ову наставну тему	Са ученицима ћу направити једноставно струјно коло користећи део комплета за техничко образовање и обучити ученике мерењима струје, напона и отпопра помоћу мултиметра. Такође ћу радити сложеније и такмичарске задатке.
ТЕМА 5: Магнетно поље	
Ученик треба: - Упозна појаву електромагнетне индукције ради њених многобројних примена - Усвоји и разуме Фарадејев закон електромагнетне индукције и Ленцово правило - Стекне основне појмове о наизменичној струји и трансформаторима	Ученицима ћу путем усменог излагања објаснити појаву електромагнетне индукције и навести бројне примере њене примене у свакодневном животу, односно, објаснићу им принцип рада генератора електричне струје. Обрадићу и Фарадејев закон електромагнетне индукције, увешћу појам самоиндукције и објаснити Ленцово правило, све кроз усмено излагање.
ТЕМА 6: Елементи атомске и нуклеарне физике	
Ученик треба да: - Разуме да су макроскопске појаве условљене различитим нивоима структуре на микро нивоу (атом, јон, молекула); - Упозна радиоактивност као природну појаву - Стекне појам о нуклеарним силама, о нуклеарној енергији и њеној примени	Упознаћу ученике са радиоактивним зрачењем, врстама зрачења, историјским открићем радиоактивности, изворима радиоактивности, Радон и његовим присуством у свакодневном животу, радом нуклеарних електрана и са највећим нуклеарним катастрофама у свету.

МАТЕМАТИКА – ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљеви и задаци: Циљ је да ученици утврде градиво обрађено на редовним часовима и да надокнаде евентуалне пропусте. Биће обновљени садржаји који су ученицима представљали највеће потешкоће на редовној настави. Ученици треба да се оспособе за решавање једноставнијих задатака, како би на часовима редовне наставе могли да несметано прате садржаје из математике и проширују своје знање.	
Исходи учења	Начин остваривања
1. Тема: Сличност	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Примени Талесову теорему у једноставнијим геометријским задацима и реалном контексту, - Примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту,	Наставник ће помоћу илустрација на табли и модела од картона омогућити ученицима да лакше уоче сличне троуглове и науче њихове особине. У једноставнијим примерима задатака, настојаће се да ученици схвате примену Талесове теореме.
2. Тема: Тачка, права и раван	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Препозна и разликује основне делове простора и да их правилно обележи, - Представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака,	Илустративном и показном методом, навођењем примера из свакодневног живота, настојаће се да се ученицима приближе односи између тачке, праве и равни. Инсистираће се на правилном обележавању и препознавању основних геометријских елемената.
3. Тема: Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Речи линеарну једначину и неједначину са једном непознатом, - Реша реалне проблеме користећи линеарну једначину или неједначину са једном непознатом	Наставник ће помагати ученицима приликом извршавања рачунских операција са полиномима и рационалним бројевима у једначинама и неједначинама. Једначине и неједначине ће лакше савладати када се подсети једначина везаних за целе и реалне бројеве. цртањем бројевне праве наставник ће објашњавати како да ученици решење линеарне неједначине представе скупом.
4. Тема: Призма	

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Израчуна површину и запремину праве призме, - Примени обрасце за површину и запремину призме у реалним ситуацијама	Ученици ће помоћу дрвених и жичаних модела призме лакше уочавати познате ивице задате у задатку, а затим лакше одређивати непознате елементе за израчунавање површине и запремине. Уз помоћ наставника, на моделима призме уочаваће правоугле троуглове и примењиваће Питагорину теорему, како би се дошло до неопходних елеменета за израчунавање. Користиће се примери из живота како би се градиво приближило ученицима.
5. Тема: Пирамида	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Израчуна површину и запремину четворостране пирамиде (основа правоугаоник) и правилне тростране и шестостране пирамиде, - Примени обрасце за површину и запремину пирамиде у реалним ситуацијама	Ученици ће помоћу дрвених и жичаних модела пирамиде лакше уочавати познате ивице задате у задатку, а затим лакше одређивати непознате елементе за израчунавање површине и запремине. Уз помоћ наставника, на моделима пирамиде уочаваће правоугле троуглове и примењиваће Питагорину теорему, како би се дошло до неопходних елеменета за израчунавање.
6. Тема: Линеарна функција	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Нацрта и анализира график линеарне функције	Уз подршку наставника ученици ће цртати график линеарне функције и одређивати знак, раст и нулу функције.
7. Тема: Системи линеарних једначина	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Решити систем линеарних једначина са две непознате - Решити реалне проблеме користећи систем линеарних једначина са две непознате	Наставник ће помагати ученицима приликом извођења одређених метода за решавање система линеарних једначина са две непознате. Користиће се примери из живота како би се градиво приближило ученицима.
8. Тема: Ваљак, купа и лопта	

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте - Примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама	Уз помоћ жичаних и дрвених модела ученици ће лакше уочавати основне елементе облих тела. Површина и запремина ових тела учиће се решавањем задатака из свакодневног живота, како би се ученицима приближили садржаји ове теме и учинили занимљивијим.
9. Тема: Пројектни задатак	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Учествоје у избору истраживачког пројекта и начина рада	Ученици ће следити упутства наставника и самостално, или у групи учествовати у избору пројектног задатка и у његовој реализацији и евалуацији.

МАТЕМАТИКА – ДОДАТНИ РАД	
Циљ: Ученици који су успешно савладали градиво предвиђено редовном наставом имаће прилике да прошире своје знање на часовима додатне наставе. Циљ је да се ученици оспособе за решавање сложених задатака где се обједињују знања из више математичких области. Такође, циљ је да се кроз проблемске задатке развије и логичко мишљење код ученика. Ученици би на додатној настави били оспособљени да самостално решавају сложеније математичке проблеме.	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема: Пропорционалност и сличност	
Задатак ове теме је да ученици правилно користе сличност троуглова у сложеним ситуацијама. Ученици треба да уоче сличне троуглове у примерима где их није једноставно приметити и да користе пропорционалност дужи за одређивање непознате станице троугла.	Ученици ће сложеније примере везане за сличност троуглова радити из математичког листа и додатне литературе коју ће обезбедити наставник. Повезиваће претходна знања из троугла, четвороугла и Питагорине теореме са сличношћу троуглова. Наставник ће инсистирати на што већој самосталности ученика у раду и даваће им задатке за домаћи рад.
2. Тема: Једначине	

Ученици треба да увежбају решавање сложенијих једначина код којих је теже изразити променљиву величину. Задатак је да се ученици оспособе да примењују једначине за решавање проблема из свакодневног живота.	Наставник ће инсистирати на примени једначина, односно на правилном постављању једначине на основу текстуалног задатка. Кроз примере из живота ученици ће лакше решавати сложене проблеме помоћу линеарних једначина. Повезујући једначине са претходно обрађеним градивом везаним за полиноме лакше ће долазити до потребних решења. Као додатна литература послужиће збирка задатака и математички лист.
3. Тема: Елементи комбинаторике	
Задатак је да се ученици упознају са основама комбинаторике, односно да схвате на који начин треба размишљати приликом решавања ових проблема. Циљ је да ученици развијају логичко мишљење и да покажу своје креативне способности.	Да би ученици савладали ову специфичну област математике наставник ће давати примере који се ослањају на свакодневни живот или примере који су у уској вези са обрађеним градивом. Тако ће ученици имати прилике да одреде број правих, број дужи или број равни у сложенијим ситуацијама користећи правила комбинаторике. Такође, одређиваће број утакмица на одређеном турниру, број вишецифрених бројева састављених од понуђених цифара, итд.
4. Тема: Геометријска тела	
Задатак је да ученици науче да решавају сложеније стереометријске проблеме, односно задатке у којима потребни подаци нису непосредно дати. Ученици треба да повежу раније научено градиво везано за троугао и четвороугао са новим градивом које се односи на геометријска тела.	За реализацију додатне наставе из ове теме користиће се математички лист, збирка задатака и додатна литература. За решавање одређених проблема послужиће и модели призме и пирамиде и обртних тела. Наставник ће помагати ученицима цртањем слика да правилно замисле сложене ситуације и да правилно уочавају положај објеката у простору. Ученици ће добијати задатке за самостални рад.
5. Тема: Диофантове једначине	
Задатак ове теме је да ученици прошире знање које имају о једначинама. Ученици треба да појам једначине схвате доста шире у односу на досадашње поимање ове математичке области. Задатак је да се упознају са једначинама које имају више непознатих и са	Будући да је ова област уско повезана са полиномима ученици ће, уз помоћ наставника, повезивати садржаје ове две теме. Користећи разлику квадрата, квадрат бинома и растављање полинома на чиниоце трансформисаће једначине до облика

поступком њиховог решавања.	погодног за решавање. Као додатна литература биће коришћен математички лист и интернет.
6. Тема: Неједнакости	
Задатак ове области је да ученици упоређују дате бројевне изразе користећи потребне трансформације. Циљ је да се повежу знања везана за разломке, степен, корен и полиноме. Ученици ће стећи увид у поступке извођења математичких доказа.	Помоћу раније стечених знања из степена, корена и полинома ученици ће усвијити поступак упоређивања леве и десне стране неједнакости и свођења израза до облика погодног за упоређивање. Користиће се додатна литература и интернет.

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО - ДОПУНСКА НАСТАВА	
Циљ: пружање индивидуалне помоћи ученику који спорије и са тешкоћом усвајају наставно градиво на редовној настави, мотивисање ученика за улагање додатног напора, развијање самосталности ученика у раду, развијање радних навика.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: ИКТ	
Ученик ће бити у стању да: – уноси различите типове података у табелу, – форматира поља, – форматира садржај поља, – креира једноставне формуле коришћење основних рачунских операција, – препозна функцију за сабирање, приказ максималне вредности и нинималне вредности.	Ученици ће у оквиру програма Excel вежбати рад са динамичким табелама. На примерима података из свакодневног живота вежбаће унос различитих типова података. Вежбаће постављање оквирне линије, промене боје позадине поља, спајање више поља у једно, промене величине, боје и стила фонта. На једноставнојим готовим табелама ученици ће вежбати креирање формула за сабирање, множење, одузимање и дељење садржаја поља. Поновиће се намена основних функција и инсистираће се на њихово препознавање.
ТЕМА 2: ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	
Ученик ће бити у стању да: – разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета,	Са ученицима ће се разговарати о апликацијама које користе на мобилним уређајима за дружење и о личним подацима које деле унутар ти апликација. Инсистираће се на безбедносном дељењу података.

– разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података, – разуме везу између ризика на интернету и кршења права.	Показаће им се како да заштите своје налоге.
ТЕМА 3: РАЧУНАРСТВО	
Ученик ће бити у стању да: – унесе серију (низ) података, – изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...), – графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма).	У програмском окружењу Jupyter и портала Петља, ученици ће вежбати унос и обраду података. Вежбаће начин записивања низова различитих типова података. Коришћењем функција из библиотеке за визуелизацију података, ученици ће вежбати једноставне анализе података (сабирање, просек, минимум, максимум). Ученицима ћу поступком демонстрације, приказати могућност визуелизације низова података у различитим облицима (линијски графикони, стубичасти графикони, секторски графикони).
ТЕМА 4: ПРОЈЕКТНИ ЗАДАЦИ	
Ученик ће бити у стању да: – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка, – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	Ученицима ће бити пружена додатна помоћ око креирања пројектног задатка упућивањем у кораке израде њиховог задатка, раду са изабраним софтвером и начином евалуације свог рада.

ДОДАТНИ РАД**БИОЛОГИЈА 8. РАЗРЕД**

Циљ: Циљ додатне наставе из биологије је да ученици који показују веће интересовање за биологију, а редовне наставне садржаје савлађују са лакоћом, прошире и продубе своје знање..	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема: Евидентирање ученика и упознавање са садржајима рада	
Омогућити ученицима да се добровољно укључе у додатни рад из биологије. Подстаћи интересовање ученика за биологију, продубљивање и проширивање знања.	На првом часу додатног рада, обавиће се евидентирање ученика у дневницима ваннаставних активности и упознавање са планом рада. Самостално се пријављују они ученици који су заинтересовани за учешће у додатном раду из биологије, упознају се са планом рада и предлажу садржаје, врсту и облике рада. Сходно томе, уколико има неких предлога и сугестија, предложени план се коригује.
2. Тема: Јединство грађе и функције као основа живота	
Оспособљавање ученика за лабораторијски рад. Увежбавање руковања микроскопом и прављења једноставних микроскопских препарата. Детаљније упознавање основних животних процеса. Проширивање и продубљивање знања о улогама биљних, животињских и људских органа у основним животним процесима. Повезивање знања са свакодневним животом. Развијање прецизности и самосталности током извођења огледа. Развијање способности критичког мишљења и закључивања.	У оквиру ове теме ученици ће детаљније упознати облик и грађу биљних и животињских ћелија помоћу трајних или привремених микроскопских препарата. Привремене препарате ће ученици сами правити, посматрати и уочавати битне елементе, а затим их цртати и обележавати. Применом мултимедијалне методе-ученицима ће бити приказан видео материјал о грађи, животним процесима биљака, животиња и човека. Ученици ће огледима испитивати рефлексе, чула, упознати са дејством ензима и хормона. На овим часовима детаљно ће изучити основне животне процесе биљака, животиња и човека. Бавиће се екстракцијом етарских уља и добијањем природних боја из биљака. Радиће у групи или у пару. Потребан прибор и материјал за рад ће обезбедити наставник, али и ученици у складу са својим могућностима и договору са

	наставником. Могуће је организовати посету произвођачу меда или етарских уља.
3. Тема: Човек и здравље	
Продубити и проширити стечена знања о здрављу. Развијање способности критичког мишљења и закључивања. Развијање свести о значају очувања сопственог али и здравља других људи.	У оквиру ове теме ученици ће се детаљније упознати са различитим поремећајима ендокриног, чулног и нервног система, начинима лечења и мерама превенције, кроз проналажење, читање и дискутовање текстова. Биће им понуђени различити извори информација из којих ће они пронаћи битне чињенице. На основу текстова које су пронашли, ученици ће правити презентације или писати семинарске радове. Организоваће се радионица о недозвољеним и штетним додацима исхрани и полно преносивим болестима у сарадњи са стручњацима или школским педагогом.
4. Тема: Наслеђивање и еволуција	
Детаљније упознавање основних појмова и процеса из генетике и еволуције. Развијање свести о променама које се дешавају током развојних циклуса биљака, животиња и човека. Оспособљавање ученика за теренски рад. Развијање систематичности и стрпљења у раду.	Ученици ће, радом на терену, пратити различите биљне и животињске врсте и њихове циклусе развића, пратиће фенолошке промене код биљака у школском дворишту, правиће modele метаморфозе лептира и жабе,... Различите процесе и односе у природи откриваће помоћу биолошких мозгалица. Занимљивости о еволуцији живота на Земљи биће им приказане кроз презентације и кратке филмове. Израђиваће календаре геолошких доба. Ученицима ће бити понуђена литература ради лакше израде календара и ленти времена.
5. Тема: Живот у екосистему	
Детаљније упознавање основних еколошких појмова и процеса. Развијање свести о проблемима угрожавања и значају заштите	У оквиру ове теме ученици ће се бавити циклусима кружења основних супстанци у природи што ће доказивати огледима.

животне средине. Оспособљавање ученика за самостални рад. Развијање систематичности и стрпљења у раду. Развијање жеље за спровођење акција за заштиту животне средине.	Истраживањем различитих извора информација детаљно ће се упознати са кључним појмовима-микориза, азотофиксација, симбиоза, интродукција,... О појму одрживог развоја и проблемом глобалних промена упознаће се преко едукативних филмова и презентација. Самостално ће направити паное кружења материје у екосистему, макете енергетски ефикасних постројења и „црвене листе“ угрожених врста из непосредног окружења.
Напомена: План додатног рада из биологије обухватиће и евентуалне контакте, сарадњу и посете различитим организацијама/установама/стручњацима ван школе. Практични радови и огледи биће употребљени за школски фестивал науке. Број часова по темама биће у складу са 40 часовним задужењем наставника.	

ДОДАТНИ РАД -ХЕМИЈА	
Циљ: Додатни рад има за циљ да ученици који редовне наставне садржаје савлађују са лакоћом, прошире и продубе своје знање.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: Метали, окиди метала и хидроксиди	
Ученик има развијено логичко и апстрактно мишљење, радозналост за сазнавањем о својствима метала у окружењу, као и способност коришћења релевантних информација у различитим изворима.	Због немогућности извођења вежби које се односе на реактивност метала и упоређивање својстава олова и алуминијума, ученици раде такмичарске задатке. Извођењем адекватног огледа уз потребан материјал, чији је задатак испитивање понашања метала у разблаженој киселини, како би ученици адекватно бележили своја запажања и изводили закључке. Израдом задатака који се односе на прављење наставних средстава-пано и претраживање и коришћење литературе кроз истраживање ученика о процесу корозије и својствима, реактивности и примени калијума и његовог хидроксида.

	Рад се уз подршку презентује и дискутује о истом.
ТЕМА 2: Неметали оксиди и киселине	
Ученик долази до сазнања о својствима супстанци на основу демонстрационих огледа или огледа који се самостално изводе, развијањем при том аналитичког мишљења и критичког става у мишљењу.	Демонстрациони огледи који се односе на добијање хлора, фосфоровог оксида, амонијака и „амонијачног скока“, због недостатка хемикалија не могу се извести. Ученици до сазнања о својствима наведених елемената и поступку припремања пенушавог освежавајућег пића долазе претраживањем литературе и Интернет страна са хемијским садржајима. Тема се реализује израдом такмичарских рачунских задатака, и презентацијом о молекулу будућности-фулерен.
ТЕМА 3: Соли	
Раувијене су експерименталне вештине, правилно и безбедно, руковање лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама и ученици су оспособљени за самостално извођење огледа.	Извођењем доказних реакција катјона и анјона како би ученици проверили своје знање и ставили се у улози истраживача, провером њиховог рада и стварањем опште климе.
ТЕМА 4: Органска једињења и њихова општа својства	
Ученици су оспособљени за извођење истраживања	Припремом потребног дидактичког материјала, организовањем група ученика и обезбеђивањем подршке. Ученици изводе закључак након анализе резултата огледа и њиховог повезивања са предходним експерименталним искуством и постојећим теоријским знање
ТЕМА 5: Угљоводоници	
Ученици имају развијену способност за решавање теоријских и експерименталних проблема.	Кроз демонстрациони оглед, испитивањем разлика у реактивности алкана и алкена ученици изводе закључак. Дискусијом са ученицима о растворљивости у неполарном растварачу, анализом резултата огледа ученика, кроз табеларни приказ података и објашњењем резултата огледа. Решавањем рачунских задатака, који се односе на израчунавање процентног састава угљоводоника

ТЕМА 6: Органска једињења са кисеоником	
Ученици на основу самосталних демонстрационих огледа долазе до сазнања о својствима, применом теоријског знања решавају проблеме и врше стехиометријска израчунавања	Због немогућности извођења вежбе која се односи на разликовање алдехида и кетона ученици реализују такмичарске задатке, који се односе на израчунавање процентног састава у кисеоничним органским једињењима
ТЕМА 7: Биолошки важна органска једињења	
Ученици изводе самостална истраживања и примењују теоријско знање и експериментално искуство у решавању теоријских и експерименталних проблема.	Упућивањем ученика на претраживање Интернет страна са хемијским садржајима и уџбеника органске хемије како би пронашли податке о вештачким целулозним влакнима, начину њиховог добијања и начину уклањања непријатног мириса из ужеглих масти. Оспособљавањем ученика за извођење самосталних истраживања о начину доказивања реакција протеина.
ТЕМА 8: Заштита животне средине и зелена хемија	
Ученици на основу различитих израчунавања разумеју квантитативан аспект хемијских промена, раде такмичарске задатке у организацији Министарства просвете и Српког хемијског друштва. Ученици имају развијену свест о важности одговорног односа према животној средини.	Дискусијом са ученицима о загађивању ваздуха, воде и земљишта као и мерама заштите које треба предузети за очување животне средине. Израдом такмичарских задатака. Усмеравањем ученика на претраживање Интернета ради прикупљања информација.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК – ДОДАТНИ РАД

Циљ: проширивање садржаја усвојених на редовној настави, усмено и писмено изражавање на енглеском језику, проширивање лексике

и граматике	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема : Fitness und Sport	
- Модални глаголи у презенту и прошлом времену - Имперфекат правилних глагола	Ученици описују неки спортски догађај помоћу модалних глагола, заказују неки састанак и формулишу извињења, користећи новр текстове.
2. Тема: Austausch	
- Имперфекат неправилних глагола	Ученици у претериту(другом облику прошлог времена) постављају питања и дају одговоре на тему догађаја из прошлости и воде конверзацију самостално. Основна тема је становање и размена ученика између две земље.
3. Тема: Unsere Feste	
• Читање и превођење	Тема у овој наставној јединици су празници, празници у породици, али и типични немачки празници, као што су празници у Штутгарту или карневал у Келну. На овај начин ће ученици ближе упознати обичаје у Немачкој и кроз дискусију и употребом индиректног говора упоређивати празнике у својој земљи и Немачкој.
4. Тема: Berliner Luft	
-Предлози -Модални глаголи у конјуктиву	У овој наставној јединици тема је екскурзија у Берлин. Ученици уче да презентују неке информације о граду, опишу пут и да учтиво замоле за помоћ.
5. Тема: Welt und Umwelt	
-Читање и превођење	Ученици најпре читају и преводе текстове,затим дискутују на тему о животној околини, клими у

-Сложене реченице	свету,описују временске прилике, где би волели да живе.. Увођењем везника <i>упркос</i> , ученици воде разговор на тему климатске промене и заштита животне околине..
6. Тема Reisen am Rhein	
-Придевска деκлинација	Обнављање придевске деκлинације, увежбавање мини дијалога, затим, ученици описију где планирају да путују...
7. Тема: Die Abschiedsparty	
-Падежи -Читање и превођење	Тема је опроштај и пресељење у иностранство..Уз помоћ глагола са дативом и акузативом, ученици дискутују о предностима и манама боравка у иностранству, уче изразе за изражавање жеља, говоре о припремама за журку...

ПРОГРАМ СЕКЦИЈА ОД ПЕТОГ ДО ОСМОГ РАЗРЕДА

РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА	
Циљ: Стицање знања о изражајном казивању, правилном изговору гласова и речи и основним чиниоцима правилног говора: интонацији, интензитету, правилном акцентовању.	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема : Чиниоци изражајног казивања	
Развијање језичког осећања за изражајно читање, рецитовање.	Ученике ћу најпре упознати са теоријским појмовима који се односе на изражајно казивање. Након тога ћемо на различитим примерима показати у којој мери су ти чиниоци важни. Намерним грешкама (које су ученицима забавне и занимљиве) или текстовима писаним на неком дијалекту, утицаћу да ученици уоче особине изражајног говора.
2. Тема: Интонација и интензитет	
Упознавање ученика са појмовима: интонација, интензитет; Неговање говорничких способности ученика.	Да би практично усвојили већ поменуте појмове, интонацију и интензитет, ученици ће добити задатке да науче делове изабране песме напамет, па ће слушајући једни друге закључивати која интонација и интензитет највише одговара садржају песме.
3. Тема: Акценатске вежбе	
Неговање говорничких способности ученика, односно организовање краћих курсева говорништва, дикције (акценат, интонација, пауза).	Најпре ћу подсетити ученике на појам акценат речи и реченице и правила везана за дужину, место и интонацију акцента. Посебну пажњу ћу посветити садржају песме на којој ученици вежбају акценте. Ученици ће пратећи тему песме обраћати пажњу на осећајно казивање песме поштујући паузе. И кроз ову тему ћу прављењем намерних грешака у акцентовању скренути пажњу на правилан изговор и тиме подстаћи ученике да и сами обраћају пажњу на правилан акценат.
4. Тема: Изражајно казивање стихова	
Развијање љубави према лепом говору, учешће на такмичењима (школском и општинском) као прилика да се подстиче креативност и	Пошто је ова тема садржана у претходне три теме, научено ћемо утврдити вежбањима и изабраним текстовима и песмама за школске приредбе и такмичење рецитатора. Начин остваривања ове теме се заснива на вежбама и сугестијама које

такмичарски дух ученика.	се односе на прилагођавање изражајног говора теми и свим осталим чиниоцима изражајног казивања.
5. Тема: Школске приредбе	
Развијање љубави према лепом говору, учешће на приредбама као прилика да се подстиче креативност и такмичарски дух.	На почетку школске године, када се формира секција, ученици добијају задатке да у одговарајућим приликама (Дечја недеља, Свети Сава, Дан школе) сами предложе теме и начин на који би они осмислили рад секције и своје учешће у њој. Ипак, најчешћи се рад заснива на избору и подели песама или рецитала и њиховом увежбавању за дату прилику-празник.

ЛИТЕРАРНА СЕКЦИЈА	
Циљ: Развијање језичког осећања, неговање доброг стила и књижевног укуса, активног односа према књизи и писаној речи, развијање литерарног сензибилитета и стваралачких способности ученика, афинитета према естетским и етичким вредностима литературе.	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема : Обједињавање садржаја из језика и књижевности	
Ученик треба да се упозна са стилском функцијом говора, да се оспособе за самостално излагање, зна да обједини садржаје из језика и књижевности.	Ученицима ћу напоменути неке битне ствари које треба да имају на уму када пишу или објављују оно што су написали. Врло је важно да своје дело представе на ваљан начин, да познају свој језик и својим писањем да га чувају и унапређују. Треба да пишу писмено, да не праве грешке у правопису. Треба водити рачуна о управном говору, интерпункцији, великом слову, писању гласа Ј, одричне речце НЕ, инверзији, новом пасусу итд. Скренућу им пажњу на стил. Треба писати јасно. Многи имају проблем да мисле брже него што могу да изговоре или запишу. Они који говоре брзо се тада загргну или замуцну, а они који брзо пишу изгубе нит у реченици. Треба успорити, размислити, пробати да се промени ред речи у реченици, учинити текст лакшим за читање и заокружити своје мисли. Испретуране или недоречене реченице се не смеју остављати. Сваки свој написани текст ученици ће прочитати наглас. На тај начин видеће се добре или слабије стране састава. Скренућу пажњу ученицима да поштују читаоца или слушаоца и да му омогуће да

	што лакше разуме оно што су написали. Рећи ћу им да се треба дистанцирати од свог текста. Он не оставља исти утисак на ствараоца, који пише и који поред написаног у глави има још много тога везано за исту ствар, Треба гледати текст очима неког ко није упућен и који о ономе што пишете може да сазна из вашег писања. Скренућу ученицима пажњу да се не устручавају ако питају некога да прочита њихов текст и каже им своје утиске и сугестије и не треба се љутити ако има доста примедби. Такође ћу им рећи да не треба бити оштар судија сопственим делима. Стваралац је увек субјективан, и не може ваљано да оцени ни да ли дело ваља ни да ли не ваља. То може само неко неутралан.
2. Тема: Изражајно читање	
Развије језичко осећање за изражајно читање.	Ученике ћу најпре упознати са теоријским појмовима који се односе на изражајно читање. Након тога ћемо на различитим примерима показати у којој мери су ти појмови важни. Намерним грешкама или текстовима писаним на неком дијалекту утицаћу да ученици уоче особине изражајног говора.
3. Тема: Акценатске вежбе	
Зна чиниоце изражајног казивања (акценат, интонацију, паузу). Да се упозна са карактеристикама локалног говора и да се упозна са неправилностима у народном говору.	Подсетићу ученике на појам акценат речи и реченице и правила везана за дужину, место и интонацију акцента. Посебну пажњу ћу посветити садржају текста на коме ће ученици вежбати акценте. Намерним грешкама или текстовима писаним на неком дијалекту утицаћу да ученици уоче особине књижевног говора.
4. Тема: Школске приредбе и конкурси	
Развије љубав према лепом писању. Учествује на приредбама и конкурсима како би развио креативност и такмичарски дух.	На почетку школске године, када се формира секција, ученици добијају задатке да у одговарајућим приликама (Дечја недеља, Свети Сава, Дан школе) сами предложе теме и начин на који би они осмислили рад секције и своје учешће у њој. Ипак, најчешће се рад заснива на избору најбољих литерарних радова за учествовање на неком конкурсима или њиховом увежбавању за дату прилику, празник.

ДРАМСКА СЕКЦИЈА	
Циљ: Циљ рада драмске секције је да код ученика развије њихову креативност, машту, слободу говора и покрета и оспособи ученике да те садржаје прикажу	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема : Драматизација књижевних текстова	
Да се ученици оспособе за самостално излагање и слободу кретања Да се оспособе за обједињавање садржаја из језика, књижевности и сценских уметности	Драмска секција се реализује тако што се сви заинтересовани ученици учлањују у секцију и заједно са наставником раде на драматизацији текстова, увежбавају покрете тела, говора и доживљају сценске уметности. Ученици самостално или на предлог наставника бирају текстове из Читанке и покушавају да га драматизују делећи садржај текста на улоге и осмишљавајући драмску радњу.
2. Тема: Драмска структура (идеја, радња, догађај, ситуација, ликови и препреке)	
Да се упознају са сценском уметношћу Да овладају ораторским вештинама	Идеју износи члан секције или група ученика, а наставник помаже уколико је потребно. Радња и ситуација су познати из текста па се подели улога приступа према афинитетима и специфичностима ученика уз навођење примера, упознавање ситуација и проба, увежбава се драмска структура.
3. Тема: Простор и време у драмском тексту	
Да ученици науче да трансформишу реално време и простор у складу са потребама драматизације	Наставник помаже ученицима путем импровизација, физичким распоређивањем и сталним говорним исправкама да успевају у илузорном смештању радње у оквиру простора и времена на сцени.
4. Тема: Рецепција ученика	

Да савладају реторичке препреке и препознају могућности трансформације.	Честе вежбе на сцени обухватају доживљајну и уметничку трансформацију, интерпретацију књижевног и драмског текста. Ученици ће дуго памтити представе на којима су радили, чиме се остварују принципи примерености, очигледности и свесне активности. Ђацима се стално предочавају позитивне и забавне стране драмске уметности путем информисаности о позоришни фестивал “Масукини дани” и путем гледања представа преко медија.
Циљ: Циљ рада драмске секције је да код ученика развије њихову креативност, машту, слободу говора и покрета и оспособи ученике да те садржаје прикажу	
Задаци	Начин остваривања
1. Тема : Драматизација књижевних текстова	
Да се ученици оспособе за самостално излагање и слободу кретања Да се оспособе за обједињавање садржаја из језика, књижевности и сценских уметности	Драмска секција се реализује тако што се сви заинтересовани ученици учлањују у секцију и заједно са наставником раде на драматизацији текстова, увежбавају покрете тела, говора и доживљају сценске уметности. Ученици самостално или на предлог наставника бирају текстове из Читанке и покушавају да га драматизују делећи садржај текста на улоге и осмишљавајући драмску радњу.
2. Тема: Драмска структура (идеја, радња, догађај, ситуација, ликови и препреке)	
Да се упознају са сценском уметношћу Да овладају ораторским вештинама	Идеју износи члан секције или група ученика, а наставник помаже уколико је потребно. Радња и ситуација су познати из текста па се подели улога приступа према афинитетима и специфичностима ученика уз навођење примера, упознавање ситуација и проба, увежбава се драмска структура.
3. Тема: Простор и време у драмском тексту	
Да ученици науче да трансформишу реално време и простор у складу са потребама драматизације	Наставник помаже ученицима путем импровизација, физичким распоређивањем и сталним говорним исправкама да успевају у илузорном смештању радње у оквиру простора и времена на сцени.
4. Тема: Рецепција ученика	

Да савладају реторичке препреке и препознају могућности трансформације.	Честе вежбе на сцени обухватају доживљајну и уметничку трансформацију, интерпретацију књижевног и драмског текста. Ученици ће дуго памтити представе на којима су радили, чиме се остварују принципи примерености, очигледности и свесне активности. Ђацима се стално предочавају позитивне и забавне стране драмске уметности путем информисаности о позоришни фестивал “Масукини дани” и путем гледања представа преко медија. Драмске приказе ће ученици представити на манифестацијама „ Јесња авантура“ и „Зеленишијада“, као и на школским приредбама.
--	---

ЕКОЛОШКА СЕКЦИЈА	
Циљ: Циљ еколошке секције је развијање интересовања ученика за биологију и екологију.	
Задаци	Начин остваривања
6. Евидентирање ученика и упознавање са садржајима рада	
Омогућити ученицима да се добровољно укључе у еколошку секцију. Подстаћи интересовање ученика за екологију, продубљивање и проширивање знања.	На првом часу секције, обавиће се евидентирање ученика у дневницима ваннаставних активности и упознавање са планом рада. У секцију ће бити укључени сви заинтересовани ученици од 5.-8. разреда. Самостално се пријављују они ученици који су заинтересовани за учешће у секцији, упознају се са планом рада и предлажу садржаје, врсту и облике рада. Сходно томе, уколико има неких предлога и сугестија, предложени план се коригује.
7. Уређење и оплемењивање радне и животне околине	
Развијање естетских и хигијенских навика.	Током целе школске године ученици ће се бавити уређењем школског ентеријера и екстеријера. У биолошком кабинету бринуће се о саксијским биљкама и животињама у живом кутку. Такође, редовно ће уређивати пано у биолошком кабинету.
8. Теренски рад и излети	
Оспособљавање ученика за теренски рад.	Садржаји који обухватају теренски рад реализоваће се у школском дворишту и

Омогућити примену стеченог знања. Развијати тимски рад.	ближој околини школе, где ће ученици вршити посматрања, истраживања и прикупљања природних материјала потребних за рад секције. Такође, организоваће се посете различитим организацијама или установама ван школе.
9. Предавања стручних лица разних делатности	
Продубити и проширити стечена знања ученика. Побудити интересовање и радозналост ученика. Развијати личност и понашање у складу са усвојеним и увежбаним знањима и вештинама. Развијати свест о повезаности школског знања са животним ситуацијама	Током школске године биће организована предавања стручњака из Дома здравља Велика Плана, Црвеног крста и сл., на којима ће ученици моћи да употпуне и продубе знања стечена у школи.
10. Практични радови ученика	
Развијање креативности и практичних вештина. Омогућити примену стеченог знања. Развијати тимски рад.	Ученици ће током године правити различите предмете од рециклираног материјала, збирке, фотографије, слике и сл., што ће представити осталим ученицима на школским изложбама.
11. Обележавање важних еколошких датума	
Упознавање ученика са важним еколошким датумима и значајем њиховог обележавања. Развијати еколошку свест и свест о значају очувања природе. Развијање креативности и естетских вредности.	Важни еколошки датуми, по еколошком календару, обележиће се израдом паноа у биолошком кабинету, анкетирањем на одређене теме, изложбама, акцијама, презентацијама и еколошким представама ученика.
12. Квизови, такмичења, изложбе	
Развијање такмичарског духа. Омогућити примену стеченог знања. Развијати тимски рад. Развијање креативности и естетских	Чланови секције ће током целе године бити укључени у различите квизове, такмичења и изложбе које се организују у школи. На овим манифестацијама представиће оно што су радили на секцији.

вредности.	
13. Трибине, разговори, анкете, репортаже, презентације	
Оспособити ученике за самосталан одабир доступних информација. Развијати критичко мишљење и закључивање. Развијање креативности и естетских вредности.	Током године ученици ће прикупљати слике, текстове и интернет изворе у вези са различитим еколошким и животним темама и правити паное, презентације, репортаже или писати семинарске радове.

САОБРАЋАЈНА СЕКЦИЈА	
Циљ: Циљ саобраћајне секције је подизање нивоа опште саобраћајне културе, подизање нивоа знања, умења и вештина из области саобраћаја и оспособљавање за примену стечених теоретских знања у реалним саобраћајним ситуацијама, као превенција за смањење броја саобраћајних незгода	
Задаци	Начин остваривања
ТЕМА 1:Пешак у саобраћају	
-утврдити и проширити претходна знања о кретању пешака у саобраћају	-кроз разговор са члановима саобраћајне секције утврђује се степен знања ученика о кретању пешака у саобраћају -рад се организује тако да се продуби претходно знање, на начин да се појачају предавања у делу у којем су ученици показали слабије познавање материје -овај начин рада биће примењен и у наредним темама
ТЕМА 2:Саобраћајни знаци	
-научити изглед и значења саобраћајних знакова -научити правила поступања по саобраћајним знацима	-уз помоћ постера,приручника,тестоваи рачунара,презентовати ученицима поделу саобраћајних знакова -посебну пажњу обратити и нагласак ставити на разлику саобраћајних знакова у облику и боји -користећи презентације на рачунару,објаснити правила поступања по саобраћајним знацима -групна израда макета саобраћајних знакова у реалној величини, уз разговор са ученицима

ТЕМА 3: Семафор и ознаке на путу	
-утврдити и проширити претходна знања о семафору -научити значење и правила поступања по ознакама на путу	-кроз разговор са члановима саобраћајне секције утврђује се степен знања ученика о начину рада и улози семафора и ознака на путу у саобраћају -уз помоћ постера,приручника,тестоваи рачунара,презентовати ученицима правила поступања по светлосним знацима које даје семафор и правила поступања по ознакама на путу
ТЕМА 4: Саобраћајац и раскрсница	
-утврдити и проширити претходна знања о знаковима које саобраћајац даје на раскрсници -научити правила поступања и понашања у раскрсници	-треба обновити и утврдити оно што је научено о кретању пешака,саобраћајним знацима,семафору и ознакама на путу - кроз разговор са члановима саобраћајне секције утврђује се степен знања ученика о знаковима које саобраћајац даје на раскрсници или ван ње -ако има нејасноћа око визуелних и звучних знакова,које саобраћајац даје на раскрсници објаснити ,на практичан начин,како то изгледа у пракси -уз помоћ приручника,тестоваи рачунара,па и коришћењем макета,објаснити ученицима правила поступања и понашања у раскрсници -посебну пажњу посветити кретању у кружном току,трамвајима и возилима које дају светлосне и звучне сигнале
ТЕМА 5:Бицикл у саобраћају	
-утврдити и проширити претходна знања о кретању бициклисте у саобраћају	-кроз разговор са члановима саобраћајне секције утврђује се степен знања ученика о кретању бициклисте у саобраћају -рад се организује тако да се продуби претходно знање, на начин да се појачају предавања у делу у којем су ученици показали слабије познавање материје -уз помоћ приручника,тестоваи рачунара или на спортском терену (полигону), објаснити ученицима правила поступања и понашања бициклисте у саобраћају
ТЕМА 6: Саобраћајни полигон спретности „Шта знаш о саобраћају“	
-исцртати и поставити полигон на игралишту школе -савладати правила поступања приликом вожње на полигону	-групна израда или поправка елемената према скицама из правилника такмичења „Шта знаш о саобраћају“ -постављање елемената полигона на спортско игралиште и упознавање чланова секције са правилима поступања приликом вожње на полигону
ТЕМА 7: Полигон практичног понашања у саобраћају „Шта знаш о саобраћају“	

-исцртати и поставити полигон на игралишту или у дворишту школе -савладати правила поступања приликом вожње на полигону	-постављање елемената полигона на спортско игралиште или у дворишту школе и упознавање чланова секције са правилима поступања приликом вожње на полигону -упознавање ученика са искуствима-поставкама полигона- са претходних такмичења „Шта знаш о саобраћају“
ТЕМА 8: Практичне вежбе на полигонима	
-практично усавршавање знања и технике кретања бициклиста и пешака у саобраћају	-ученици усавршавају знања и технике кретања бициклиста и пешака у саобраћају,кретањем по полигону -током кретања по полигону уочавају и систем бодовања који се примењује на такмичењу
ТЕМА 9: Тестови и програми за проверу знања из саобраћаја	
-провера стечених знања из области саобраћаја коришћењем рачунарских програма -провера стечених знања на тестовима са претходних такмичења	-провера стечених знања из области саобраћаја врши се коришћењем рачунарских програма: АМСС,Путоказ,Возач ... -такође,провера знања се врши и на тестовима са претходних такмичења-школских,општинских,окружних,државних. -кроз разговор са ученицима,коришћењем макета и постера и сл. отклањају се могуће нејасноће,чиме се подиже ниво знања из области саобраћаја
ТЕМА 10: Школско такмичење „Шта знаш о саобраћају“	
-припрема и организација школског такмичења	-организација такмичења је обавезан део саобраћајне секције,јер ученици који буду најбољи на школском такмичењу „Шта знаш о саобраћају“,стичу право да се појаве на општинском такмичењу и тамо представљају своју школу -организује се полагање тестова,уз присуство дежурних наставника и под шифрама-ученици не исписују имена на тесту -после прегледа тестова и њиховог дешифровања,формира се екипа за општинско такмичење - 4 дечака и 4 девојчице- подељених у две старосне групе (Б и Ц)
Напомена: У саобраћајну секцију треба укључити све заинтересоване ученике, без обзира на оцену коју ученик има из предмета. Ученици током похађања секције сви заједно учествују у стицању теоријских знања, умења и вештина вожње на полигону. Саобраћајна секција реализује се са по два часа седмично и то у Марковцу и у Новом Селу.Када постоји потреба или уочи такмичења, секција се организује као двочас,после редовне наставе.	

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ - СПОРТСКА СЕКЦИЈА	
Циљ: Циљ спортске секције јесте да ученици задовоље своја интересовања и потребе за стицањем знања, способности за бављење спортом као интегралним делом физичке културе и настојање да стечена знања примењују у животу (стварање трајне навике за бављење спортом и учешћем на такмичењима).	
Задаци:	Начин остваривања
ТЕМА 1: Одбојка	
2.1.1. Ученик/ученица на средњем нивоу игра одбојку примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других. 1.1.1. Ученик/ученица на основном нивоу игра одбојку примењујући основне елементе технике, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других 3.1.1. Ученик/ученица на напредном нивоу игра одбојку примењујући сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама.	Наставна тема Одбојка подразумева 6 часова обраде и 6 часова утврђивања што је укупно 12. Што се одбојке тиче обрађујем сваки технички елеменат појединачно, од лакших ка тежим, прво без лопте а затим са лоптом. Успешно савладавање наведених елемената ученици постижу кроз што чешће понављање техничких елемената (одбијање лопте прстима, чекићем, пријем лопте, сервис). На средњем нивоу објашњавам ученицима правила игре и упућујем их да сами примене научене техничке елементе и показујем им једноставне тактичке задатке. Напредни ниво подразумева да ученици играју одбојку уз примену свих претходно савладаних елемената.
ТЕМА 2: Кошарка	

1.1.1. Ученик/ученица игра кошарку примењујући основне елементе технике, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других. 2.1.1. Ученик/ученица игра кошарку примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других 3.1.1. Ученик/ученица игра кошарку примењујући већи број одговарајућих елемената технике, испуњавајући техничке задатке, такмичи се, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама.	Наставна тема Кошарка подразумева 3 часа обраде и 5 часова утврђивања што је укупно 8. Игра кошарке подразумева да обрађујем сваки технички елеменат појединачно, од лакших ка тежим, прво без лопте а затим са лоптом. Успешно савладавање наведених елемената ученици постижу кроз што чешће понављање техничких елемената (вођење лопте, додавање, шутирање). На средњем нивоу објашњавам и показујем технику двокорака, прво кретање без лопте а затим са лоптом, и из места и кроз трчање. Напредни ниво подразумева да ученици играју кошарку уз примену свих претходно савладаних елемената.
ТЕМА 3: Фудбал	
1.1.1. Ученик/ученица на основном нивоу игра фудбал примењујући основне елементе технике, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других. 2.1.1. Ученик/ученица игра фудбал примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније техничке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других 3.1.1. Ученик/ученица игра фудбал примењујући сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке, такмичи се, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама.	Реализација ове наставне теме подразумева 3 часа обраде и 3 часова утврђивања што је укупно 6. Када је у питању фудбал обрађујем сваки технички елеменат појединачно, од лакших ка тежим, прво без лопте а затим са лоптом. Успешно савладавање наведених елемената ученици постижу кроз што чешће понављање техничких елемената (вођење лопте, додавање, шутирање, одбијање лопте главом). На средњем нивоу објашњавам ученицима правила игре и упућујем их да сами примене научене техничке елементе и показујем им једноставне тактичке задатке. Напредни ниво подразумева да ученици играју фудбал уз примену свих претходно савладаних елемената.

ТЕМА 4: Рукомет	
1.1.1. Ученик/ученица на основном нивоу игра рукомет примењујући основне елементе технике, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других. 2.1.1. Ученик/ученица игра рукомет примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других. 3.1.1. Ученик/ученица игра рукомет примењујући сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама.	Реализација ове наставне теме подразумева 5 часова обраде и 5 часова утврђивања што је укупно 10. Што се рукомета тиче обрађујем сваки технички елеменат појединачно, од лакших ка тежим, прво без лопте а затим са лоптом. Успешно савладавање наведених елемената ученици постижу кроз што чешће понављање техничких елемената (вођење лопте, додавање, шутирање). На средњем нивоу објашњавам и показујем тактику напада и одбране кроз игру уз примену претходно савладаних техничких елемената. На напредном нивоу ученици примењују те елементе кроз игру. Циљ је да се игра подигне на виши ниво од почетног, а то постижем тако што ученицима задајем теже тактичке задатке које они кроз организовање игре и утакмица савладавају.
Напомена: Праћење ученика током рада на часовима спортске секције као и током учешћа на спортским такмичењима.	

НОВИНАРСКА СЕКЦИЈА	
Циљ: Стицање основа новинарског умећа, као једног од облика медијског изражавања, као и неговање лепе речи и објављивање разних креативних радова ученика наше школе	
ТЕМА 1: Упознавање са облицима новинског изражавања и самостална израда истих	
Задаци	Начин остваривања
Ученик треба да: - се упозна са различитим облицима новинарског изражавања	На часовима ученици ће наводити различите облике новинарског изражавања, као и примере за исте. Налазиће се у различитим ситуацијама и имаће задатак у којој ситуацији је за примену који облик

- да зна кад који облик треба да примени - да научено примени	најадекватнији. Правиће интервјуе, анкете, фотографисања и од тог материјала правити чланке и извештаје.
ТЕМА 2: Израда зидних новина	
Ученик треба да: - научи да на зидним новинама издвоји битне елементе, - да научи да истакне наслове - да научи да одвоји целине и правилно прикаже на плакату оно што је планирано	Ученици ће на хамер папиру, направити скицу тј. шему како он треба да изгледа на крају и материјале које су претходно прикупили, обраде их и након међусобних консултација и уз помоћ наставника који са њима учествују у раду, направити зидне новине, које ће бити истакнуте на огласној табли школе, евентуално постављене на сајт школе.
ТЕМА 3: Учесће у обележавању школске славе	
Ученик треба да: - научи да интервјуише - научи да фотографише - научи да обради текстове - научи да извештава	Већ стечена знања, ученици ће практично применити на прослави школске славе, тј. У цркви, на приредби, на прослави за ученике и наставнике и о истој материјал предати за објављивање у школском часопису.
ТЕМА 4: Израда школског листа	
Ученик треба да: - научи да припреми материјал за школски лист и за исти уради прелом страна и одреди колор стране	Све материјале који су ученици припремили на часовима, на прославама, излетима и екскурзијама, срећују и раде на издавању, односно објављивању школског листа у мају месецу.
ТЕМА 5: Праћење актуелних догађаја у школи и околини	
Ученик треба: - зна да прати све битне догађаје у школи и о истим прави белешке и да их припрема за даљу примену	Ове активности ученици раде током целе школске године, на начине који су већ описани
ТЕМА 6: Учесће у обележавању Дана школе	
Ученик треба да: - активно учествује у обележавању Дана школе	Новина за ученике је рад на школском маркетингу и промовисању наше школе

- ради на маркетингу	
----------------------	--

ИНФОРМАТИЧКА СЕКЦИЈА

Циљ: Оспособљавање ученика за коришћење информатичке технологије у свакодневном животу, раду и даљем образовању, развијање креативних способности код ученика, популаризација ваннаставних активности.

ТЕМА 1: ПРОГРАМИ ЗА УЧЕЊЕ И ЗАБАВУ

Задаци	Начин остваривања
Ученик треба да: развије свест о потреби коришћења едукативних игрица, увиди могућност примене едукативних игрица у настави, проналази едукативне игрице на Интернету, користи различите едукативне игрице везане за школске предмете, уочава едукативну улогу у одређеним игрицама, преноси знање о програмима за учење и забаву другим ученицима који не похађају секцију.	Ову наставну тему реализоваћу у оквиру 8 часова. Развијање свести о потреби коришћења едукативних игрица у односу на остале игрице реализоваћу кроз дискусију са ученицима, постављањем питања о томе које игрице они користе у слободно време, шта мисле да ли оне утичу на развијање неких знања или способности. Ученици ће након коришћења едукативних игрица из области математике, енглеског језика, цртања и сл. поново износити своја мишљења о њиховом значају у области едукације и упоређивати их са игрицама које користе кући. Ученике ћу упућивати на сајтове које садрже едукативне игрице како би лакше проналази нове примере. Прављењем паноа „Учење кроз игру“ ученици ће едукативно деловати на остале ученике о потреби коришћења едукативних игрица у односу на остале игрице.

ТЕМА 2: УПОТРЕБА ЕДУКАТИВНИХ САЈТОВА

Ученик треба да: проналази валидне едукативне сајтове намењене деци, истражује едукативне сајтове, схвати појам електронског учења, упозна могућности електронског учења.	Ову наставну тему реализоваћу кроз 7 часова. Показивањем примера едукативних сајтова и портала објаснићу појам и значај електронског учења. Ученике ћу наводити како да сами лако проналазе едукативне сајтове као што су електронске књиге, енциклопедије, виртуелни обиласци, дечји портали... Кроз процес истраживања ученици ће сами откривати едукативне сајтове
--	---

	и издвајати електронски материјал за учење који је њима занимљив.
ТЕМА 3: РАД СА ТЕКСТОМ	
Ученик треба да: користи програм за учење брзог куцања, правилно уноси текст и врши његово кориговање, примењује подешавање папира, примени опције за обликовање текста, користи слике и аутоматске облике.	У току 8 часова реализоваћу ову наставну тему. Помоћу програма Слово ученици ће вежбати брзо куцање. Ученицима ћу задавати различите тематске задатке, које ће они уносити у програм за обраду текста и који ће користити за вежбање обликовања текста и уношења различитих готових објеката и слика у текст. Кроз задатке узраде плакате у електронском облику, ученици ће вежбати коришћење украсних слова, слика, готових објеката ... и на тај начин моћи ће да изразе своју креативност у раду.
ТЕМА 4: МУЛТИМЕДИЈА	
Ученик треба да: препознаје програме за рад са мултимедијом, користи програм за обраду звука, користи програм за обраду видео материјала, прави анимације, снима слике и видео клипове дигиталним фотоапаратом, прави фотоалбум.	Ову наставну тему реализоваћу кроз 13 часова. Демонстрацијом програма за рад са звуком и видео датотекама објаснићу начин рада у овим програмима. Ученицима ћу задавати практичне задатке кроз које ће они увежбати коришћење програма за рад са аудио и видео датотекама. У оквиру програма Gif Animator ућениће ће правити самосталне анимације. Стварање дигиталних слика и видео записа показаћу ученицима коришћењем дигиталног фотоапарата. У оквиру програма за обраду слика ученицима ћу показати како могу да направе свој фотоалбум користећи снимљење слике.
Напомена: Настава ће се реализовати у кабинету за информатику и рачунарство, кроз практичан рад ученика.	

ХОРСКА СЕКЦИЈА

Циљ: Циљ хорске секције:
- Очување музичке културне баштине;

- Оспособљавање за вишегласно певање; - Подстицање креативних способности ученика и смисла за колективно музицирање; - Упознавање са музичком традицијом других народа - Упознавање са вокалном музиком домаћих и страних композитора	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1. ХИМНЕ	
- имају осећај припадности колективу - стичу правилно држање и артикулацију - учествују у групном или соло музицирању(певању или свирању) - знају вежбе дисања, дикције и артикулације - развијање одговорности, стицање самопоуздања, савладавање треме и пружање помоћи у смислу вршњачког учења и сарадње - Упознавање разноврсних дела домаћих и страних аутора доприноси развоју опште културе, међусобном разумевању, уважавању и поштовању	Наставник формира хор на основу провере слуха и певачких способности ученика, дикције и осећаја за ритам, након чега следи класификовање певача по гласовима. Хорске пробе се изводе одвојено по гласовима и заједно. Репертоар школских хорова обухвата одговарајућа дела домаћих и страних аутора разних епоха, као и народне, пригодне, песме савремених дејјих композитора и композиције са фестивала дејјег стваралаштва. Државна химна Химна Светом Сави Химна школе
ТЕМА 2. Традиционалне и песме домаћих аутора:	
- имају осећај припадности колективу - стичу правилно држање и артикулацију - учествују у групном или соло музицирању(певању или свирању) - знају вежбе дисања, дикције и артикулације - развијање одговорности, стицање самопоуздања, савладавање треме и пружање помоћи у смислу вршњачког	Код обраде нове песме или композиције прво се приступа детаљној анализа текста. Уколико је текст на страном језику, ученици морају научити правилно да читају текст, изговарају нове, непознате гласове који не постоје у матерњем језику и упознају се са значењем текста. У оквиру анализе текста важно је обратити пажњу и на акцентовање речи и слогова у зависности од дела такта у коме се налазе и мелодијског тока. Следи анализа нотног

учења и сарадње - Упознавање разноврсних дела домаћих и страних аутора доприноси развоју опште културе, међусобном разумевању, уважавању и поштовању	текста и усвајање мелодије у фрагментима. Ова фаза припреме захтева одвојене пробе по гласовима. На заједничкој проби хора, након усвајања песме/композиције у целини треба обатити пажњу на динамику и агогику.
Хорска секција обухвата ученике од петог до осмог разреда, пробе се одражавају после часова према предвиђеном распореду. Хорску секцију воде наставници музичке културе Станислав Дамјановић и Милош Ђурђевић	
Хорска секција ће наступати на културним манифестацијама школе (Дан школе, Свечана послава поводом обележавања школске славе Светог Саве, Годишњи концерт, обележавање Дечије недеље и друге манифестације које се организују на нивоу школе и локалне заједнице.	

РИТМИЧКА СЕКЦИЈА	
Циљ: : Развијање музикалности и осећаја за ритам код ученика; Развијање љубави према музици и плесу, Развијање креативности код ученика и осећаја припадности групи; Развијање спретности, правилног држања тела. Развијање издржљивости, експлозивне и репетативне снаге мишића целог тела. Коришћење различитих пригодних реквизита у извођењу ритмичких покрета.	
ТЕМА 1: Народна кола	
Исходи	Начин остваривања
Развијена музикалност и осећај за ритам код ученика; Развијена љубав према музици и плесу, Развијена креативност код ученика и осећај припадности групи; Развијена спретност, правилно држање тела. Развијена издржљивост, експлозивна и репетативна снага мишића целог тела.	Ученици приступају групи према својим интересовањима и могућностима. Бирају композиције на којима ће се припремати кореографије а са којима ће се представити публици на приредбама. Осмишљавају ритмичке кораке за композицију, врше корекцију својих покрета.

ТЕМА 2: Латино плесови	
Развијена музикалност и осећај за ритам код ученика; Развијена љубав према музици и плесу, Развијена креативност код ученика и осећај припадности групи; Развијена спретност, правилно држање тела. Развијена издржљивост, експлозивна и репетативна снага мишића целог тела.	Ученици приступају групи према својим интересовањима и могућностима. Бирају композиције на којима ће се припремати кореографије а са којима ће се представити публици на приредбама. Осмишљавају ритмичке кораке за композицију, врше корекцију својих покрета.
ТЕМА 3: Модеран плес	
Развијена музикалност и осећај за ритам код ученика; Развијена љубав према музици и плесу, Развијена креативност код ученика и осећај припадности групи; Развијена спретност, правилно држање тела. Развијена издржљивост, експлозивна и репетативна снага мишића целог тела.	Ученици приступају групи према својим интересовањима и могућностима. Бирају композиције на којима ће се припремати кореографије а са којима ће се представити публици на приредбама. Осмишљавају ритмичке кораке за композицију, врше корекцију својих покрета.
Напомена: Напомена: За реализацију ове секције планирано је 36 часова у вишим разредима школе у Марковцу.	

ЛИКОВНА СЕКЦИЈА У ПРЕДМЕТНОЈ НАСТАВИ	
Циљ: Циљ ликовне секције је развијање умећа ученика на пољу ликовног стваралаштва, подстицање ученика да учествују на различитим ликовним конкурсима и у припреми школских манифестација, као и развијање љубави према уметности и заинтересованости за естетику изгледа простора у коме живе и раде.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: Израда радова за ликовне конкурсе	
Ученик који похађа часове секције биће у стању да:	Са ученицима разматрамо задатке и услове које поставља ликовни

-развија способност за самосталан креативан и истраживачки рад -буде упознат са процедуром конкурисања на ликовним конкурсима -уочи и процени естетску вредност својих радова и радова својих другова	конкурс, осмишљавамо концепт израде рада, ученици израђују скице, кометаришу их и одабирају оне за разраду. У одговарајућој техници и на подлози одговарајућег формата израђују ликовни рад на задату тему конкурса. Затим вршимо естетску анализу радова и одабир најбољих за слање на конкурс. Све радове фотографишемо и чувамо у фолдеру ликовног портфолија секције
ТЕМА 2: Учесће у реализацији школских манифестација	
-биће упознат са током поставке изложбе (осмишљавање концепта изложбе, постављање исте, израда плаката и каталога, стручно вођење кроз изложбу) -стећи ће практично искуство у изради и постављању декорације за школске приредбе, тематске дане и сл -развија интересовање за праћење уметничких дешавања, посећивање изложби и музеја -уочава потребу чувања културних добара и неговања естетског изгледа средине у којој живи и ради	Са ученицима осмишљавамо концепт поставке изложбе, односно сценографију и декорацију за школске манифестације, радимо на набавци материјала, припреми потребних радова, њиховом аранжирању, односно постављању (ако је изложба), ту су и декорисање просторија, израда плаката, стручно вођење кроз изложбу, састављање кратког текста о њој и фотографисање оствареног за школску документацију
ТЕМА 3: Ликовни атеље	
-проширује своја практична знања о појединим ликовним техникама и поступцима у цртању, сликању, вајарству и графици -увежбава своје умеће цртања и сликања -проширује своја знања о уметности и уметницима	Развијамо креативност ученика тако што их упознајемо са новим ликовним техникама, реализујемо вежбе цртања и сликања (према поставци, према природи - у пленеру, по машти). Упућујемо ученике на рад на проучавању културно –историјског наслеђа, и проширујемо њихово знање о уметности и уметницима. Кроз естетску анализу радова развијамо код ученика критички став према свом раду.
Напомена: Ликовну секцију могу похађати ученици 5-8. разреда који се за то определе на почетку школске године. План секције обухватиће и евентуалне контакте, сарадњу и посете различитим установама/стручњацима ван школе.	

ПРИПРЕМНА НАСТАВА ЗА ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ БИОЛОГИЈЕ	
БИОЛОГИЈА 5 - 8. РАЗРЕД	
Циљ: Циљ припремне наставе је да ученици детаљно усвоје садржаје и утврде стечена знања из биологије и припреме се за израду теста на такмичењу.	
Исходи	Начин остваривања
1. Тема: Јединство грађе и функције као основа живота	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; - повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; - одреди положај органа човека и њихову улогу; - на цртежу или моделу прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; – идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; – уочи на примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини;	У оквиру ове теме ученици ће детаљније научити садржаје о грађи ћелија, органима и органским системима и животним процесима код биљака, животиња и члвјека. Применом интерактивних презентација ученицима ће бити приказане лекције везане за ову тему. Помоћу слика, шема, модела и природног материјала ученици ће моћи да се подсети кључних појмова, да постављају питања и изводе закључке. На овим часовима наставник ће објашњавати појаве и процесе који ученицима нису јасни, нису поменути на редовној настави или се често јављају на тестовима за такмичење.
2. Тема: Човек и здравље	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: – повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона;	У оквиру ове теме ученици ће детаљније научити поремећаје у раду органа и система органа- узроци, последице и мере превенције, као и садржаје везане за репродуктивно здравље и болести зависности.

– идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;	Ученици ће да утврде кључне појмове, да постављају питања и разјасне недоумице. Наставник ће да их упуту на најбитније садржаје и додатно разјасни сложеније појаве и процесе.
3. Тема: Порекло и разноврсност живог света	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: -разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомних кључева; -повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста - фосила; -групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; - одреди положај врсте на „дрвету живота“, на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама; -анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције;	У оквиру ове теме ученици ће детаљније учити садржаје о еволуцији живог света, као и систематику биљака и животиња. Применом мултимедијалних садржаја и интерактивних презентација ученицима ће бити приказани садржаји везани за ову тему. Ученици ће моћи да детаљно науче кључне појмове, да постављају питања и повезују стечена знања. За обнављање основних систематских категорија и њихов упоредни преглед користиће се слике, шеме, табеле упоредног прегледа биљака и животиња.
4. Тема: Наслеђивање и еволуција	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: -разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине – повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; –повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне и вештачке селекције;	У оквиру ове теме ученици ће утврдити основне принципе генетике, правила наслеђивања и генетске поремећаје, природну и вештачку селекцију. Применом табела, шема и цртежа ученицима ће бити приказани садржаји везани за ову тему. Ученици ће моћи да се подсети кључних појмова, да постављају питања и тако стекну темељније знање. На овим часовима наставник ће објашњавати појаве и процесе који ученицима нису јасни или се често јављају на такмичењима.

5. Тема: Живот у екосистему	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; - размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима; - препозна на примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином; - установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; – критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; – повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије;	У оквиру ове теме ученици ће се бавити основним еколошким појмовима и садржајима везаним за заштиту животне средине. форсираће се усвајање стручних термина -микориза, азотофиксација, симбиоза, интродукција,..., јер се они често појављују на тестовима. Појмове- одрживи развој, угрожавање и заштита живог света и проблем глобалних промена обновиће преко едукативних филмова и презентација.
Напомена: Пошто се у сва четири разреда обрађују исте теме, квантитет/обим садржаја зависиће од разреда у коме се реализује припремна настава. За увежбавање рада на тесту користиће се збирке питања за такмичење различитих издавача или тестови са ранијих такмичења, које обезбеђује наставник.	

ПРИПРЕМНА НАСТАВА ЗА ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ ГЕОГРАФИЈЕ

ГЕОГРАФИЈА 7. РАЗРЕД

Циљ: Циљ припремне наставе је да ученици детаљно усвоје садржаје и утврде стечена знања из географије и припреме се за израду

теста на такмичењу.	
Исходи	Начин остваривања
1. Тема: Природна и друштвена географија Европе	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - наброји реке, планине, биогеографске зоне, морске сливове, острва, народе, религије Европе - објасни како и када су настали поједини планински венци - наводи и објашњава типове климе регија Европе - картира типове вегетација (биоме) Европе - анализира верске и етничке структуре држава Европе - анализира демографске показатеље - оцењује развијеност привреде држава Европе	У оквиру ове теме ученици ће детаљније научити садржаје о природним и друштвеним одликама Европе. Додатним објашњењем наставника, ученицима ће бити јасније објашњено градиво, а тиме ће ученици на квалитетнији и дуготрајнији начин запамтити градиво. Кроз тестове од претходних такмичења, ученици ће имати увид на типове питања од претходних такмичења, што ће бити добра припрема за такмичење.
2. Тема: Природна и друштвена географија Азија	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: -наведе мора, острва, планине, реке, морске пролазе, полуострва, језера, народе и типове религије Азије -анализира деколонизацију континента -оцењује привредну разноликост Азије -наводи биљке и животиње Азије -објашњава проблем смањивања водених површина у Средњој Азији -објасни историјски развој Азије	У оквиру ове теме ученици ће детаљније научити садржаје о природним и друштвеним одликама Азије. Додатним објашњењем наставника, ученицима ће бити јасније објашњено градиво, а тиме ће ученици на квалитетнији и дуготрајнији начин запамтити градиво. Кроз тестове од претходних

-дефинише какав је утицај Европљана на Блиском истоку -анализира демографске промене у Азији -наброји државе где доминира будизам и ислам -оцењује економски развој регија Азије -наводи народе који живе у Азији	такмичења, ученици ће имати увид на типове питања од претходних такмичења, што ће бити добра припрема за такмичење.
3. Тема: Природна и друштвена географија Африке	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - разуме основне одлике становништва, нарочито неравномерну густину насељености - уочи проблем прекомерног природног прираштаја на економске одлике појединих регија и држава - анализира утицај тешке колонијалне прошлости на одлике становништва, привреде и политичку поделу - на карти покаже поделу Африке на географске регије и државе	У оквиру ове теме ученици ће детаљније научити садржаје о природним и друштвеним одликама Африке. Додатним објашњењем наставника, ученицима ће бити јасије објашњено градиво, а тиме ће ученици на квалитетнији и дуготрајнији начин запамтити градиво. Кроз тестове од претходних такмичења, ученици ће имати увид на типове питања од претходних такмичења, што ће бити добра припрема за такмичење.
4. Тема: Природна и друштвена географија Америке	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - препозање планине Северне Америке, набраја их и картира - картира острва, полуострва, заливе, мореузе, језера, реке Северне Америке - објашњава зашто северни део Северне Америке има слабо развијену речну мрежу - описује Апалаче (једину громадну планину) - дефинише географски положај Африке, њене границе и везе са другим континентима - на карти покаже океане и мора који окружују Африку	У оквиру ове теме ученици ће детаљније научити садржаје о природним и друштвеним одликама Америке (Северне и Јужне). Додатним објашњењем наставника, ученицима ће бити јасије објашњено градиво, а тиме ће ученици на квалитетнији и

- објасни утицај Индијанаца - претпостави како су Европљани населили Америку у праисторији - објашњава историјски развој Америке - оцењује демографске промене Англоамерике - набраја религије Англоамерике	дуготрајнији начин запамтити градиво. Кроз тестове од претходних такмичења, ученици ће имати увид на типове питања од претходних такмичења, што ће бити добра припрема за такмичење.
5. Тема: Природна и друштвена географија Аустралије с Океанијом	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - анализира положај Аустралије у односу на остале континенте - наведе карактеристичне тачке Аустралије - објасни историјски развој држава (колонизацију простора) - наведе планине, реке, биоме, типове климе Аустралије - анализира етничку структуру Аустралије - анализира верску (конфесионалну) структуру Аустралије - наводи секторе проивреде који су развијени у Аустралији - дефинише конурбације Аустралије	У оквиру ове теме ученици ће детаљније научити садржаје о природним и друштвеним одликама Аустралије с Океанијом. Додатним објашњењем наставника, ученицима ће бити јасије објашњено градиво, а тиме ће ученици на квалитетнији и дуготрајнији начин запамтити градиво. Кроз тестове од претходних такмичења, ученици ће имати увид на типове питања од претходних такмичења, што ће бити добра припрема за такмичење.

ПРИПРЕМНА НАСТАВА ЗА ЗАВРШНИ ИСПИТ ИЗ ГЕОГРАФИЈЕ

8. РАЗРЕД	
Циљ: Циљ припремне наставе је да ученици обнове садржаје и утврде стечена знања из географије и припреме се за израду теста на завршном испиту	
Исходи	Начин остваривања
1. Тема: Васиона	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - дефинише шта је литосфера, атмосфера, хидросфера и биосфера - дефинише шта је географија - одреди какав је утицај Сунца на Земљу - дефинише шта су звезде, сазвежђа, метеори, галаксије, астероиди и комете - наведе које планете постоје у Сунчевом систему - дефинише шта су сателити и какав је утицај Месеца на Земљу - препознаје васиоска тела и објасни каква су то тела и какав је њихов утицај на Земљу - објашњава зашто астероиди доспевају на Земљине поврине, а зашто метеори не доспевау на Земљину површину	У оквиру ове теме ученици ће детаљније научити садржаје о васиони. На часовима припремне наставе, ученици ће прелазити наставне јединице наставне теме Вациона. Ученицима ће, ако је то потребно, бити додатно објашњени појмови, појаве и процеси који се појављују у оквиру ове наставне теме. Ученици ће заједно са наставником прелазити питања са завршних тестова из претходних година и питања које је наставник спремио, па ће на тај начин, њихова припрема бити још квалитетнија.
2. Тема: Облик и кретања Земље; Унутрашња грађа и рељеф Земље	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - шта је ротација и револуција и које су њихове последице на Земљу - које су унутрашње, а које су спољашње силе - наброје слојеве у унутрашњости Земље	У оквиру ове теме ученици ће детаљније научити садржаје о васиони. На часовима припремне наставе, ученици ће прелазити наставне јединице наставних тема Облик Земље, Кретања Земље и Унутрашња грађа Земље. Ученицима ће, ако је то потребно, бити додатно објашњени појмови, појаве и процеси који се појављују у оквиру ових

- наброје које стене постоје према начину постанка - опишу утицај литосферних плоча на настанак рељефа - објашњава рад земотреса и вулкана и какав је њихов утицај на становништво и Земљу уопште - препознаје основне појмове који су везани за земљотресе и вулкане	наставних тема. Ученици ће заједно са наставником прелазити питања са завршних тестова из претходних година и питања које је наставник спремио, па ће на тај начин, њихова припрема бити још квалитетнија.
3. Тема: Ваздушни омотач Земље	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - наброји који омотачи постоје у атмосфери - анализира карактеристике омотача Земље - објасни зашто је у мезосфери нижа температура у односу на вишу јоносферу - наброји типове климата и објасни карактеристике климата - препознаје на који начин може да се загади атмосфера - наводи климатске факторе и климатске елементе - закључи о ком климату је реч на основу карте	У оквиру ове теме ученици ће детаљније научити садржаје о васиони. На часовима припремне наставе, ученици ће прелазити наставне јединице наставне теме Ваздушни омотач Земље (Атмосфера). Ученицима ће, ако је то потребно, бити додатно објашњени појмови, појаве и процеси који се појављују у оквиру ове наставне теме. Ученици ће заједно са наставником прелазити питања са завршних тестова из претходних година и питања које је наставник спремио, па ће на тај начин, њихова припрема бити још квалитетнија.
4. Тема: Воде на Земљи; Биљни и животињски свет на Земљи	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - објасни реку, залив, море, океан, поток - наведе поделу језера - наведе и објасни настанак речних ерозивних и акумулативних облика рељефа - објасни појмове (класура, кањон, меандар) - наведе поделу језера према начину формирања басена - објасни зашто људи формирају вештачка језера - објасни како и зашто се смењују плина и осека	У оквиру ове теме ученици ће детаљније научити садржаје о васиони. На часовима припремне наставе, ученици ће прелазити наставне јединице наставних тема Воде на Земљи и Биљни и животињски свет на Земљи. Ученицима ће, ако је то потребно, бити додатно објашњени појмови, појаве и процеси који се појављују у оквиру ових наставних тема. Ученици ће заједно са наставником прелазити питања са завршних тестова из претходних година и питања које је наставник спремио, па ће на тај начин, њихова припрема бити још квалитетнија.

- наводи биоме који су карактеристични за суве предле Земље - објасни природне зоне поларних области - наводи животиње и биљке које су карактеристичне за поједине вегетационе зоне - описује изглед биома	
5. Тема: Географска карта	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - наброји најосновије врсте карата - анализира картографске знакове - објасни разлику и зашто се поједини знакови не могу представити у размери карте - разликује појмове екватор и гринички меридијан и зашто та два појма за географски положај - набројати подлеу карата према размери	У оквиру ове теме ученици ће детаљније научити садржаје о васиони. На часовима припремне наставе, ученици ће прелазити наставне јединице наставне теме Географска карта. Ученицима ће, ако је то потребно, бити додатно објашњени појмови, појаве и процеси који се појављују у оквиру ове наставне теме. Ученици ће заједно са наставником прелазити питања са завршних тестова из претходних година и питања које је наставник спремио, па ће на тај начин, њихова припрема бити још квалитетнија.